

L M. kir.
Hadtörténelmi Levéltár
IV. cs. osztály
Nagybányai utca 10.
Budapest. IV.

Handwritten signature

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Handwritten signature

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I. ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Győztünk!

Április 14-ike emlékezetes dátuma a magyar csendőrségnek. Ezen a napon zajlott le a honvédség, a Ludovika Akadémia és a csendőrség 25 kilométeres, teljes hadi felszereléssel és 180 darab éles tölténnyel súlyosított távgyalogló versenye.

A lapok előre jelezték, hogy a verseny a csendőrség és az egyik kerékpáros zászlóalj között fog eldőlni. Hát eldőlt, ránk nézve gyönyörű eredménnyel. Harmadszor — egymásután — fölényesen nyerte meg a csendőrség a csapat- és az egyéni versenyt.

Az eredményeket olvasva, szinte hihetetlennek tűnik fel a győztes *Gyalog Sándor* tatabányai tanalosztálybeli próbacsendőr ideje: 25 kilométer teljes felszereléssel 2 óra 21 perc alatt, amikor a rekord 20 kilométeren, felszerelés nélkül, hivatásos futó — Kulcsár István — által 1 óra 56 perc! Nem kevésbé bámulatos a többi versenyzőink eredménye sem: a kilencedik helyezett csendőr versenyző ideje 2 óra 29 perc, a különbség tehát mindössze 8 perc s a kilenc csendőrségi versenyző közül hét az első tizenkét beérkező között érkezett célba.

Most már őszintén megvallhatjuk, hogy nem voltunk ugyan kicsinyhitűek a csendőrségnek a versenyen való szereplését illetően, de ilyen, minden várakozást felülmuló szép eredményre mégsem voltunk elkészülve, mert tisztában voltunk azzal a sok és nagy nehézséggel, amely a csendőrségi szolgálat és kiképzés mellett az intenzív sportolást, főképen pedig a rendszeres tréninget igen megnehezíti. Versenyzőink érdekeit kétszeresére növeli, hogy ezen kedvezőtlen körülmények és lehetőségek dacára is a legelsők lettek: büszkék legyenek rá! És büszke lehet minden előjáró, akinek munkája és fáradozása ilyen derék fiatal csendőröket nevel a testületnek.

Ez a verseny és annak eredménye újabb bizonyítékát produkálta annak a régi igazságnak, hogy mindent lehet, csak akarni kell. A csendőrségi sportnak sokat tárgyalt és megvitatott problémája sem probléma többé, mielőtt olyan lelkes barátai akadnak, akik nem kényszeredett kötelességből, hanem tiszta sportszeretetből, önként vállalkoznak annak ápolására. Az örsökön, a szinte külön sportszamba menő havi 2—300 órás külszolgálatok mellett talán tényleg nincsenek megadva a tervszerű tréningnek és az ezzel rendszeresen váltakozó pihenésnek azok a feltételei, amelyek

egy országos versenyben való részvételhez szükségesek; öreg bajtársainktól sem kívánta és kívánja senki, hogy a fiatalokkal versenyt fussanak, de hogy az iskolák ezen a téren is elsőrangút, sőt várakozáson felülit képesek produkálni, azt a csendőrség legutolsó három évi egymásután következő győzelme kétséget kizáró módon beigazolta.

Az »Ép testben ép lélek« évezredes igazsága s a sportolás hasznos vagy haszontalan volta felett ma már csak nagyon naiv emberek vitatkoznak. Ami pedig általános igazság és tény, a mi számunkra is annak kell lennie. A csendőr szolgálatának nagy százaléka fizikai teljesítmény, egyáltalában nem mindegy tehát az ő számára, hogy a szolgálatával járó és el nem kerülhető fáradsalmakat a sportember könnyedségével vagy pedig az elpuhult test keserves verejtékezésével bírja-e s az sem közömbös, hogy ezekből a fáradsalmakból tíz vagy harminc esztendő múltán kell-e kidőlnie. Ha nem megyünk is tehát olyan messzire, hogy a sport nagy nemzeti jelentőségét bizonyítgassuk, hanem csak a csendőr legegységét, egészségét és hivatásbeli existenciáját mérlegeljük, akkor sem juthatunk más eredményre, mint arra, hogy a sportra a csendőrök is szüksége van. Nem okvetlenül szükséges mindenkinek országos rekordra törekednie: akinek kevesebb az ideje és az alkalm, kevesebb is beérheti, az is még mindig több és hasznosabb a semminél. Akik a hivatásra hivatkozva mereven elzárkóznak és másokat is elzárnak a sportolás kínálkozó lehetőségeitől, éppen olyan téves utakon járnak, mint azok, akik a sportot túlhajtva, a hivatásukat elhanyagolják. Itt is van egészséges középút, csak egészséges gondolkodás kell hozzá. A polgári társadalom egész tömegei sportolnak a hivatás kára nélkül.

Esztergomi, tatabányai és szekszárdi fiatal bajtársainknak örömmel gratulálunk a nagyszerű eredményhez. Nem szabad azonban rossz néven venniük, ha a győzelem boldog mámorában is eszükbe juttatjuk, hogy csendőröknek is éppen olyan kiválóknak kell ám lenniük, mint amilyen nagyszerű sportembereknek bizonyultak. Az edzett test lényeges, de nem egyedüli feltétele a kiváló csendőrnek, mert azonnal értékét veszti, mielőtt csak önmagában esik mérlegre és nem párosul a szellem és a jellem hasonló tökéletességével.

A véletlen úgy hozta, hogy a mai számunkban egy, a napokban befejezett csendőrségi tanfolyam nagyszerű eredményéről is beszámolhatunk. Úgy érezzük, hogy ez a két örvendetes hír valahogy valóban egymás mellé kívánkozik, hogy a magyar csendőr büszke dicséretévé egyesüljenek, hogy az iskola padjaiban és a küzdelem mezején egyforma tanúságot tegyenek arról, ami versenyzőinket fogadva végigzúgott a vérmezőn:

— A csendőrök a legelsők!

A magyar csendőrök a déli harctéren

1914—18.

Irta: **SUHAY IMRE** tábornok.

(8. közlemény).

Időközben, hogy biztonságosabb állapotok is köszöntöttek be, elérkezett annak is ideje, hogy a csendőrök épp úgy, mint a békebeli csendőrösknél ez szokásban volt, elméleti továbbképzésben is részesüljenek. Úgy a közbiztosági szaktantárgyakban, mint a fogalmazásban, de a különböző nyelvekben is (német és szerb) alapos oktatást nyertek.

Az irodai ügykezelést újonnan szabályozták a túlzott bürokrácia csökkentésével és a békebeli irodai szabályzat egyszerűsítésével, anélkül azonban, hogy ezen rendszabályok az áttekintésnek és az ellenőrző szolgálatnak rovására váltak volna.

A csendőrök felhasználása mindig képzettségük, tehetségük, de főleg szak- és nyelvtudásuk alapján történt. A szerb lakossággal szemben mindig teljes szigorral voltak kötelesek fellépni, de az igazságtalan bánásmódnak vagy szekaturáknak, vekzálásoknak még árnyékát is kerülniök kellett. Kétségtelenül beigazolódtott, hogy Belgrád város szerb lakosságánál a csendőrök nemcsak-feltétlen tiszteletnek, de nagyrabecsülésnek is örvendtek.

1915 novemberétől 1917 március haváig, dacára a számos elfogásnak, csak egyszer vált fegyver használata szükségessé, ami a szerbek heves, vérmes természeténél nagy szó. Ellenszegülés, provokáló maga-

tartás az örség ellen, nyílt sértés 37 esetben fordult elő.

1916 március havában a csendőrök részére előirt ismétlő kurtályokat a hadvezetőségnek szolgáltatották be. Ezek helyett átalakított orosz fegyvereket kaptak, minthogy egész Szerbiában az összes hadtáp- és katonai alakulatok csak orosz fegyverrel voltak felszerelve.

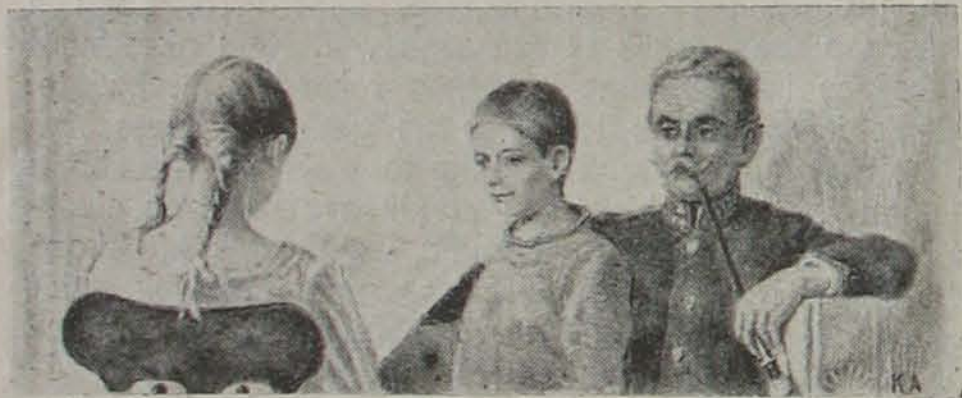
Az annakidején a hielitzi tábori csendőrségtől bevonult pótcsendőrök (többnyire kevés gyakorlattal bíró népfölkelők) a csendőrosztagnál kivonattak és a csendőrparancsnokság népfölkelőihez utaltattak át, mint csendőrszolgálatra fel nem használható és ki nem képezhető elemek.

A csendőrosztagnál létszáma 1917 március 11-én 142 fő, ebből 22 m. kir., 38 bosznia-hercegovinai, 17 horvát-szlavon, 4 cs. kir. (dalmátok) és 61 pótcsendőr.

Dacára, hogy a csendőrosztagnál a monarchia összes nemzetei és nemzetiségei képviselve voltak, köztük soha surlódások vagy civódások nem fordultak elő. Ennek oka nemcsak a nyert alapos csendőrök képzésében és az ezzel szoros összefüggésben álló katonai szaknevelésben keresendő, hanem valószínűleg a nagy háborús cél tudata is összetartásra buzdította őket nehéz munkájukban. Érintkezésük mindig bajtársias és egymást támogató volt.

A fegyelmi viszonyok a csendőrosztagnál általában igen jók voltak. A nehéz időkben a fegyelmi feltétlen fentartása szükségessé tette ugyan, hogy fegyelmi fenyítés gyakrabban alkalmaztassék, de ezek a fenyítések a legénység szolgálati buzgóságát és használhatóságát károsan sohasem befolyásolták.

Örvendetes tényként említhető fel, hogy 1915

Egy üveg konyak.

Irta: **POLITOVSKY VILMOS** ny. alezredes.

Banjalukán egy őszi napon délfelé bősnyák csendőrök két egymáshoz láncolt embert hoztak a városba Vrbanja felől és bekisérték őket a várkastélyba, a katonai börtönbe. Egy asszonyt és egy legényt. Az asszony lehetett úgy harminc körül, a legény fiatalabb. Az asszony emelt fővel és kemény léptekkel ment végig az utcákon és mindenkiel dacosan szembe nézett; a legény lesütötte a szemét és mindig újból összeborzadt, valahányszor pillantása a bilincsre esett, mellyel kezei össze voltak fűzve. Onnan azután félve siklott tovább végig a vékony, fényes láncon, amely tőle az asszonyhoz és mindkettőjüktől az egyik csendőrhöz vezetett, aki a láncon végét kemény markában tartotta.

A csendőrök írásbeli jelentést is hoztak magukkal a vrbanjai csendőrök parancsnokától, a jelentés azonban olyan katonásan rövid volt, hogy az semmiképpen sem elégítette ki a hadbíró-századost, aki az akkori katonai törvények szerint vizsgálóbírája, vádlója, védője, ügyésze és

birája volt egy személyben mindenkinek, akit végzet a katonai bíróság elé sodort.

Bosznia-Hercegovinában a megszállás első 25 évében bizonyos büntettek katonai rögtönítelő bírások voltak érvényben; a gyilkosság is ezek közé tartozott.

»Dragicsics Anica, szeretője: Vragovics Cvitko segítségével ma hajnali négy óra felé meggyilkolta férjét, Dragicsics Perot. Mind a hárman vrbanjai lakosok.« Eddig a jelentés. Ez bizony a hadbírónak kevés volt. Azonban ott voltak a tettesek, azokból kikérdezhette az igazságot.

A hadbíró haladék nélkül hozzálátott a munkához. Rögtön kihallgatta a tetteseket azon melegeben, nehogy idejük legyen magukhoz térni. Előbb a suhancot vette elő, mert az teljesen meg volt törve. A nő keményebb diónak ígérkezett. Estig készen volt velök, másnapra már kérhette a dandárparancsnokságtól a haditörvényszék kivezénylését.

A hadbíró és a katonai fogház külön elzárt és megerősített várat képezett a várkastélyon belül. Mindenki könnyebben érezte magát, ha kikerült a fenyegető, sárgára festett falak közül. Maga a hadbírói irnok sem tudta a megkönnyebbülés sóhaját elnyomni, valahányszor a befejezett napi munka után kilépett a nagy kapun. Ma különösen nagyot sóhajtott és minden tétovázás nélkül átsietett a várudvar túlsó oldalára, a magas várfal tövébe ragasztott alacsony kantinepület felé, ahol az öreg Szukoff házaspár tartott jó konyhát és pincét.

A kantine tele volt altisztekkel, akik természetesen a nagy szenzációt tárgyalták. Korporal Dienes a 14-ik századtól volt a hadbíróra vezényelve, természetes tehát, hogy elsősorban a 14. század őrmestere vette elő, hogy mesélje el, hogy tulajdonképpen mi és miképpen történt s mi igaz abból a sok fantasztikus híresztelésből, amit az

november 1-től 1917 március végéig, tehát majdnem másfél év alatt csak az alább felsorolt kihágások, illetve vétségek fordultak elő: őrszolgálati kötelességsértés 3 eset, ittasság szolgálatban 1 eset, szolgálaton kívüli ittasság 1 eset, tiltott nősülés 1 eset.

A belgrádi katonai rendőrparancsnokság csendőrsztagjának működése általában igen széleskörű és nagymérvű volt. A legritkább esetek közé tartozott, hogy bűntények elkövetői hurokra ne kerültek volna. A csendőrök a nyilvános rendet és nyugalmat mindenkor fenn tudták tartani és kitünő befolyással voltak a még ki nem képezett népfölkelőkre.

A csendőrök Belgrád városában is teljesen hivatásuk magaslatán állottak.

A katonai rendőrség rendőrosztálya.

Gazdászati szolgálat. A péterváradai cs. és kir. várportyázó parancsnokság, mint olvastuk, 1915. évi október hó 9-én d. u. 2 órakor vonult be Belgrádba és itt a rendőri szolgálatot 1915 november 17-éig látta el.

Crevato József csendőralezredes rendelkezésére a portyázó parancsnokság ezen a napon megszűnt. A gyalog legénységet, amely m. kir. népfölkelő, boszn.-herc. népfölkelő, karhatalmi és cs. és kir. pótcsendőrökből állott, a katonai rendőrosztályban egyesítette.

1915 december 31-ig a katonai rendőrosztály 2 tisztből, 2 csendőraltisztből és 800 főnyi legénységből (ezek közül 761 népfölkelő, a többi pótcsendőr), 4 lóból, 2 fuvar- és 3 mozgókonyhából állott.

1917 március 31-ig ellenben a katonai rendőrsztag 3 tisztből, 2 csendőrből, 778 főnyi legénységből

ből (ezek közül 644 népfölkelő, a többi pótcsendőr), 1 hátszló-, 4 hámoslóból és 2 fuvarból állott.

Parancsnokai voltak:

Illés Béla szabadkai m. kir. 6. h. gy. ezr. százados 1915 november 17-től 1915 november 20-ig.

Lázits Miklós m. kir. 1. h. gy. ezr. százados 1915 november 20-tól 1916 június 1-ig és

Dragits Slavko cs. és kir. 29. vadászászlóaljbeli százados, hozzá mint beosztott tiszt *Kósa Olivér* m. kir. 1. h. gy. ezr. főhadnagy 1917 nyaráig, utána még 2 más tiszt.

1915 június 16-án sikerült végre a volt szerb csendőrségi laktanyában, Velki Trg 31. szám alatt a katonai rendőrosztálynak megfelelő és állandó elhelyezést biztosítani. A berendezési tárgyak, ruha- és fegyverfogások stb. a legrövidebb időn belül készültek el a rendőrosztály saját üzemeiben.

Dacára annak, hogy a hadvezetőség ruhafelszereléssel és anyaggal különösen takarékoskodott és hogy az összes javítások saját műhelyekben eszközöltettek, a katonai rendőrség ruházata mégis mindig kifogástalan állapotban volt.

Csak a péterváradai portyázó parancsnokságnak egyedül volt teljes tábori felszerelése. A ruhakicserélés a belgrádi ruharaktár útján történt.

A rendőrség fegyverzete is átalakított orosz fegyverekből és az előirt teljes haditáska lőszerből állott.

A kezdetben Belgrádban működő cs. és kir. várportyázó parancsnoksághoz 2 géppuskasztag is volt beosztva, melyek a portyázó parancsnokság átszervezése után a belgrádi hidfőparancsnoksághoz utaltattak át, viszont 1916 május óta a katonai rendőr-

esetről meséltek. Hogy pedig az írknak készségesebben forogjon a nyelve, az őrmester mindjárt egy fröccsöt is fizetett neki.

Az írknok ivott és azután a minden oldalról feléje zúduló kérdésekre felelgetve, a következő tényállást mondta el, amelyet a tettesek vallomásaiból össze lehetett állítani:

Az öreg Dragicsics hizót vett a tavasszal és ma reggelre készült azt leölni. Tegnap este mindent előkészített, ami szükséges; kondért, vizet, fát, szalmát, asztalt, edényeket, késeket és kötelet, a disznó lábait összekötni. Estefelé a legény arra ment, persze »véletlenül«, ahogy ő most állítja. Az öreg Dragicsics felkérte, hogy segítsen neki a disznóölésnél, ha nincs más dolga. Ő megígérte, mire az asszony odaszólt neki, hogy jöjjön minél korábban, lehetőleg mindjárt éjfél után, mert sok munka lesz. Idáig az asszony csak a vállát vontá ahhoz, amit a legény vallott. De innen kezdve eltérnek a vallomások egymástól. A legény azt állítja, hogy amikor ő hajnalban odaért, akkor már az ember összekötözve az asztalon feküdt, amelyiken a disznót szokták feldarabolni. A nyaka el volt vágva és az asszony a kifolyó vért egy tálban fogta fel. Ő a rémülettől meg volt dermedve és teljesen akaratlanul engedelmeskedett az asszonynak, aki ráparancsolt, hogy segítsen neki. Így találták őt ott a csendőrök. Az asszony megvetően kinevette a legényt és »kukavacnak«, gyávanak nevezte. Azután ő mondta el önként, hogyan történt az »eset«. Nem volt szándéka vallani, de szégyelte a kukavac gyávaságát, aki mindent reá, az asszonyra akart tolni! Azért is elmond mindent, ahogy volt.

Már rég viszonyt tartott fönn a legénnyel és annak akart a felesége lenni. Elhatározták, hogy közösen ölik meg az öreget. Disznóölésre készültek és azzal egyszerre

akarták az öreget is »leszúrni« és vérét és húsát a disznóéval elkeverni. Minden jól ment volna, ha az a gyáva legény el nem késik félelmében. De elkésett és csak hajnal felé jött meg. Azt hitte, hogy az asszony akkorra lemond szándékáról. Így azután késő lett, míg az alvó öreget baltával fejbe ütötték, hogy fel ne ébredjen, összekötötték és kicipeltek az udvaron álló asztalra. Ott a legény elvágta a nyakát és tartotta a fejét, mialatt az asszony a kifolyó vért fogta fel. Eközben már világosodni kezdett és rajtuk ütött egy csendőrpár.

— Ennek akasztás lesz a vége, — bölintott a 14. század őrmestere.

Míg az altisztek azon vilatkoztak tovább, hogy melyik századot éri a »kitüntetés«, hogy az akasztáshoz kivonulhasson, addig a tiszti szobában ellenkező nézet uralkodott. Senkinek sem volt kedve egy ilyen elvetemült asszonyi állat kedvéért már háromkor reggel felkelni, — mert az akasztásokat kora hajnalban végezték.

Úgy hét óra tájban belépett pengő sarkantyúival a segédtsz. De nem jött egyedül. Vele jött egy nyápic vékony legényke tiszthelyettesi egyenruhában.

— Jó estét, uraim! — köszönt a segédtsz. Itt hozom az unokaöcsémét. Most érkezett Budapestről a zászlóaljhoz.

Az új »kadét« körüljárta az asztalt és mindenkinek »gehorzamst« bemutatkozott, azután ahová leültették, oda leült, amit elébe tettek, azt megette, megitta, aztán álmosan hallgatta a fel- és lehullámzó beszédet. A kis Hegyesi sápadt arca lassanként zöldes színű lett a ki-merültségtől a több mint negyven órát vasutazás után. Bánta is ő, akárkit öltek meg, ő aludni szeretett volna menni. Kísérteties sápadtsága végre annyira feltűnt a napharmitott

parancsnoksághoz 5 fényszóró járőr 15 főnyi legénységgel osztatott be.

A katonai rendőrosztály legénysége nagyjából a rendőrkerületekhez volt vezényelve, csak kb. 100 fő maradt az osztályparancsnokság rendelkezésére. Ezek különös esetekre tartalékul és az elvezényelték pótlására szolgáltak. A felváltás eleinte hetenként, később havonként történt. Az osztályparancsnoknál egyesített legénység itt pihente ki a rendőrkerületi szolgálat fáradalmait és egyúttal beható kiképzésben részesült a katonai rendőri szolgálat katonai és elméleti ágaiban.

A cs. és kir. várportyázó parancsnokság tagjai eredetileg piros-fehér-zöld színű karszalagot viseltek »F. K.« jelzéssel. Ezt a nemzeti színű jelvényt kitüntetésül kapta a portyázó különítmény az I. Timok hadosztály bekerítése alkalmával végzett földérítő szolgálatainak elismerésül a hadseregparancsnokság beleegyezésével, a Petrovaradin-Újvidéki cs. és kir. Várparancsnokságtól.

A belgrádi cs. és kir. rendőrparancsnokság felállítását után a piros-fehér-zöld színű karszalag viselését beszüntették, miután ekkor a legénység és tisztikar már nem volt tisztán magyar, hanem a kettős monarchia minden nemzetisége volt képviselve s így helyébe fehér karszalag használatát rendelték el fekete-betűs megfelelő felirattal.

A fehér karszalagokon az alábbi feliratok szerepeltek, »K. u. k. Militärpolizei« a következő hozzáfűzéssel: »Offizier«, »Dienstführender«, »Reiter«, »Radfahrer«, »E.« (Expositur?) »Profos«, »K.« (Komdo), »Passkontrolle«, »Meldeamt«. A rendőregészségügyi személyek karszalagján egy vöröskereszt

volt, míg a legénység (1—630-ig) folytatólagos számot viselt.

Szervezeti és technikai okokból, továbbá a katonai elszámolás egyszerűsítése végett az összes gazdasági ügyet a katonai rendőrosztály intézte. Illetékes volt először a hidfő- és városparancsnokság, később a M. Gen. Gouvernement gazdasági hivatala. Naponta átlag 22 tiszt, 150 hivatásos csendőr, 630 népfölkelő, 10 detektív, 10 orosz fogoly, 60 polgári rab és 80 ló nyert ellátást.

1917 január végén kincstári felvételezés címén bevételzetett 1,233.736 K 92 fillér, melynek ellenében havi- és napi zsold, további élelmi pénzek címén pedig 1,233.495 K fizettetett ki.

Az élelmicikkek felvételezését a katonai rendőrosztály végezte. Nyugta ellenében kiosztotta a megfelelő készletet az egyes konyháknak. Miután az igényelt élelmicikkek a kincstári raktárakban nem mindig voltak felvételezhetők, veteményes kertek létesítése rendeltetett el.

A katonai rendőrosztály legénysége csak harc-képes népfölkelőkből állott, kiknek javarésze m. kir. népfölkelőjárásokból származott, csak kb. 20%-a Bosznia és Hercegovinából. E legénységnek több mint 50%-a csak magyarul beszélt, ami a katonai rendőri szolgálatra nézve nem bizonyult nagyon előnyösnek. De némi igyekezettel és kellő jóakarattal eme nehézségeket is áthidalták. A legénység igyekezett lassanként, amennyire lehetséges volt, a szerb nyelvet is elsajátítani.

A népfölkelők, akik a katonai rendőri szolgálatban teljesen járatlanok voltak, állandó oktatásban és a hivatásos csendőrök által gyakorlati kiképzésben

egészséges arcok között, hogy a segédtiszt aludni küldte.

Másnap összeült a haditörvényszék és kötélt általi halálra ítélte az asszonyt. A legénynél maga az asszony szolgáltatta az enyhítő körülményt:

— Én beszéltem rá szegény fejét, — mondta. Az a kukavac még egy csirke nyakát sem vágná el a maga bátorságából.

Ez a vallomás húsz évi börtönre enyhítette a már előkészített hóhérokötletet a legény számára. Azután az asszony a maga számára is kegyelmet kért.

A haditörvényszék elnöke elvitte az ítéletet a dandárparancsnokhoz jóváhagyás végett. A dandárparancsnok aláírta és azután elküldötte a kegyelmi kérvényt, az ítéletet és az aktákat futárral Bécsbe Ö Felségéhez azzal a jelentéssel, hogy az akasztás harmadnapra hajnali öt órakor végre lesz hajtvva, ha addig a megkegyelmezési rendelet meg nem érkezik. A futár a legközelebbi vonattal elindult és vitte magával a kifürkészhetetlennek híresztelt női jellem e ritka megtestesítőjének kegyelmi kérvényét, aki nevetve ölette le férjét és nevetve szabadította meg kedvesét a bitótól. A dandárparancsnok egyben sürgönyileg kérte a magyar kormánytól Kozareket kölcsön, mert Boszniának nem volt saját hóhérsága. Elrendelte továbbá a katonai fogház udvarán végrehajtandó akasztást harmadnap hajnali öt órára és kivezényelte hozzá a magyar gyalogzászlóalj egy századát.

A várkastélyban lakó tisztok este a vacsorához, mint rendesen, a kintinban gyűltek össze. Arról beszélgettek, hogy melyik század fog kivonulni az akasztáshoz. Egyik se örült a szerencsének.

— Hát te mit szölsz hozzá, Árpád? — kérdezte a segédtiszt öccsét, a kadétot, aki a 14-nél volt beosztva.

— Bocsánatot kérek, — szólt ez hebegve. De én, én...

— Mit te? Talán azt sem tudod, miről van szó?

— Tényleg nem tudom. Honnan is tudhatnám, hiszen csak tegnap érkeztem meg...

— Te szerencsétlen! Hiszen tegnap este egyébről sem beszélünk, mint az akasztásról!

— Az ak... — és a torkán akadt szegény fiúnak a szó.

A tiszt urak nevettek, hogy milyen álmos lehetett a kadét tegnap este, hogy ilyen ritka esemény sem izgatta fel.

— Vagy talán már láttál akasztást?

— Nem én! — kiáltott a kadét ijedten és látszott rajta, hogyan borzonganak össze vékony vállai. Nem is akarok látni, — tette hozzá halkabban. Az urak nevettek.

— Az nem tőled függ barátocskám, — szólt oda neki a segédtiszt kissé élesen.

Vacsora után az urak nyugalomra tértek. Az adjutáns beszólította az öccsét magához, rátámadt és kikérte magának az ilyen »kislányos« megjegyzéseket, amelyek nagyon könnyen alkalmasak arra, hogy egy katonát diszkreditáljanak.

Árpád nem is hallgatott a dorgálásra, hanem arra kezdte a bátyját kérni, hogy csak most az egyszer tegye meg neki azt a szívességet és ne vezényelje az »ő« századát az ekzekúcióhoz. Legközelebb már nem bánja, ha a pokolba is küldik, de most valami rettenetes előérzete van. Az adjutáns mindinkább begombolózott és csipős gúnyjal nézte öccse vergődését. Nem nagy különbség volt közöttük éveken, alig három-négy év. Ebben a korban a legélesebbek a felfogások és az ítéletek a legkegyetlenebbek. Végül lerázta az öccsét:

— Menj aludni és küzd le az idegességedet. Nevetéses! Különbem sem tartozik reám az ügy, mert mindent

részesültek, úgy, hogy idők multával meglehetősen használhatóvá váltak. Kiváló katonai erényüknek tudható be, hogy urai lehettek a közismerten ravasz belgrádi és környékbeli lakosságnak.

A fegyelmi viszonyok a katonai rendőrsztálynál már kezdettől fogva kiválóak voltak. Ha nehéz és veszélyes időkben szükségessé is vált a szigorúbb fenyítési eszközök igénybevétele, mégis 700 főnyi létszám mellett 1915 novembertől 1917 április haváig mindössze 119 fegyelmi fenyítést és 6 hadbírói büntetést alkalmaztak. E legénységnek különben kiváló magatartása és romlatlansága abból is kiviláglik, hogy a megszállás első idejében szokásban volt fosztogatásokban, lopásokban és egyéb atrocitásokban semmi szerepet sem játszott.

Az elszállásolás terén 1915 október, november és december havában igen különös viszonyok uralkodtak. Látni lehetett embereinket paradicsomi ágyak sodronybetétjein, párnánélküli ebédlokeröveteken, tönkrement ottománokon, takaró nélkül, dunyhákon, tollpárnákon, földön lévő vékony szalmaalmon selyempaplannal betakarózva aludni. Voltak itt csipkés párnahéjjak, finom selyemlepedők, egyszerű deresek, gyengén töltött szalmazsákok és tábori pokrócok. Kivételt képezett az egyedüli IV-ik kerületi parancsnokság, amelynek legénysége katonai vaságyakon, szabályszerűen tömött szalmazsákokon és fejpárnákon pihent, az ágyak fölött előírással polccal. Ezt a berendezést a volt szerb katonai intézetből szerezte be embereivel Antos Mihály főhadnagy, körletparancsnok.

Komolyan és katonásan járták be derék katonáink Belgrád városában a kiutalt körzetük felette rossz, köves járdáit, nyilt- és éber szemmel végezték napi

8 órai, sokszor nagyon is veszélyes szolgálatukat, lankadatlan buzgalommal 37 hónapon át.

A szerbiai rend és biztonság helyreállításában őket illeti az oroszánrész. Teljes büszkeséggel mondhatják derék csendőreink és népfölkelő pótcsendőreink magukról, hogy ők voltak Belgrád meghódított városában a legkihasználtabb és legfelelősségteljesebb katonai megszálló csapat.

A katonai rendőrség lovasosztága.

A belgrádi cs. és kir. rendőrparancsnoksághoz beosztott lovasosztág eredetileg a 2. népfölkelő huszárosztály 1. századához tartozott.

A portyázó parancsnokság kötelékében ugyancsak 1915 október 9-én reggel 2 órakor vonult be Belgrádba.

Midőn itt a portyázó parancsnokság rendőrosztálya változott át, az említett honvédhuszárok a katonai rendőrparancsnoksághoz mint »Lovasosztág« nyertek beosztást.

Belgrád megszállásának idején ezt a lovasosztágot kiűritésekre, fogolykíséretekre, harcmezők felkutatására, átvonuló csapatok részére megfelelő táborhelyek szemrevételezésére, csapatok irányítására, széna- és szalmaharácsolásra és különböző küldöncszolgálatokra használták fel.

A rendőrfőnökség felállítása után ez a lovasosztág a város területén belül és kívül a rend- és biztonsági szolgálat lebonyolításával bízott meg. Udvari vonatok vagy magas személyiségek átutazása alkalmával a lovasosztág kötelessége volt a vasúti vonalat biztosítani. Tekintettel gyorsabb mozgási képességére, a városon kívüli területen is végzett biztonsági szolgálatot, mégpedig a Szávától a Dunáig,

az alezredes úr személyesen szokott eldönteni és én csak végrehajtom. De azt a jó tanácsot adhatom neked: Mások előtt ne állj elő ilyen vénasszonyos beszéddel! Jó éjt!

Árpád összeharapta a fogait, tisztelgett és aludni ment.

Másnap délelőtt a segédtiszt a zászlóaljparancsnok elé tette az elkészített napiparancsot. Az alezredes röviden felpillantott.

— Melyik század a soros?

— A tizen... — azt akarta mondani — »ötödik«, mert az került volna sorra; de abban a pillanatban előtte állott az öccse ijedt arca és keményen mondta ki: »...negyedik!« A kadét százada.

— Úgy? — kérdezte az alezredes közömbösen. Én úgy emlékszem... No de mindegy, akármelyik és sajátkezűleg töltötte ki a parancskönyvben az üresen hagyott helyet a »14«-el.

Az adjutáns összehúzott szemöldökkel nézte. Úgy kell annak a kölyöknek, gondolta. Az ő szemeláttára anyám-asszonyoskodni? Még csak az kellene, hogy ő nyújtson ilyesmihez segédkezet. Nevetséges! Minél előbb megismerkedik az a gyerek a valódi élettel, annál jobb neki. Ma-holnap ő fogja szakaszát a tűzvonalba vezetni. Szép kis meglepetés volna, ha akkor is azt kérné, hogy legközelebb igen, — csak ma ne.

A 14. századnál az őrmester már előre megígért mindenkinek egy darabot a hóhér köteléből, mert az szerencsét hoz. Nehay főhadnagy olvasta fel a parancsot. Nem tetszett a korai felkelés, különben nem törődött a dologgal. A Hegyesy kadét sápadt arca elfehéredett, amikor a parancsot hallotta. Hirtelen olyan rosszul lett, hogy neki kellett támaszkodnia a falnak. Szerencséjére a front mögött

állott, nem látta senki a gyöngeségét. Nehay főhadnagy végig olvasta a zászlóaljparancsot, majd a századparancsot, intézkedett, hogy hány órakor gyülekezzék a század, milyen felszereléssel és azután kedvetlenül elment. A legénység bevonult a laktanyába, az őrmester pedig kedveskedni akarván az új kadét úrnak, odalépett a még félig kábult Hegyesyhez:

— Parancsol a tiszthelyettes úr is egy darabot a kötélből?

— Miféle kötélből?

— Hát a hóhér köteléből. — Mindenki...

— Menjen a pokolba! — kiáltott rá Hegyesy és elrohant. Az öreg őrmester pedig még sokáig állott egy helyen és azon gondolkozott, hogy mi baja lehet ennek a gyerekeknek? Pedig olyan jó fiúnak látszik...

Este Hegyesy nem ment le a kantinba. Duzzog, gondolta a bátyja vagy nincs pénze és nem törődött vele tovább. A kis kadét pedig rötta a szobáckáját fel és alá és azon törte a fejét, hogy mit tegyen? Végre maga is belátta, hogy mint katona nem tehet egyebet, mint a parancsnak engedelmeskedni.

Amikor tisztába jött ezzel, ismét rosszul lett. Elsötétült, majd lángoló vörös lett a szemei előtt minden. Nem értette önmagát. Csak nem lett belőle két nap alatt vénasszony, mint a bátyja mondta? Nevetséges! Leült és várta, míg jobban lesz. Azután lement Szukoffhoz az ivóba, vett egy üveg konyakot, felvitte a szobájába, felbontotta és megivott belőle egy ivópohárral, azután lefeküdt.

Hajnalban ugyancsak volt dolga a legényének, amíg lelket tudott beléje verni. Végre mégis csak felébredt félig-meddig, felöltözött, mozdított, de reggelizni nem akart.

Cukarica, Topcider, Milosevac, Dusanovac helységeket beleértve és a nagy köztemető környékén.

Ezt a szolgálatot két-két lovasból álló járőrök bonyolították le. Ejjel a községek be- és kijáratait és az igazolványok- és passzusokra vonatkozó intézkedések szigorú betartását ellenőrizték. A lovasosztag rendőri-, biztonsági- és ellenőrzési szolgálatokra vonatkozó parancsait a cs. és kir. katonai rendőrfőnökségtől kapta.

Ez az osztag a volt szerb lovassági laktanyában (Milán király-út 100. sz. alatt) nyert igen jó elhelyezést.

Ruházata és felszerelése ugyanaz volt, mint a cs. és kir. huszárezredké, balkaron fehér karszalag »Militärpolizei-reiter« felirattal.

A lovakat kitünően ápolták és látták el. Fegyverzetük: lovassági kard, ismétlő karabély 80 drb tölténnyel, altisztek ismétlő pisztollyal, 30 drb tölténnyel; a járőrök jelsípval és villany zseblámpákkal voltak felszerelve.

A legénység legnagyobb része magyar, többnyire nős, földművelő népfelkelőkből állott. Ez a legénység már az első mozgósítási napon teljes számban bevonult és herceg Schwarzenberg lovashírszerző különítményében a szerbek elleni 1914. évi offenzívában vett részt. Többen közülök megsebesültek és ellenség előtt tanusított vitéz magatartásukért vitézségi érdemekkel voltak kitüntetve.

Nehéz volt ezt a kitünő lovasosztagot a rendőrpáncsnokságnak megtartania, de beigazolódott, hogy egy katonai rendőrcsapat kellő lovasság nélkül, béna szerv.

Első páncsnokuk *Szunyogh László* főhadnagy 1917 március hó 15-én bevonult állományilletékes pót-

cius hó 31-én szintén a szegedi pótuszadához kellett bevonulnia, helyébe *Schneider Károly* m. kir. 4. honvéd huszárezredbeli hadnagy került.

A lovasosztag teljes létszáma: 3 őrmester, 4 szakaszvezető, 5 káplár, 3 örvezető, 31 huszár, továbbá 37 hátszló, 4 hámszló és 2 kocsi volt.

A belgrádi cs. és kir. katonai rendőrpáncsnokság kerékpáros osztaga.

A közlekedési és küldöncszolgálat hathatósabb lebonyolítására a cs. és kir. katonai rendőrpáncsnokság a wieni cs. és kir. népfelkelő kerékpáros pótzászlóaljtól még 1915 november havában igényelt megfelelő számú kerékpárost. Az említett zászlóalj 24 fő önként jelentkező kerékpárost bocsájtott a rendőrpáncsnokság rendelkezésére, kik 1915 december hó 5-én Belgrádba bevonultak.

Ez az állomány kevésnek bizonyult és 1916 április hó 12-én a kerékpáros osztag 35 főre emelkedett.

A kerékpáros osztag állandóan a csendőrosztag páncsnokának volt alárendelve, ki ennek fejlesztéséhez és fentartásához lényegesen hozzájárult. Egy, a rendőri szolgálatban tapasztalt csendőraltsit töltötte be az osztagnál a szolgálatvezető szerepét, ki az alárendelt majdnem mind fiatalokú legénységet alaposan és kitünően kiképezte.

Három kerékpáros küldönc szolgálattételre a belgrádi hidfő- és városparancsnoksághoz vezényeltetett.

1916 december hó 14-én a kerékpárosok a magukkal hozott pisztolyokon kívül Mannlicher ismétlő kurtállal és szuronnyal is felszereltettek.

Dacára annak, hogy Belgrád városában az utakuszadához, utóda *Böhm Andor* m. kir. 3. honvéd huszárezredbeli főhadnagy lett, kinek már 1917 már-

Torkig undorodott a reggelitől, amit a legénye főzött. Eszébe jutott a konyak. Felkapta az üveget és félig eszméletlen állapotban kiitta a tüzes folyadékot, mint a tejet, az utolsó cseppig. Így talán jobban ki fogja bírni.

A század idejekorán rendben vonult ki a vesztőhelyre és az udvar három oldalán felállott. A térparancsnok maga irányította az itélet végrehajtását. A kis kadét a szakasza szárnyán állva, a rémülettől kidülledt szemekkel nézte végig az egészet. Maga a delikvens nem is érdekelte, csak a hóhért nézte. Nem tudta magát beletalálni a helyzetbe. Valahogyan zavaros lett előtte az egész. Hiszen a hóhérnak vörös a ruhája, azt tudja minden gyerek. De hol van a vörös ruha? Az az ember a fekete Ferenc József kabátban csak nem lehet a hóhér? Most meg pláne fehér kesztyűt húz fel! Mi az ördög? Glaszkesztyűt? No, most hozzák azt az átkozott boszorkányt. Hadd lássam, ha már itt vagyok! De annak az arca mind homályosabb lett, minél közelebb jött; sőt az egész asszony alig volt látható, mintha sűrű köd ereszkedne az udvarra, a hóhér pedig egészen eltűnt. Furcsa, milyen sűrű ez a köd és most kezd piros lenni. Alighanem a nap kél fel és annak sugarai tüznek a ködbe...

Mikor mindennek vége volt, a század bevonult. Nem maradt a vesztőhelyen más, mint a hóhér az embereivel, az orvos, a lelkész, no meg az őrmester két emberrel a kötél végett. És a kadét is ott maradt, ahol eszméletlenül összeesett.

Amikor a százados megtudta a legényétől, hogy a »kadét úr« egy egész üveg konyakot egyszerre kiivott, megértően bölintott és megparancsolta a legénynek, vigye fel a gazdáját az ágyba és hívja az orvost,

Délben a tiszti étkezdében letárgyalták a kadét ügyét. Nem tetszett a dolog az uraknak, a legkevésbé pedig a segédtsitnek. Ebből még csúnya baja keletkezhetik annak a fiúnak. Alighanem gyávaság miatt haditörvényszék elé kerül. Én legalább oda küldeném, ha én volnék a páncsnok, gondolta. Így persze segítenem kell, már a rokonság miatt is, ha ugyan lehet. Attól függ, hogyan fogják az ügyet felfogni, az alezredes úr és a tábornok úr...

Az orvos késve érkezett az ebédhez.

— Fizetni! — harsogták kórusban az asztal körül, mert aki elkésett az étkezésnél, az büntetést fizetett.

— Most az egyszer nem, — mondta az orvos. Szolgálatban késtem el.

— Délben nincs orvosi szolgálat.

— De volt! A kadétot a 14.-től vittem be a kórházba és utána át kellett öltöznöm.

— Miért? Mi baja a kadétnak?

— Tifusz.

Halálos csend támadt. Akkor még a tifusz nagy úr volt. Élet-halál ura. Annál élesebben hangzott a segédtsit kérdése:

— De hiszen megivott egy egész üveg konyakot! Az csak kirántja?

— Az fogja megölni.

— Hogy-hogy? Hisz mindenki tudja...

— Rosszul tudja! Az alkoholmérgezéstől szivbénulás állhat be. Tifuszhoz pedig, mint minden nagy lázhoz erős sziv kell.

Estére a kis kadét ki volt terítve...

Ugyanakkor meghozta Bécsből a drót az asszony számára a kegyelmet. De már késő...

Katonáink a rászoruló szerb lakosság között kenyeret osztanak szét. (A kenyérsztást olasz hadifogoly végzi).

nak csak egy kis hányada volt kerékpározásra alkalmas (a nagyon rossz kövezet és a lényeges emelkedések miatt), mégis, a kerékpáros osztag a nyilvános rend és nyugalom érdekében, továbbá jelentések gyors kézbesítése által, kiváló szolgálatot végzett.

III. A belgrádi cs. és kir. katonai rendőrség szervezete. (Eletbelépett 1915 november hó 17-én.)

Szerbia háború előtti rendőrsége a királyságnak egyik legkiválóbb szerve volt. Belgrád városában, mint az ország gócpontjában, felette nagy volt a tekintélye, széles hatáskörével minden kormányának mérvadó tényezője volt. Egy nagyszámú szakképzett tisztviselőkar, 1000 rendőr a megfelelő segédszeméllyel képezte rendszeresített állományát. Belgrád eleste és megszállása, természetesen megkívánta, hogy a cs. és kir. katonai rendőrség megszervezése és felállítása alkalmával, az előbb vázolt körülmény különös mérlegelés tárgyává tétessék. Elvileg a volt szerb kir. rendőrség szervezete és berendezkedése szolgált a cs. és kir. katonai rendőrségnek alapul. Ebből kifolyólag a város ezelőtti 7 kerületbe való beosztása is meghagyatott. A régi rendőrségi berendezkedések nagyjában való megtartása, a lakosság fegyelmezésére való tekintettel is, szükségessé vált. Miután a még nem egészen megfelelő biztonsági viszonyok azt megkívánták, — Topcider és Cukarica-i körletekben is felállított egy-egy csendőrőrs.

A volt szerb rendőrlaktanya kellő karbahelyezés

és tatarozás után a cs. és kir. katonai rendőrségnek utaltatott ki.

Tekintettel arra, hogy Belgrád városában a távbeszélőhálózat igen siralmas állapotban volt, számos új vonal létesítése vált szükségessé, központtal a katonai rendőrség épületében.

Minden egyes rendőrkerület kötelességét és jogait pontosan megállapították, az elméleti oktatás és képzés céljaira pedig tanfolyamokat létesítettek.

A járőr, ellenőrző, kézbesítő, kíséző, portyázó, börtön, börtönfelügyelő, detektív és besúgók szolgálata a helyi viszonyoknak megfelelően újból szabályoztattak.

A katonai rendőrkerületek legénysége népfőlkelő honvédek-, népfőlkelő karhatalmi- és pótcsendőrökből állott. A legénység nagyobb része Magyarországból, kisebb része Boszniából, illetve Hercegovinából származott.

Minden kerülethez néhány hivatásos csendőr mint oktató és ellenőrző volt beosztva, kik a kerületi szolgálat gerincét képezték.

A katonai rendőrkerületi parancsnokok eleinte népfőlkelő honvédtisztek voltak, kiket később különös gonddal kiválogatott, idősebb, érdemes, hivatásos csendőrtisztek váltottak föl, akik e beosztásukban is kiválóan megfeleltek.

Bizonyos számú utakat és utcákat őrzőjáratokba vontak, melyeket naponként kétszer, 4–4 órasi időtartammal le kellett portyázniaik.

A többi időt a legénység a katonai rendőrparancsnokság épületében töltötte. Itt alapos oktatás-

Éberség.

Irta: CSEPI BÉLA százados.

ban részesült, itt kapták a parancsokat, itt hozták ruháikat, felszereléseiket rendbe stb.

Rendkívüli esetekben a napi 8 órai portyázó szolgálatot a szükséghez képest meg is hosszabbították.

A szolgálat felváltását, illetve a járőrszolgálatba való lépést az úgynevezett »Turnuslapok« szabályozták.

A járőrszolgálat ellenőrzését — úgy éjjel, mint nappal — az e célra rendszeresített ellenőrző csendőrök, továbbá a katonai rendőrkerületi parancsnokok és két rendőrfelügyelő tiszt végezték.

Fegyverzet, felszerelés és élelmezés.

A katonai rendőrlegénység fegyverzete oldal-fegyverből, orosz szurony, átalakított orosz ismétlő puskából, feltűzött szuronnal és 40 darab töltényből állott.

Katonai mentők kiképzése Belgrádban.

Nyáron, nagy melegben vászonruhát, esős időben vízhatlan körgallérokat viseltek, télen pedig meleg ruházattal voltak ellátva.

Minden katonai rendőrkerületnek meg volt a saját közös étkezdéje, ahol a legénység kiadós és ízletes étkezésben részesült.

Hogy az egész katonai rendőrszemélyzet kellő helyi- és személyi ismeretekkel rendelkezzen, szükséges volt, hogy időnkint az egyes körletek egymást felváltásák.

Előre megszabott szolgálati idő után a járőrök a katonai rendőrosztályhoz vonultak be, hol fáradalmukat kipihelve, további elméleti oktatásban és gyakorlati kiképzésben részesültek.

Az egyes katonai rendőrkerületek jelzőtáblákkal voltak ellátva a következő felirattal: cs. és kir. (I-VII.) katonai rendőrkerületi parancsnokság (német, magyar és szerb nyelven).

Oly esetekben, amikor rendkívüli rendőri szolgálat vált szükségessé, mint pl. Károly király Ő Felsége, Vilmos német császár Ő Felsége, a bajor király Ő Felsége, Frigyes főherceg Ő Felsége látogatása, a szerb vízkereszt, a szerb nemzeti ünnep: »Vidov-Dán« és a cs. és kir. katonai ünnepek alkalmával különleges intézkedések tétettek, melyeket szükség esetén írásban is kihirdettek.

A katonai rendőrkerületi parancsnokságok, valamint a topcideri és a cukaricai csendőrörsök nem rendelkeztek büntető hatalommal, ezt csakis a katonai rendőrpáncsnokságnál levő illetékes osztályok gyakorolhatták.

(Folytatjuk.)

A Szut. 15. §-a a csendőr általános magatartásáról és viselkedéséről szól. Az ezen paragrafushoz tartozó pontok részletesen magyarázzák azokat a kötelességeket és kívánalmakat, amelyek a szolgálatteljesítés vagy a közmegbecsülés, köztisztelet szempontjából a csendőrnél elengedhetetlenek.

Az egész szakaszból most csak egy szót ragadok ki: az éberséget. Teszem pedig ezt azért, mert a Szut. csupán egy tömör mondattal utal az éberségre, amikor a 82. pontban azt mondja: »Kísérje figyelemmel a körülötte történő eseményeket és gyanús jelenségeket... stb.« Pedig ez a szó s az ebből folyó tevékenység igen fontos része kell, hogy legyen a csendőri hivatásnak, mert ez adja meg az értékét a csendőrnek s az összességben pedig a csendőrségnek, mint közbiztonsági testületnek.

Eberség!

Nem kell valami nehéz, meg nem érthető dologra gondolni. Egyszerű, könnyen megérthető valami ez. Gondoljunk csak arra, hogy hol halljuk leggyakrabban ezt a szót a közönséges mindennapi beszédben? Kiről mondják, miről mondják, hogy éber? Az állatvilágban a vadon élők mind-mind éberek. Miben áll az éberségük? Abban, hogy minden közelgő veszélyt észrevesznek. Ezt az éberséget látjuk a nyúlnál, amikor jó előre észreveszi az életét fenyegető puskás embert, a ragadozó másik vadat s menekül előlük. A természet mostohasága, tehát az az állapot, amely nagyon sok ellenséget szabadít rá, beléje nevelte ezt a fokozott figyelmességre való hajlamot és így ezáltal védelmet is adott neki a sok üldözés ellen. Ez a védelem a gyors és jó előre való észrevezésben áll. Míg egyik kezével a természet sújtja ezt a szegény állatot, másik kezével segítséget nyújt neki, amely segítséggel megmenekülhet. Ez a segítség az éberség.

A fenti példa az éberségnek olyan megnyilatkozása, amelyet nem nehéz megérteni és megmagyarázni, mert hiszen a legtermészetesebb igyekezett: az élet megvédése nevelte ezt ki. De mindjárt másként fog festeni a dolog, ha egy olyan példát veszünk ki a természetből, amikor nem az életért való ragaszkodás teszi az állatot éberré. Részben ilyen példa lesz a legelésző özek, szarvasok vagy vadmadarak között a »vigyázó« példája, amely másoknak, társainak életét vigyazza éberségével s jelt ad az észrevett veszély közeledéséről. De legtisztább példa a házőrző kutya példája, amely nem a saját vagy társai életét, de a gazdája javait és nagyon sokszor életét is védi éberségével, amikor minden gyanús zajt, vagy gyanús közeledőt észrevesz és hangos csaholással figyelmezteti a házbelieket. Milyen sok szép és meghatározó esetet hallunk a házőrző ebek éberségéről.

Ebből a pár hasonlatból megértjük, hogy az éberség nem más, mint a körülöttünk lévő dolgoknak és cselekményeknek észrevezése, amely észrevezés vagy a saját, vagy a mások javait fenyegető veszély szempontjából nagy jelentőségű.

Más oldalról világítva meg az éberség lényegét:

Az »éberség« szó, ha lassan és tagolva, sőt szétválasztva ismétljük, így hangzik: »éber - ség«. Eber... Mit jelent ez a szó?... Azt, hogy az illető éber van. Nem alszik. Tehát: hall, lát, tapint, szagol, izlel. Ellentétben az alvó emberrel, akinek a hallásra, látásra,

tapintásra, szaglásra és izlésre szolgáló érzékszervei nem működnek, hanem pihennek. Ez az ember alszik, nincs ébren, nem is lehet éber, mert a felsorolt szerveivel: az érzékszerveivel nem vesz észre semmit a körülötte lévő dolgokról vagy a körülötte folyó eseményekről.

A természet bölcs berendezése ezekkel az érzékszervekkel nagyon megkönnyíti az ember életét, munkáját, röviden mindazt, ami lehetővé teszi a létért való küzdelem eredményességét.

Érzékszerveink: a szem, a fül, az orr, a nyelv és az ujjak végei. Ujjainkkal tárgyakat érintve minden más szerv segítségével nélkül tudomást szerzünk a tárgy formájáról, helyzetéről, nagyságáról, kiterjedéséről, sőt legtöbb esetben anyagáról is. Nyelvünk táplálékaink ízéről tájékoztat, amivel egyrészt megóv bennünket attól, hogy olyat együnk, ami nem a gyomorba való, másrészt pedig felismerteti velünk az ételek ízét s azt jönnek találva ösztönöz arra, hogy ezekből a tápláló anyagokból gyakrabban együnk. Az anyagokat e szerint különválasztja és vagy kedvet, étvágyat szerez azokhoz vagy pedig undort éreztet velük szemben. Az orrunkkal tudomást szerzünk a különböző anyagok szagáról. A szag nem más, mint az anyagból áradó párologás. Minden anyag más-más összetételű, így azután más-más szagot párologtat el, következés tehát, hogy az orrunk — más szerv segítségével nélkül is — tudomásunkra adja, hogy milyen anyaggal van dolgunk.

Fülünk az emberi vagy állati hangot, de még a tárgyak ütődéséből, surlódásából eredő hangot is felfogja. Minden más érzékszerv segítségével nélkül is tájékoztat bennünket a hang színezetéről, erősségéről, távolságáról, jellegzetességéről. A szem a személyek és tárgyak távolságát, alakját, kiterjedését, mozgását, színét adja tudomásunkra.

A felsorolt érzékszervek észreveszik mindazt, ami körülöttünk történik vagy van. Mit jelent az, hogy észreveszik? Megint folyamodjunk a szó lassú, tagolt ismétléséhez: »észre- veszik«. Észre, eszünkre veszik. Eszünk az agyban van. Az érzékszervek mindazt, amit látás, hallás, tapintás, szaglás és izlés által felfognak, apró idegszálakon továbbítják az agyba, az észbe. Az ész pedig a neki jelentett állapotokhoz vagy esetekhez képest cselekszik.

A cselekvés szempontjából egyformán fontos az érzékszervekkel való észrevevés, úgy mint az érzékszervek idegei által való közvetítés az agyba.

Három nagyon fontos történés az, amelynek tökéletessége az »éber csendőr« fogalmát meghatározza, összeállítja: 1. az érzékszervekkel való felfogás; 2. az idegek továbbító munkája és 3. a fenti kettő hatására az agy vagy ész elhatározása a helyes cselekvésre.

Ismeretes az a rászólás a szórakozott emberre: »Ne aludj!« Miért mondják ezt neki? Legtöbbnyire azért, mert nem hallja azt, amit mondanak neki, pedig se nem süket, se nem alszik. Ugyanezt mondják arra a csendőrré is, aki a lötéren a csak bizonyos időre mutatkozó célt nem veszi észre és későn lő rá. Pedig ő sem alszik és nem is vak. Hát hol van itt a hiba mégis?... Vagy az érzékszervei rosszak és nem hall meg valamit; néz, de nem látja meg a személyeket és tárgyakat; tapogat, de nem érez semmit stb. Vagy rossz az idegrendszer (a telefonvezeték az agyba) és nem továbbítja a felfogottakat, vagy csak későn és hiányosan. Vagy pedig az agy nem tud elég gyorsan cselekedni arra, amit az érzékszervek jelentettek. Ezek a hibák a csendőrnél nem fordulhatnak elő, mert

ezek kizárják a szolgálatképességet. Akinek rosszak az érzékszervei, azt nem veszik fel csendőrné, akinek rosszak az idegei és akinek a szelleme korlátolt, nem csendőr. Miért van hát mégis csendőr, aki bár egészséges: néz és nem lát, hall, tapint, izlel, szagol, de egy esetben sem cselekszik?

Azért, mert az éberségnek hiányzik a legfőbb alkotórésze. Hiányzik az éberségre való törekvésnek az akarása. Az akarás az a nagyon fontos keilék, amelyeknek hiánya a legszebben hangzó ígéretet, fogadalmat, célkitűzést semmivé sorvasztja. Hány fogadkozó csendőrt ismertem én, aki majdhogynem esküdött, hogy józan lesz, szorgalmas lesz, jó bajtárs lesz, rendes lesz... és bizony nem lett az, mert hiányzott ezek eléréséhez az akarása. Az első nekibuzdulásban még csak tudott akarni s tartott is az akarás egy pár napig, de azután fogyott, mulott s a végén ugyanazon hibák miatt megint kihallgatásra került.

Amikor az első napokban a csendőrségi esküt letették egyes csendőrök, hogy csillogott a szemükben a hivatás iránti nagy szeretet, hogy feszítette mellüket a tanulni és dolgozni vágyás, hogy jó csendőrök legyenek. S hogyan felejtették el lassan-lassan hónapok, évek múltán ezeket a nagy nekibuzdulásokat... S az ilyeneknél ma még megy a szekér, mert tolja a fegyelem, a büntetéstől való félelem, de az akarás bizony lassan-lassan kihalt.

Igy volt ez az éberséggel is. A próbacsendőr az első külszolgálatban minden ismeretlen, rossz ruhájú, sötét nézésű emberben a Btk. egy-egy szakaszát látta. Egy-egy nyom, amely neki szokatlan volt, már bűnös kezét, lábát vagy szerszámot varázsolt a szemé elé. Úgy őrizte az elfogottat, hogy annak minden szemrebbenésére megszorította a puskáját. És még az Istea a megmondhatója hányféle formában, cselekedetben nyilvánult meg az ébersége, amit különben mindnyájan éreztek, akik a hivatás iránti szeretetből jöttek a csendőrséghez. Az ilyen csendőr ment a nyom után, fürkészett, kutatózott, nem kellett arra ösztökélni. A gyanús embernek még a nagyszüleit is végigvizsgálta, nehogy büntetlenül elmenekülhessen, ha netalán tényleg bűnös. Hallgatódzott, figyelt szolgálata közben. Kérdősködött, megnézett, megtapasztalt mindent. Sok dolog volt, ami nem fért a fejébe: utána járt, megbizonyosodott. Nem restelt lehajolni a földre egy-egy talált tárgyat megvizsgálni, egy-egy nyomot szemügyre venni. Még a pihenőideje alatt is a látottak vagy a hallottak felett tépelődött. S ahogy megállt egy-egy gyanús jelenségnél, esetnél, az annyi fáradtsággal megtanult tengernyi szakasz mind előkerült a jó raktárból: a koponyából és sorra próbálgatta, illesztgette a gyanús jelenségre... s milyen nagy volt az öröme, ha eredményt tudott elérni.

Mi tette ezt?... Az akarás! Akarta, hogy semmi ne kerülhesse el a figyelmét; akarta, hogy éber legyen, hogy amikor néz: lásson is. Lássa meg mindazt, ami tiltott, ami gyanús. Halljon, tapintson stb., szerezzen tudomást mindenről, ami szolgálata teljesítéséhez tartozik.

Ennek az akarásnak, az éberségre való törekvésnek nem szabad alábbhagynia az első évek után sem. Erős önfegyelmeléssel ébren kell tartani s nem szabad engedni, hogy a kényelemszeretet felülkerekedjék; mert amíg az akarás a sikert s az eredményt hozza jutalmul, addig a kényelemszeretet csak kellemetlenséget okoz, értéktelenné és használhatatlanná teszi a csend-

ört és az általa gépiesen, lélek nélkül teljesített szolgálatot is.

Részben a csendőr éberségének ellenőrzését célozza a Szut. 405. pontjának utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés, amely felelősségre vonni rendeli azt a járőrt, amely szolgálata közben valamely elkövetett bűncselekményről nem szerzett tudomást. Az utasítás ugyancsak az »összeköttetések« fontosságát emeli ki, de egészen természetes, hogy az ilyen »összeköttetések« megléte vagy hiánya nem mentesíti a csendőrt az egyéni éberség kötelezettsége alól.

A csendőrség feladata a közbiztonság felett való *örködés*. Alvajáró örökre azonban senkinek nincsen szüksége.

Emlékezetes napok.

Irtá : KRAJCSOVICS JÁNOS g. tiszthelyettes (Szeged).

Mintegy három évtizeddel ezelőtt az Alföld tiszántúli részének egy nagyobb, járási székhellyel bíró szinmagyar lakosú községében teljesítettem szolgálatot.

A csendőrör, melynek kötelékébe tartoztam, mozgalmasságára való tekintettel 12 fővel, 6 gyalog- és 6 lovascsendőrrel volt rendszeresítve; ez a létszám csaknem mindig be is volt töltve.

Az örsnek *Szabó István* nős lovas őrmester — egy középkorú, szép szál barna ember, igazi csendőralak — volt a parancsnoka, aki a kerületben arról volt nevezetes, hogy örséről csak igen ritkán szereltek le és hogy tőle kerültek ki a legképzettebb és legmegbízhatóbb fiatal altisztek és csendőrök.

Szabó őrmesternek különös érzéke volt a csendőrneveléshez. Alárendeltjeinek valóságos atyja volt, azokat egyformán szerette és valamennyinek ügyes-bajos dolgát magáévá tette.

De alárendeltjeitől is megkövetelte, hogy azok egymás között harmónikus életet éljenek, egymást szeressék és becsüljék. Mert, mint mondotta, a csendőröknek van a legnagyobb szükségük az egymás iránti szeretetre és becsülésre, mivel azok vannak legtöbbször egymásra utalva.

Nála az volt szokásban, hogy ha örsére új ember került, azt a jelentkezési formaságok után mindjárt ott az örsirodában — hogy a többiek ne hallják — úgy a szolgálati, mint a családi és egyéb magán körülményeire nézve alaposan kikérdezte, mert tájékozódva szeretett lenni minden alárendeltjének ügyes-bajos dolgáról.

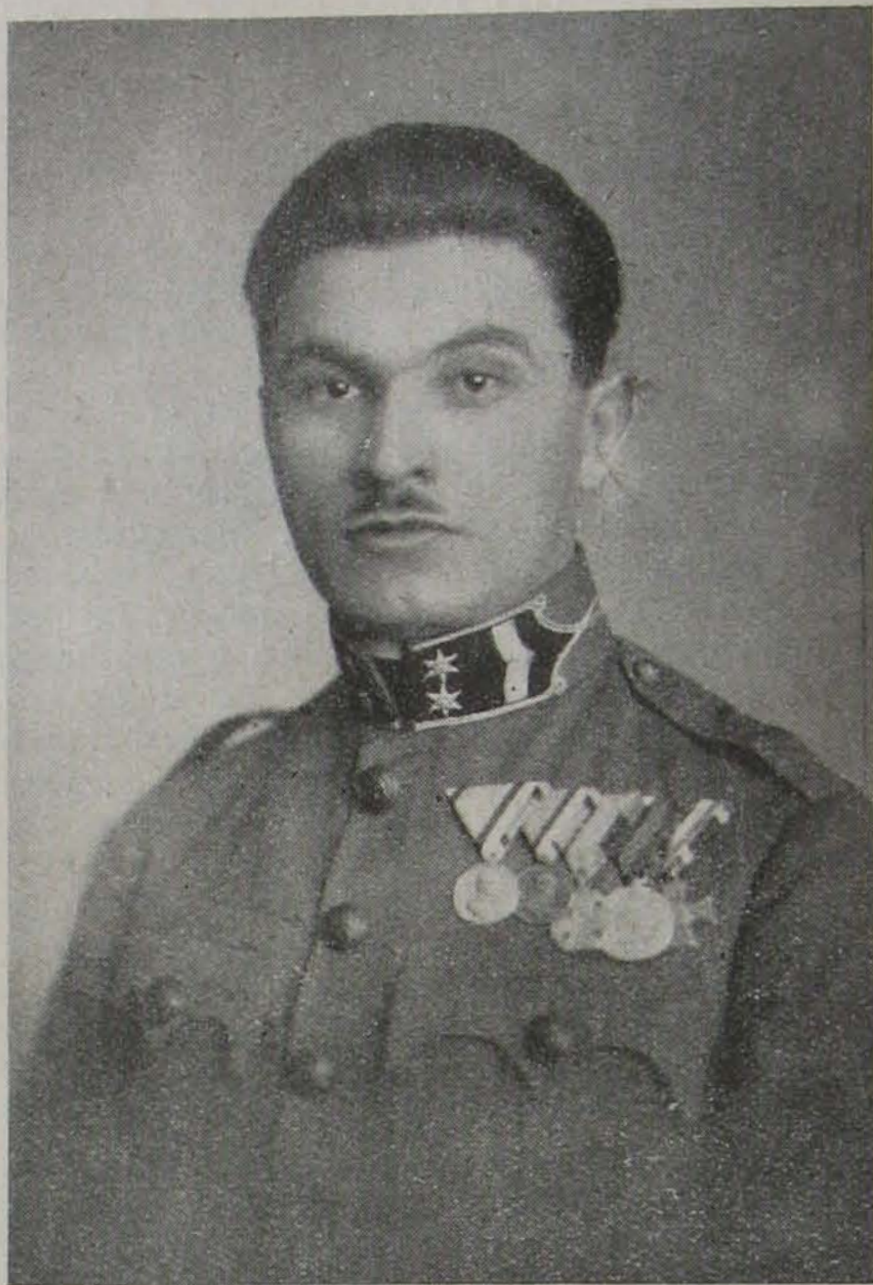
A kikérdezés végeztével pedig szép sorjában rátért arra, hogy a jó csendőrnek mik a kötelességei s miként kell azokat teljesítenie. Úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül miként kell viselkedni. És hogy az örs legénységének tekintélyén csorba ne essék, milyen társaságban szabad csak forognia.

Itt azután megígérte, hogy gondoskodni fog, hogy az illető új csendőr is a megjelölt jó társaságba bevezetessék.

Ha esetleg az illető aggályoskodott, hogy a megjelölt jobb társaságban nem állaná meg a helyét, akkor azzal nyugtatta meg, hogy hiszen ő és a többi alárendeltjei sem voltak főispánok gyermekei, azért a helyi intelligencia mégis befogadta őket.

Csak bátorság fiam, — mondotta — legyen szépen alkalmazkodó, majd meg fogja látni, hogy aggodalmi alaplanok voltak. Így azután az illető már nem is gondolhatott a csendőrtönkretevő rossz társaságra és korcsmázásra.

Szabó őrmester szerint senki sem születik csendőrnek; mindenkit az előljáróknak és bajtársaknak kell csendőrré faragniok. Mindenki valami fontosabb okból váltja fel a

Néder Antal budapesti kerületbeli törzsőrmester a budapesti gazdasági tiszthelyettesi tanfolyamot „kitűnő” eredménnyel, elsőnek végezte.

kényelmesebb polgári életet a fegyelemmel járó csendőri élettel. Tehát akadnak közöttük olyanok is, akiknek kedélyállapotára az a bizonyos ok, mint például a szülőkkel való meghasonlás vagy szerelmi csalódás, későbbi időkre is kihatással van. Ezeknek kedélyállapotát, Szabó őrmester szerint, feltétlenül orvosolni kell, mert kedvetlen csendőrtől jót várni nem lehet.

És ő orvosolta, mert addig nem nyugodott, amíg a szülőkkel meghasonlott csendőrt valami módon a szülőkkel ki nem békítette; míg a szerelmi hajótöröttet atyai rábeszéléssel a felejtésre nem bírta.

Örsparancsnokomnak volt egy galambszívű, áldott, jólelkű neje és egy hasonló lelkületű szép 19 éves Irénke nevű leánya.

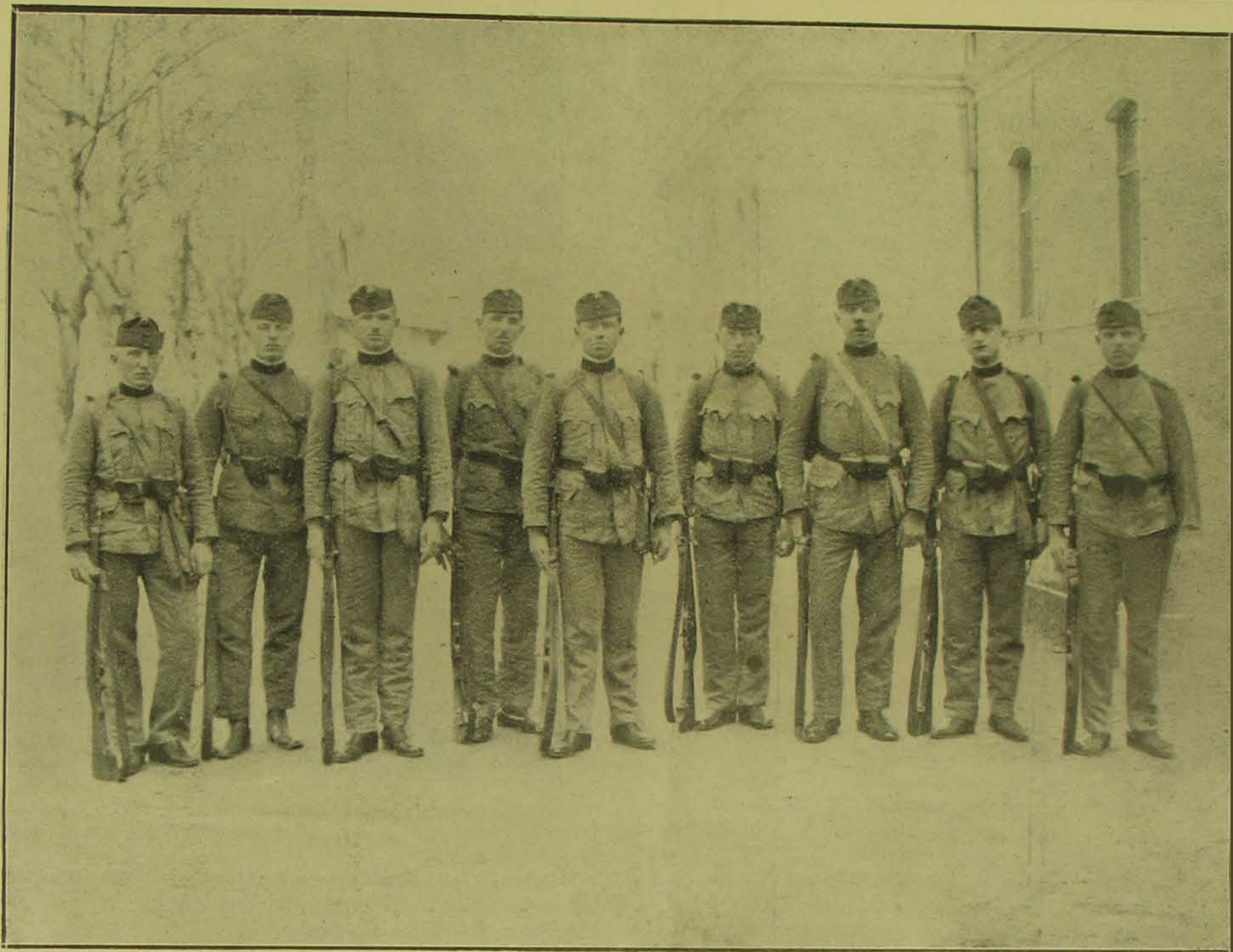
Ők voltak segítőtársai az örs legénységének nevelésében. Szabóné, ki maga is csendőr szülőktől származott, mert atyja az erdélyi csendőrparancsnokságnál szolgált, a legénységnek valóságos második anyja volt. De nem is engedte magát tőlünk másként szólíttatni csak: »Szabó néninek«.

Neki nagy része volt az örs közigazdálkodásának felvirágzásában, mert az élelmiszerbeszerzés, jutányos főzés, jószágtenyésztés és hizlalás, valamint a konyhakert művelés körül igen hasznos tanácsokkal szolgált. Volt is az örsön igen szép osztalék.

Irénke jól nevelt és kellően iskolázott, szép, sugártermetű leányka volt, hullámos fekete hajjal és szép nagy sötét szemekkel.

Ő volt a mi bálványunk.

Irénkéből lépten-nyomon kiérzett a jó nevelés. Nem engedte magát tőlünk csak leánynevéen szólítani, mert, mint

A Szent-László gyaloglóversenyen győztes csendőr csapat. Balról jobbra: 1. Szabó János III. prb. csendőr Szekszárd (6-ik), 2. Németh József prb. csendőr Esztergom (9-ik), 3. Kiss Mihály prb. csendőr Esztergom (3-ik), 4. Hetzer Antal prb. csendőr Tata (12-ik), 5. Gyalog Sándor prb. csendőr Tata (első), 6. Csák Béla prb. csendőr Tata (13-ik), 7. Csuka László prb. csendőr Tata (4-ik), 8. Medgyesi Lajos prb. csendőr Szekszárd (43-ik), 9. Timkó Lajos prb. csendőr Tata (7-ik).

mondotta, apa magukat fiamnak szólítja, tehát akkor legyek maguknak én is csak Irénke.

Szabó őrmesterék a községben szép társadalmi szerepet vittek, mert különös szeretetreméltó modoruknál fogva mindenki tisztelte és becsülte őket. Többszörre az intelligens családokkal tartottak fenn szorosabb érintkezést és az ő jó társaságukba az őrslegénységet is bevezették. Irénkének sok barátnője volt, akik gyakran rendeztek hol itt, hol ott házi multságokat, amelyekről természetesen mi, nőtlen csendőrök, sem hiányoztunk.

Szabó őrmester őrsén mindenki örömmel és teljes odaadással teljesítette kötelességét, mert tudtuk, hogy a jól végzett munka után a megérdemelt pihenés és kellemes szórakozás következik.

Egy szép havas decemberi napon azután az a reánk nézve szomorú hír terjedt el a laktanyában, hogy kedvencünket, Irénkét, elviszik a körünkhől. Férjhez megy. Egy derék csendőr, Kovács Imre lovas címzetes őrmester, a szomszédos őrs parancsnoka kérte meg a kezét. És meg is kapta.

Kovács őrmester, mielőtt a szomszédos őrs vezetésével megbízott, a mi őrsparancsnokunknak volt pár éven keresztül a helyettese s így a fiatalok már előbből ismerték egymást. Az eljegyzés karácsony első napjának estéjére lett kitűzve, azért, hogy ez a családi ünnepély őrsparancsnokom nevenapjára essék.

Mindannyian készültünk erre a nagy napra. Szabó ör-

mester a szolgálatot úgy osztotta be, hogy a karácsonyi szent estén a legénység otthon legyen és hogy a másnapi ünnepélyen is lehetőleg mindannyian résztvehessünk.

A várva várt nagy nap is elérkezett. Az előkészületekben természetesen valamennyien segédkeztünk. A vendégek este 7 órakor kezdtek gyülekezni és 8 órára már mindannyian együtt voltak. A helyettes főszolgabíró úr is eljött s mint mondotta, készséggel tett eleget a meghívásnak, mert nagy öröme, hogy részt vehet derék őrsparancsnokunk kedves Irénkéjének az eljegyzésén.

A vendégek az asztaloknál már mind elhelyezkedtek és várták a vacsora feltalalását.

Mielőtt azonban az ételt behozták volna, felpattant az ajtó és beront a szobába az egyik nagybirtokos gazdatisztje és a jelenvoltak legnagyobb megdöbbenésére, izgatottan közölte Szabó őrmesterrel, hogy míg ő családjáért a vasútállomáson járt, egy nagyobb cigánykaraván a »Béla« majort váratlanul megtámadta és kirabolta. Azután a cigányok kocsikra kapva Sz. község irányába gyorsan eltávoztak. A majorbeliek közül azokat, akik ellenszegültek, illetve a fosztogatást megakadályozni megkísérelték, a cigányok kérlelhetetlenül lelőtték vagy pedig más eszközökkel többekévé súlyosan megsebesítették. A rablótámadásnak eddig három halottja és több súlyos sebesültje van, a halottak között van a gazdasági gyakornok is, akit több lövéssel terítették le.

Örsparancsnokom az asztaltól azonnal felállott és kérte vendégeit, hogy bocsássonak meg, hogy őket ott kell hagynia, de csak maradjanak tovább és érezzék magukat úgy, mintha csendőreivel ő is közöttük lenne. Azután felénk fordulva kiadta a parancsot, hogy: gyorsan felszerelni, azonnal indulunk. Az örsparancsnokhelyettes és mi is valamennyien megkíséreltük kérlelni örsparancsnokunkat, hogy csak maradjon a vendégei között, mi majd elintézzük az ügyet, illetve elvégezzük a nyomozást s ő esetleg majd utánunk jön. Szabó őrmester azonban hajthatatlan maradt és kijelentette, hogy egy ilyen nagyszabású bűntény nyomozásánál és ilyen veszélyes gonosztevők kézrekerítésénél közöttünk a helye.

Tehát induljunk!

A szintén jelen volt plébános úr azt indítványozta, hogy indulás előtt legalább az eljegyzési szertartást tartsuk meg, de örsparancsnokom azt felelte, hogy nem lehet, nekünk minden perc drága, mennünk kell; a szolgálat az első s csak azután jön az eljegyzés. »A vacsorát majd csak elvégezzük valahol, — mondotta — a leányom eljegyzésével pedig lehet várni, az nem olyan sürgős, de a gazember cigányok nem állanak meg, hogy bevárjanak bennünket.«

Erre a kijelentésre azután a plébános úr is megadta magát és azt mondotta: »Igaza van, őrmester úr, hiszen én sem üzenhetem vissza a gyónni akaró haldokló hívemnek, hogy várjon, amíg megvacsorázom.«

Már indultunk kifelé, amikor örsparancsnokom észrevette, hogy a leendő vőlegény még ott ül Irénke mellett. És rászólt:

— Hát te, Imre fiam, miért nem indulsz? Nem halottad, hogy a cigányok a te örskörleted felé vették útjukat?

— Igaz! Nekem is mennem kell, — válaszolta Kovács őrmester. Azzal ő is felkelt és Irénkéhez fordulva kérte, hogy ne haragudjék, hogy ő is távozik.

Irénke azonban nem hogy neheztelt volna, hanem inkább mintegy rosszalólag mondotta a vőlegényének:

— Ugyan, Imre, hogy kérhet már ilyet, hát nem tudja, hogy én csendőr-gyermek vagyok, aki tudom, hogy a csendőrnek mindenek előtt első a szolgálat?

Ezek után Kovács őrmester is igyekezett örsét mielőbb elérni.

Mikor a lakást elhagytuk, Szabó néni mindegyikünk kezébe nyomott egy-egy csomagot, mondván: »Vigyék magukkal, fiaim, ezt a kis harapnivalót, mert nem tudhatják, hogy mikor kerülnek haza.«

Távozásunk után Szabó néni és Irénke gondoskodtak a vendégekről, akik késő éjjelig maradtak együtt.

Persze többen, különösen az Irénke barátnői, sajnálkoztak, hogy nekünk csendőröknek el kellett mennünk és hogy Irénke eljegyzése ilyen rosszul sikerült. Erre meg Szabó néninek volt egy megjegyzése. És pedig az, hogy most Irénkénél az ő esete ismétlődött meg, mert az ő eljegyzését sem sikerült azon a napon megtartani, amelyre először kitűzték. Azon a napon ugyanis, amelyre az ő eljegyzése ki volt tűzve, egy távirat érkezett, amelyben vőlegénye közölte, hogy nem jöhet, mert többedmagával rablóüldözésre lett sürgősen kivezényelve, s így az eljegyzést csak később tudták megtartani. Tudni kell, hogy mikor Szabó néni férjhez ment, abban az időben lettek a szétszórva még működő és itt-ott felbukkanó futóbetyárok ártalmatlanná téve.

A laktanyába érve gyorsan átöltöztünk és felszereltünk. Amíg a lovakat is felnyergelték, örsparancsnokom gondoskodott arról, hogy a történetekről a környékbeli örsök is értesüljenek s kérte őket, hogy vegyenek részt a cigányok bekerítésében és elfogásában.

Csendőrök kilencen indultunk neki a már előre is viszontagságos és nem kevésbé veszélyesnek látszó útnak. Négy gyalogos a gazdatiszt szánján, öt lovas pedig lóháton.

Gyalog Sándor próbacsendőr, a Szent-László gyaloglóverseny győztese.

A gazdatiszt által említett több súlyos sebesülre való tekintettel két orvost és nagyobb mennyiségű kötszereket is vittünk a szánon magunkkal.

A helyszínre érve meggyőződhattünk, hogy a gazdatiszt nem nagyított. Az orvosok mindjárt megállapították, hogy a három haláleseten kívül több igen súlyos sebesülés történt. A cigányok a majort, midőn már besötétedett, úgy 5 és 6 óra között, váratlanul támadták meg és mivel többen a fosztogatást, illetve a major kirablását meg akarták akadályozni, azok valóságos vérfürdőt rendeztek. A vérengzésben a cigánynők is a férfiakkal egyformán résztvettek. A gazdasági gyakornokot és a béresgazda felnőtt fiát több lövéssel agyonlőtték, míg az egyik fiatal béresnek a fejét fejszével a szó szoros értelmében teljesen szétverték, úgy hogy azonnal szörnyethalt.

A súlyos és könnyebb sebesülések lövéstől vagy pedig súlyos vágó- vagy ütőeszköztől eredtek. A számbeli túlsúlyban lévő kegyetlen cigányok vérengzését csak azok kerülhették el, akik idejekorán el tudtak valahová rejtőzni.

Midőn a majorbeliek már ártalmatlanná lettek téve, a cigányok a majort kifosztották. Összeszedtek minden pénzt és értékesebb holmit, amit csak találtak, továbbá nagymennyiségű élelmiszert, füstölt húst és szalonnát. Négy drb. igásló és nagyobb mennyiségű takarmány elviteléről sem feledkeztek meg. S midőn munkájukat elvégezték, — mint később megállapítottuk — sebesültjeiket magukkal vite gyorsan eltávoztak.

A gyorsan végzett helyszíni szemle után örsparancsnokom az esetről, lovas futár útján, távirati jelentést küldött a szakasz-, szárny- és kerületi parancsnokságoknak, valamint az ügyészségnek, azután pedig a sebesülteket az orvosok gondjaira bízva, elindultunk a cigánykaraván üldözésére. Hogy gyorsan haladhassunk, a gazdatiszt a négy gyalog csendőr részére pihent lovakkal szánt bocsátott rendelkezésre.

Arra, hogy a karavánt egyszerre tegyük ártalmatlanná, illetve fogjuk el, bizony kevés kilátásunk volt, mert a kóborcigányoknak az a szokásuk, hogy ha valami nagyobbzabású bűncselekményt követnek el, akkor az üldöző csendőrök megtévesztése végett kisebb csoportokra oszolva szerte szélednek és egy előre megbeszélt helyen csak napok vagy hetek múlva jönnek ismét össze a zsákmány felosztása végett.

A cigányok most is ezt a taktikát követték, mert a legközelebbi községet elérve, ott még egy szatócsot meggyilkoltak és kiraboltak, azután pedig szerteszéledtek.

További utunkat részletesen majd más alkalommal fogom leírni, itt csupán azt említem fel, hogy a cigányok üldözésébe és azok összeszedésébe később három vármegye csendőrsége lett bevonva. Az éjjel-nappal tartott fárasztó üldözésnek meg is lett az eredménye, mert az egész karavánt sikerült kézrekeríteni. Bár üldözés közben a cigányok közül egyeseknek sikerült itt-ott bizonyos időre elrejtőzniök, azonban azok rejtekhelyét is felkutattuk és őket szintén elfogluk.

A 23 napig tartott nyomozószolgálatból, bár fáradtan, de megelégedetten és büszkén vonultunk be, mert sikerült a vidéket az oly veszélyes kóborcigányoktól teljesen megtisztítani.

Mondanom sem kell, hogy a nyomozásban résztvevő aítisztek és csendőrök mindannyian megkapták az őket megillető felsőbb elismerést.

A nyomozószolgálatból történt hevönulás után, mintegy két hét múlva, bár szerényebb keretek között, megtartottuk Irénke eljegyzését. Az esküvő is megtörtént azon a farsangon.

A koszorus legények (vőfélyek) mind csendőrök voltak s mivel Irénke első koszorus legényül engem szemelt ki, nekem jutott az a szerencse, hogy őt a templomba vezethettem. A lakodalmon azután az eljegyzésnél elmaradt mulatságért is volt alkalmunk magunkat kárpótolni.

A fiatal házasok igen boldogan éltek és sűrűn jöttek át hozzánk a szülőket meglátogatni.

En, hogy elkerültem onnan, azután csak igen ritkán találkoztam velük.

Irénkét mintegy öt évvel ezelőtt láttam utoljára. Budapesten találkoztam vele, hová férjével, ki akkor már nyugállományban volt, ő is felrándult a Szent István napi ünnepekre.

Irénkétől azután megdöbbenve értesültem arról, hogy a szülei, a mi nagyon szeretett őrsparancsnokunk és a drága jó Szabó néni is a forradalom áldozatai lettek.

Könnyezve mesélte el, hogy a forradalom alatt náluk is nagy felfordulás volt. Az őrs működése megszűnővén, napirenden voltak a fosztogatások és más erőszakoskodások. Ezt az ő atyja, mint nyugállományú csendőraltisztt és volt helyi őrsparancsnok, nem bírta nézni és többek kérésének is engedve megszervezte és felállította a helyi polgárőrséget. Azzal azután a községben gyorsan rendet teremtett.

Ezt természetesen a felforgatók, illetve fosztogatók nem jó szemmel nézték és midőn a kommun kiütött, a helyi direktórium útján bevádolták, hogy ellenforradalmár.

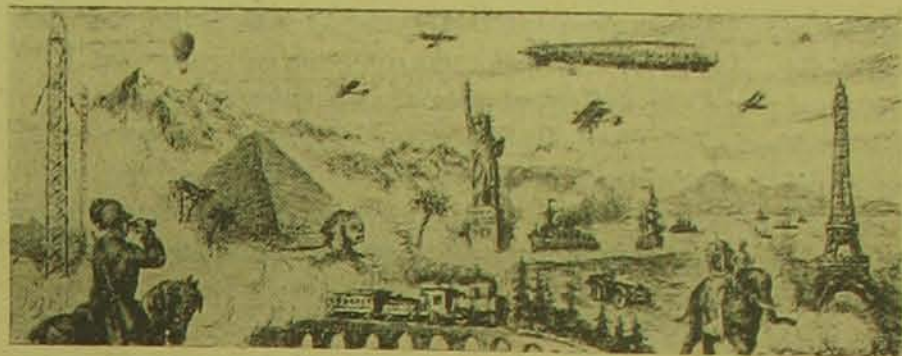
A kommunisták elhurcolták és többek közbenjárására csak hetek múlva bocsátották szabadon.

Mivel atyját a kommunisták kegyetlenül megkínózták, testben és lélekben teljesen összetörve, betegen érkezett haza és mindjárt ágynak dőlt. Betegségéből azután többé nem is épült fel, rövid idő múlva meghalt.

Ez a nagy csapás a nejét is annyira megviselte, hogy pár hónap múlva ő is követte őt a halálba.

Megkönnyeztem őket nagyon őszintén, mintha csak az apámat és az édesanyámat sirattam volna.

Kegyelettel szenteltem ezt a szerény irásomat az ő emlékezetüknek,

Portyázás.

Végre kitavaszkodott. A Duna félelmetes jégtáblái leúsztak a Fekete-tengerbe és a nagy télre most már csak az élelmiszerárak megrágulása emlékeztet. Ez azonban alaposan. Semmi jót nem hagyott vissza ez a rettenetes Tél. De mégis! Egynéhány megszívlelendő tanulságot. Mindenekelőtt és mindenképp jölt az, hogy a költeményben megörökített tücsök és hangya életmódja közül a hangyáét kell követnünk. Nyáron nem szabad csak dalolnunk. Takarékoskodnunk kell, készülnünk kell rá, ha a jövőben nem várt Hideg ismét ránk szakad. Takarékoskodnunk akkor is, ha még oly kevés is áll rendelkezésünkre, még akkor is, ha azt hisszük, hogy ez a kevés egyenlő a semmivel. Voltak napok február jolyamán a fővárosban, de valószínűleg a vidéken is, amikor nemcsak az egyes háztartásokban fogyott ki a szén, de nem lehetett szénét kapni a szénkereskedésekben sem, arról nem is beszélve, hogy a beszerzési ár a normálisnak a kétszeresére szökött. Most, amikor a gazdasági élet úgy, ahogy konszolidálódott, túlságosan hamar megszoktuk ismét, hogy máról-holnapra éljünk, már t. i. mert lehet mindent kapni, tartalék nélkül. A legtöbb háztartásban egy karéjjal sincs több kenyér, egy fél mázsával sincs több tüzelőanyag, mint amennyi pillanatnyilag szükséges. Ez a tél megtanított bennünket arra (vajjon csakugyan megtanított-e?), hogy össze kell gyűjteni annyi tartalmat ruházatból, élelemből, tüzelőből, amennyi átsegít a nem várt nehezebb időkön. Lemondunk egyszer-kétszer a tücsök élvezetéről és követjük a hangyát. Elmarad egyszer-kétszer a hangos jókedvünk, viszont lesz félretéve egy öl fa, egy meleg téli sál és nem fogja itt-ott a kétségbeesés elfoglalni a tücsök gondatlan, ciripelő jókedvét, ha a hőmérő higanyoszlopa megint egyszer —30 alá szalad.

*

Az Egyesült Államok alelnökének nővérét egy összejövetel alkalmával az akkreditált diplomaták feleségei előtt rangsorolták, azaz őt a diner alkalmával ezek elé ültették az asztalnak szigorúan megjelölt X-ik helyére. Az eset az amerikai diplomáciai testület hölgyei körében nagy felháborodást keltett, aminek eredménye a diplomáciai testület több órás tanácskozása, ennek eredménye pedig egy, a külügyi departement-hoz intézett kollektív jegyzék volt, amelyben a diplomáciai testület az illető hölgy sorolása ellen tiltakozott és a sérelem orvoslását kérte. A departement feje — Kellog — azonosította magát a diplomáciai kar nézetével és úgy döntött, hogy az alelnök nővérének néhány székkal lejjebb, az utolsó diplomata hölgy után kell ülnie. Igen ám, csak hogy közben a Kellog helyét Stimson foglalta el, aki a döntést megváltoztatta és az illető hölgyet visszaültette az eredeti helyére. Ezt a sérelmes intézkedést persze nyomban újabb tanács-

kozás és újabb jegyzék követte a diplomáciai kar részéről. Az affér következményei most még beláthatatlanok, mi azonban őszinte irigységgel olvastuk a híret. Mert, Istenem, hol lennének már a mi határaink, ha a világ diplomatái Magyarország igazát csak annyira fontos kérdésnek tekintenék is, mint azt, hogy a szóbanforgó hölgynek a hetedik vagy a harminckilencedik székre kell-e ülnie?

*

Zsifkovics tábornok, a szerb miniszterelnök meglátogatta Csacsak városában Stjepanovics tábornokot, a szerb hadsereg egykori fővezérét. Reggel ért Csacsakra, olyan időtájban, amikor az állami hivatalokban a hivatalos óra kezdődik és mindjárt felhasználta az alkalmat, hogy szemlét tartson egynéhány hivatalban. Sorra járta azokat, de sehol nem talált egy tisztviselőt sem. Hasonló szemlét tartott Kragujevácban is, — hasonló eredménnyel. Ahogy mi Zsifkovics tábornok erélyét ismerjük, nem csodálkoznánk még azon sem, ha az illető hivatalok vezetőinek stante pede való nyugdíjazását olvasnók a jugoszláv hivatalos lapban. Mert ha a tisztviselőnek joga van az államtól tisztességes megélhetést követelni, akkor az államnak viszont joga van tőle tisztességes munkát követelni nemcsak a munka minősége, hanem a mennyisége szempontjából is. Amilyen őszinte szimpátiával kísérjük a tisztviselőknek megélhetésükért folytatott küzdelmét, éppen olyan őszintén és éppen a becsületesen dolgozó tisztviselői kar érdekében helyeseljük a Zsifkovics tábornok ötletét, de persze csak Jugoszláviában. Mert abból a körülményből, hogy ez nálunk nem igen jut senkinek az eszébe, arra kell következtetnünk, hogy nálunk egyáltalán nincs szükség ilyesféle ellenőrzésre, hála Istennek.

Figyelő.

PERSZE LŐRINC
csendőr levele
nagybátyjához,
VIZ MÁTÉ
tiszthelyetteshez.

Kedves Nagybátyám!

Bizonyára csodálkozik, hogy a 29-ére jelzett, azaz szélpáli leleményességgel »kinyomozott« állítólagos szemléről csak most írok, de bizony a dátummal alaposan felsültünk. Meg is bunyóztuk érette Szélpalit, aki ezuttal éppen olyan jó szemlejosnak bizonyult, mint Sziriusz mester időjósnek.

Dehogy ment a százados úr szemlére. Feketelakra ment ugyan (ebben igaza volt Szélpalinak), de nem szemlére, hanem kivizsgálásra. Szatyor Tamás csendőr körül esett valami hiba s éppen neki írt levelet Szélpál, hogy tudósítsa a szemle lefolyásáról. Képzelteri, kedves Nagybátyám, hogy mit válaszolt neki Szatyor Tamás, aki azt hitte, hogy csak őt akarja bosszantani a kérdezősködéssel. Azóta aztán Szélpali is felhagyott a szemlejóslással.

Vojcsik Mihály is sokáig duzzogott. Szegény jó Vojcsik nehezen tanul és könnyen felejt. Mint már a multkori

levelemben írtam, még a jóslás estéjén elkezdette a csendőrmiatyánk magolását. (A Szut. 71. pontját nevezzük erre mifelénk csendőr miatyánknak.) Másnap is Vojcsik már kora hajnalban fel s alá járt az eperfák alatt s érces hangja a szomszédba is áthallatszott, amint fáradhatatlanul ismételte: »A csendőr az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország közbiztonságának és nyugalmanak öre...« Nemsokára odament Szélpali, amire Vojcsik egy rejtett sarokba vonult és csak félhangon ismételte a nehezen emészthető mondatokat. Szélpali nem vette észre Vojcsikot, de annál hamarabb meglátta a szomszédék Boriskáját, aki a ház mögött levő kis kertben tett-vett.

— Jó reggelt, Boriska, mi jóval foglalkozik?

— Ültetgetek meg tanulgatok, őrmester úr, — felelte Boriska.

— Tanulgat? Hiszen nincs is könyve...

— De van ám a Vojcsik úrnak! — felelte Boriska nevetve s válaszra se várva hibátlanul fújni kezdte: »A csendőr az államhatalom képviselője...« s így végig.

Szélpali nagy hahotájára aztán előbujt Vojcsik is, akit csak a társadalmi tanácsadó beható tanulmányozása mentett meg attól, hogy valami illetlen jelzővel nem illette Szélpalit. Közben Boriska elszaladt, Szélpalit meg a laktanyakapuban megjelent feketelaki járőr mentette meg, amelytől aztán megtudtuk, hogy a százados úr csak kivizsgálni ment Feketelakra. Erre a kellemes hírre aztán Vojcsiknak is mosolygósra szaladt a szája s elfelejtett Szélpálra tovább haragudni.

Később odajött a tiszthelyettes úr kis fia is (aki annak idején — bizonyára emlékszik még rá, kedves Nagybátyám, az egyik régebbi levelemből — azt a felfordulást csinálta az örsirodában) s amint meglátta Szélpalit, azonnal a nyakába ugrott. A kis fiú mindnyájunkat szeret ugyan, mert szeretettel foglalkozunk vele, de azért mégis Szélpalihoz ragaszkodik a legjobban, mert ő nagyon tud a gyermekkel bánni. Meséket, verseket mond neki, együtt építenek várat s így természetes, hogy a gyermek, ha valahol elcsípheti, mindig vele van.

Hát mondom, a kis gyerek a Szélpali nyakába ugrott s a második szava már az volt, hogy mondjon verset Pali bácsi. Szélpalinak valami eszébe jutott s mosolyogva vezette a gyermeket a Vojcsik előbbi rejtekhelyére. Nemsokára olyan szorgalmasan ismételték valamit, mint az imént Vojcsik a csendőr miatyánkot...

Időközben az egész legénység kijött az udvarra s meghánytuk-vetettük a jövő eshetőségeit a feketelaki járőr tagjaival. Bede Péter törzsőrmester úr mesélte, hogy a multkor, amikor vásárügyeleten volt a szárny székhelyén, félfüllel hallotta, hogy a szemléket beszüntetik.

— Adnék Szent Antalnak... akarta mondani Vojcsik, de torkán akadt a szó, mert a fejük felett az eperfán megszólalt egy csengő gyermekhang s felhangzott a közismert Garibaldi-nóta, de merőben új szöveggel:

*Kerek ez a szemle,
Nyakunkon a szemle.
Szut.-ot be kell vágni,
A Csüsz.-t jól megrágni,
Szurkol Vojcsik bácsi!*

Erre aztán vége volt a komoly problémák tárgyalásának, kitört a nevetés. Vojcsik szeméi ösztönszerűen is Szél-

*Hagyj oda mindent és mindent meg jogsz találni;
tégy le mohó vágyaidról és nyugalmat lelsz.*

Kempis Tamás.

pált keresték, aki azonban rettenetesen közönyös képpel nézett ki a legénységi szoba ablakán.

A készülő vihar kitörését a tiszthelyettes úr megjelenése akadályozta meg, aki csodálkozva hallgatta drágalátos csemetéje szájából a legújabb csendőrnótát. De aztán amikor meghallotta, hogy Vojcsik is benne van a nótában, erélyesen leparancsolta jótorkú fiacskáját az eperfáról s végét vetette a nótának.

Na, most még csak annyit, kedves Nagybátyám, hogy mi nem hiszünk ám abban a hirben, amit Bede törzsörömester úr hozott a vásárügyletről, hanem azért szorgalmasan és komolyan is készülünk a tavaszi szemlére. Azt hiszem, hogy rövidesen már azt is megírhatom, hogy miként estünk túl rajta.

Addig is alázatosan üdvözli az egész családjával együtt szerető unokaöccse: Persze Lőrinc gy. csendőr.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség története.

Irta: NEMESSZEGHY LÁSZLÓ ezredes.

(7. közlemény.)

Második császárság.

(1852—1870.)

III. Napoleon császár először a pénzügyeket igyekszik rendezni. Amellett, ismervén a franciákat, alkalmat keres, hogy a régi Európával szemben döntő hadisikert arathasson. Tekintélyének alapját a krími háborúban szerezte meg, midőn Oroszország lealázásának árán Franciaország tekintélye emelkedik. Az 1859-iki olasz háborúban, mint a szárd király szövetségese Ausztria ellen lép fel, kijelentvén, hogy Olaszországnak szabadnak kell lenni az Alpoktól a tengerig. Hadsíkerei folytán sikerül Ausztriát az észak-olaszországi Lombardia nagy részének átadására bírni.

Uralkodásának kezdete óta ő is foglalkozik a csendőrséggel. A mobil csendőrség kebeléből egy császári gyalogos csendőr testőrezredet (regiment de gendarmerie a pied de la garde impériale) állít fel és ugyanazon időben egy csendőr testőr lovasszázadot (escadron de gendarmerie à cheval de la garde). Mint látható ezen alakulatok mintegy másolatát képezték a nagy Napoleon császár által alapított elit csendőrségnek.

A gyalogos testőr csendőrség belterületen különböző alkalmakkor különösen Párizs külső kerületében szerepelt, azonkívül mint tábori csendőrség a krími és olaszországi háborúkban a hadsereg prévőtjai mellé beosztva is működött. Különösen kitűnt azonban a krími háborúban, midőn

a harcvonalban küzdő csapatok oldalán vívott ki magának dicsőséget.

Franciaország beavatkozik ugyanis az örökös orosz-török viszályba, közbelépése háborúhoz vezet, mely a Duna partján kezdődve áttolódik a krími félszigetre. Végeredményben kézzelfoghatóvá válik, hogy az egész hadjárat eredménye Sebastopol, ennek a Fekete-tenger mellett fekvő erősnégnek bevétele. Az oroszok azonban a lángeszű Todleben tábornok parancsnoksága alatt a várost úgyszólván bevehetetlen védműekkel látták el.

A szövetséges francia, angol, olasz csapatok ostrom alá vették a várat. A franciák, próbára téve a rettenetes hidegtől, megtizedelve a kolerától, a sáncokra vezettettek a szükséges közeli munkák teljesítése végett.

Hanem a franciaországi közvélemény nagyon nyugtalanodni kezd már a hadműveletek túlságos lassúsága miatt.

Ezért Pélissier francia tábornok az új fővezér rohamra, a Malakov védőművek — a híres Ouvrages Blancs (fehér védőművek) és a Manchon Vert (zöld gyűrű) — elfoglalására határozza el magát.

A testőr gyalogos csendőrökre a fehér védőművek megrohamozásának feladata hárult.

Csodálatos rendben, büszke fegyelemben, nyugodt bátorsággal küzdöttek a csendőrök, kik ez alkalommal először voltak tűzben. A rájuk irányított rettenetes tűz alatt rohammal elfoglalták a mellvédeket. Az oroszok nagy erejük dacára nem voltak képesek helyt állni s kétségbeesett ellenállás után egyik csapatjuk a másik után hagyta fel állásait.

A francia csendőrök közül 7 tiszt, 113 altiszt, brigadéros és csendőr maradt a csatatéren.

A krími háború 1856 március 3-án a III. párizsi békében ér véget.

III. Napoleon császár külpolitikáját azonban ezután balserencse követi. Különböző sikertelenségek után a legnagyobb veszedelemmé vált Franciaországra nézve az, hogy az 1866. évi porosz-osztrák háború után egy hatalmas német birodalom alakult keleti határain. Ez vezetett az 1870—71-iki francia-német háborúhoz.

1870 július 13-án adta át a francia követ Berlinben a hadüzenetet.

1870 augusztus 11-én két csendőrezred, egy lovas és egy gyalogos állítatik fel Párizsban. Ezt követi egy második lovas csendőrezred felállítása. Ezen alakulatok a harctérre irányítván, számos hadi műveletben vettek részt.

Két második csendőrezred egy vegyesdandárt alkotván Bourdillon tábornok parancsnoksága alá helyeztetett s a loirei hadsereg kötelékében végigküzdötte az egész hadjáratot.

A francia-német háborúban az északi és keleti harctereken is szolgálatokat teljesítettek csendőrségi alakulatok, részben rendkívüli megbízásokat teljesítvén, részben együtt küzdve a harcoló csapatokkal.

A francia-német háború azonban a vionvillei, mars-la-touri és gravelottei, végül a szeptember 1-én tartott sedani csaták után a franciák teljes vereségével s a francia hadsereg fegyverletételével végződik. Napoleon császár a németek foglya lesz. A fegyverletétel híre 1870 szeptember 3—4-en Párizsban elsöpri a II. császárságot.

Harmadik Köztársaság.

(1871 február 17. óta a jelenkorig.)

A sedani fegyverletétel után ideiglenes nemzeti kormány alakul. A remény azonban, hogy Németország egy köztársaságot Franciaország irányában engedékenyebb lesz, hiúnak

Használjuk a csendőrségi emlékalap levelezőlapjait! Művésziek, olcsók! Hőseink emlékét és testületünk dicsőségét szolgálják!

bizonyul, Gambetta lázasan szervezi az ellenállás munkáját, a harc tovább folyik.

A loirei hadseregnél 1871 január 12-én erős küzdelem után az auvoursi fensíkon az utolsó pillanatban pánik tör ki a mozgósított bretonok között (bretonok Bretagne francia félsziget lakói), mi okból a loirei hadsereg kénytelen volt Le Mansot elhagyni. A balszerencsét el kellett fordítani s az ujdonsült katonákat meg kellett menteni az ellenség szakadatlan üldözésétől.

Ezen feladat a Bourdillon csendördandárra hárult, melyet a huisnei hid védelmére küldöttek. A csendőrök két órán keresztül állottak ellen az ellenség elkeseredett rohamának s csak a veszély, hogy teljesen körül lesznek kerítve, bírta őket rá a visszavonulásra, mely lassan és rendben történt.

A németek azonban mégis szétszórják az ujonnan felállított francia seregeket és megkezdik Párizs ostromát. Január 28-án a franciák a Párizst őrző erődöket átengedik a németeknek. A nemzetgyűlés február 17-én Thierst nevezi ki a végrehajtó hatalom elnökévé. Február 26-án írták alá az ideiglenes versaillesi békeföltételeket, amelyeknek értelmében Franciaország lemond Elzászról és Lotharingiának németajku részéről, valamint Metz váráról. A német sereg március 1-én tartja győzelmi bevonulását Párizsba, melyet 3-án már elhagy.

A háború véget vetett Franciaország politikai elsőségének.

Már az ostrom alatt nagyon nyugtalankodik Párizs lakossága. A nemzetörség nagy része köztársasági, szemben a nemzetgyűléssel, mely monarchista paraszt parlament, amely le akarja rázni Párizs uralmát. A nemzetörség zsoldja megszűnik, a parlament nem egyezik bele a tartozások és lakbérek fizetésének további halasztásába. A népesség nagy része így zsákmánya lett a kész izgatásnak s a kommunisták akarta meghonosítani Franciaországban.

A kormány látva a veszélyt 1871 március 18-án rendes csapatokat küld ki a népnegyedbe, hogy elvegye a nemzetörség ágyuit. A vállalkozás megfeneklik, mert a katonák barátokni kezdenek a nemzetörség kommunista érzelmű embereivel. A nép ellenáll. Lecomte és Thomas tábornokok golyóktól esnek el, a felkelők elfoglalják a városházát. A kormány látva, hogy a sorkatonaságra nem támaszkodhatik többet, Versaillesbe vonul vissza. Párizsban pedig a városházán megalakul a kommunista kormány.

Szerencse, hogy Párizs átadásának záradéka három csendőrezredet mentett meg a versaillesi kormánynak. Ezek engedelmességre a törvényes kormány rendeleteinek 1871 április hó 3-án Sévres és Meudon előtt elzárták a kommunista csapatoknak a Versaillesbe vezető utat.

1871 április 6-án hatalmukba kerítették Courbevoiet, hol a felkelők erősen el voltak sáncolva. A példát a csendőrség megadta s a sorhadbeli csapatok, melyek azelőtt haboztak, bizonyítékát adták teljes lojalizmusuknak.

Mac Mahon tábornok vezetése alatt május 21–28-ig tartott az utcai harc. A kommunisták felgyújtották a város legszebb palotáit, a Tuillériákat, a városházát, a törvényszék palotáját s halomra lötték a tuszokat, köztük Párizs érsekét.

Borzasztó, de érthető volt a törvényes sereg bosszúállása. A legtöbbet a helyszínén agyonlőtték, sok fölött haditörvényszék ítélte, még kegyelemszámba ment, hogy vagy kilencezret Uj-Kaledoniába deportáltak.

Hálából és elismerésül azokért a szolgálatokért, melyeket a csendőrség ezen válságos napokban a kormánynak tett, a végrehajtó hatalom feje minden kínálkozó alkalmat megragadott, hogy a csendőrök hősiességét az ország tudomására hozza.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

58. Kérdés. A Szut. 89. pontja értelmében a csendőrnek a szolgálat tartama alatt — a pihenő idejét is beleértve — szeszeseztelt fogyasztania nem szabad. Vonatkozik-e ez a tilalom arra az esetre is, ha a járőrt nagy hidegben felmelegedés végett egy-egy pohár pálinkával vagy nagy melegben egy-egy pohár borral megkínálják, de többet nem fogyaszt?

Válasz. A Szut. hivatkozott pontja olyan határozottan és világosan intézkedik, hogy az abban foglaltakat csürnicavarni, hideggel és meleggel magyarázgatni nem lehet. Természetes, hogy a tilalom minden mennyiségre, tehát a legkisebbre is vonatkozik. Igen téves és veszedelmes volt az a felfogás, amelyet a Szut. megjelenése előtt némelyek vallottak, hogy t. i. a csendőrnek szolgálatban is szabad szeszeseztelt fogyasztania, csak megittasodni nem szabad. Nem igaz, hogy vannak emberek, akiknek nagyobb mennyiségű szeszeseztelt sem árt meg, legfeljebb abban van különbség, hogy némely emberen az ittasságnak már a kisebb foka is meglátszik, másokon viszont a nagyobb fokú ittasságot sem lehet első tekintetre megállapítani, ami természetesen nem jelenti azt, hogy az illető nem is ittas. Senki sem ül neki az ivásnak azzal a szándékkal, hogy megittasodjék és magát bajba sodorja, de a második pohárnak mindig nehezebb ellentállani, mint az elsőnek s a harmadiknak még nehezebb, mint a másodiknak. Aki az első poharat a csendőrnek megengedi, viseli a felelősséget az utolsóért és annak az összes következményeiért is. Eltekintve attól, hogy a szeszeseztelt csak látszólag hisit vagy melegít, a szolgálatnak és magának a csendőrnek az érdeke is azt követeli, hogy a Szut.-nak ez a tilalma minden alkudozás és engedmény nélkül azzal a teljes szigorúsággal legyen végrehajtva, amellyel egy határozott szolgálati rendelkezést végre kell hajtani. Elég sok szomorú példa igazolja ennek a követelésnek a jogosultságát. Összegezve tehát az elmondottakat: a csendőrnek szolgálatban semmiféle szeszeseztelt és még a legkisebb mennyiségben, tehát egy pohárral sem szabad innia s aki mégis megteszi, annak teljes mértékben viselnie kell a fegyelmi következményeket.

Hogy a csendőrt kínálják-e vagy sem, az ebből a szempontból teljesen mellékes. Minden józanul gondolkodó ember tiszteletben fogja tartani a csendőr tartózkodását, ha megmondja, hogy szolgálatban van, tehát nem szabad innia, sőt, az ilyen csendőr még azok részéről is tekintélyre és megbecsülésre számíthat, akik egyébként a lerészegedést virtusnak tartják. Abban pedig egyáltalában semmi sértő nincsen, ha a csendőr egy kínálást visszautasít. Szépen néznie ki a csendőr, ha pl. egy bortermő vidéken minden pincébe betérne, ahová beinvitálják, de szépen néznie ki ott aztán a szolgálat is!

59. Kérdés. Az 1925. évi IX. t.-c. alapján kibocsátott, 1925. évi 32.250. sz. kereskedelemügyi miniszteri rendeletnek 57. §-ába, valamint ezt a rendeletet kiegészítő, 1926. évi 43.702. sz. rendeletnek 15. §-ába ütköző kihágások esetén (jigyelemmel az 1927. évi 9794. sz. kereskedelemügyi miniszteri

rendeletre is) van-e a járőr önálló fellépésének valamely feltétele?

Válasz. Ezek a rendeletek a rádióberendezésekről, valamint az ilyen berendezésekhez szükséges készülékek, alkotórészek előállításának és forgalomba hozatalának szabályozásairól szólnak.

Minthogy ezekbe a rendeletekbe ütköző kihágások hivatalból üldözendők, a járőr önálló fellépésének semmiféle törvényes korlátja nincsen.

Kétségtelen azonban az, hogy egyes tényállások helyes felismerése bizonyos szakismereteket feltételezhet. Ez a körülmény, valamint az, hogy az eljárás megindultával a rádió-berendezést (készüléket, alkotórészt) le kell foglalni s hatósági őrizetbe vétellel vagy más alkalmas módon kell gondoskodni megőrzéséről, megokolttá teheti a járőrnek azt az eljárását, hogy nyomozásához műszaki szakközeget hív meg. Ilyen szakközeg igénybevétele legcélszerűbben az illetékes m. kir. postaigazgatóság értesítése mellett történhetik meg.

Minden körülmények közt helyesnek tartjuk egyébként az illetékes postaigazgatóság értesítését az eljárás megindulról, mert a lefoglalt tárgyakhoz elkobzás után a postavezérgazgatóságnak van joga s így a nyomozásban magánfélnek tekinthető.

Különben pedig a rendeletek kifejezetten jogot adnak a rendőri hatóságoknak, hogy helyszíni eljárásukba »fontos ténykörülményeknek vagy bizonyítékoknak megállapítására és felderítésére« bevonhatják az illetékes m. kir. postaigazgatóságot is.

60. **Kérdés.** Bűncselekményt követ-e el az, aki nyilvános árszabás alapján üzemben tartott kompon átkel, de átkelés után fizetés nélkül távozik s a fizetést külön felszólítás ellenére is megtagadja?

Válasz. Ha a szokás az, hogy a kompon átkelők csak az átkelés után fizetik a vízi fuvar díját s ha az árszabást közhírré tették vagy az, hogy a fuvar nem ingyenes, köztudomású, az illető mindenesetre megtévesztette a komppuzemet fizető készsége felől, amikor átkelés végett a kompra szállt. Ez esetben tehát csalást követett el.

Ha azonban az illetőről jóhiszeműség feltételezhető (ami nem valószínű), eljárása a fuvaros-vállalkozónak polgári jogi keresetre ad jogcímet.

61. **Kérdés.** A tettes megtalálja a sértett kocsijáról leestett s elveszett ponyvát. A sértett megtudja ezt s követeli holmiját a tettesen. A tettes eltagadja, hogy a ponyva nála van. Mily bűncselekményt követett el?

Válasz. A tettes cselekménye a Btk. 365. §-ába ütköző jogtalan elsajátítás vétsége. Az, hogy később megludta, ki a talált tárgy tulajdonosa s a találást eltagadta előtte, nem változtat az elkövetett bűncselekmény tényálladékaiban, vagyis azon, hogy a dolog birtokába találás útján jutott. Rosszhiszeműségét a bíróság esetleg súlyosító körülményként mérlegeli a büntetés kiszabásánál.

62. **Kérdés.** A tettes saját termésű borából egy hordónyit kocsijára tesz s vidékről-vidékre járva kiméri. Mily törvényes tilalomba ütközik ez az eljárás?

Válasz. Az 1921:IV. t.-c. szerint a szeszestál kimérése kizárólagos állami jog, monopólium, állami jövedék tárgya. Az állam monopóliuma következtében szeszestált csak az mérhet ki, aki erre engedelmet kapott a pénzügyi hatóságtól. Ennek következtében az italmérésnek iparszerű gyakorlása nem az iparhatóságoknak, hanem a pénzügyi hatóságnak engedélye alapján és felügyelete alatt történik.

Nincs a pénzügyi hatóság engedélyéhez kötve szeszestálaknak eladása nagyban (általában 25 litert meghaladó mennyiségben), mindazonáltal az ilyen üzlettel is csak az foglalkozhatik, akinek erre iparigazolványa van, cégét be-

jegyeztette a főrvényszéknél, mint cégbiróságnál és ezt bejelentette a pénzügyi hatóságnál.

Szeszesitalok:ak engedély nélkül való kimérése a fent idézett törvénycikk szerint jövedéki kihágás.

63. **Kérdés.** Valaki alkudozik egy lóra; végül is abban állapotodik meg az eladóval, hogy a lovat egyelőre három napra átveszi kipróbálás végett. Három napon át a lovat fajvarozásra használja fel, majd visszaadja sértetlen állapotban, a vételügylet azonban nem jön létre. A lónak három napos ingyen használata miatt fennforog-e bűncselekmény gyanúja?

Válasz. Nem minősíthetjük a vevő szándékkal alkudozó egyén eljárását rosszhiszeműnek pusztán azért, mert a lovat három napig ingyen használta, talán ki is használta. A kipróbálás fogalmában végül is benne van a ló teherbírásának tanulmányozása is. Ebbeli ajánlatát az eladó elfogadván, csak magának tehet szemrehányást. Ha egyébként az eladó jogainak sérelmét látja az eljárásban, ez a sérelem szerintünk csak polgári jogi természetű lehet.

64. **Kérdés.** Két tettes ugyanegy időben és alkalommal, de mindegyik a maga részére 6-6 P értékű burgonyát lop el. Egységes bűncselekmény tettese-e ezek vagy két külön bűncselekményt követtek el?

Válasz. Ha a két tettest a Btk. 70. §-a szerint társ-tetteseknek tekintjük, akkor együtt és közösen végrehajtott lopás vétségéről van szó. Ha azonban a két tettest önálló tetteseknek vesszük, akkor az általuk elkövetett bűncselekmény a Bn. 51. §-ába ütköző kihágás tulajdon ellen, mint-hogy 10 P-t meg nem haladó értékű élelmicikket loptak.

A társ-tetteség közreműködés oly cselekményben, amelyet egyik társ-tettes sem követett el maga egyedül, tehát egyik sem tettes egymagában, hanem együttvéve tettesek. A társ-tetteseket tehát a szándék kölcsönössége és a véghezvitelben való közös részvétel köti össze. A társ-tettesek együtt való-sítják meg az okot, amelynek eredménye a bűncselekmény. A tettes tevékenysége egymagában oka az eredménynek: itt van a különbség a tettes és társ-tettes közt.

Szabály szerint társ-tettes az, aki sem önálló tettesnek, sem felbujtónak, sem segédnek nem tekinthető és szándékosan vett részt a bűncselekmény véghezvitelében.

Ezek után könnyen eldönthetjük, hogy az esetünkben szereplő két tettes nem társ-tettes, hanem önálló tettes mindegyik. A bűncselekmény, mint tevékenységük eredménye az, hogy mindegyik magának 6 P értékű burgonyát lopott. Nem voltak tehát akarategységben avégből, hogy közös eredményt hozzanak létre, hanem külön-külön szándékkal cselekedtek s külön-külön eredményt hoztak létre.

65. **Kérdés.** Egy csödeljárás alá vont vállalat ellen több hitelező panaszt emel a vállalat vezetőinek fondorlatos és károsító megrendelése miatt. Mi a járőr helyes eljárása ilyen esetben?

Válasz. Minthogy a csödbiróság a csödnitő végzést hivatalból közli a kir. ügyészséggel s ily esetben a kir. ügyészség nyomban elrendeli a nyomozást a Btk. 414. §-ába ütköző csalárd bukás büntette miatt, helyesen jár el a járőr, ha a feljelentést átvéve nyomban a kir. ügyészségnek terjeszti be irányítás végett anélkül, hogy a feljelentés tárgyában bármilyen nyomozó cselekményt végezne.

Ha halaszthatatlan nyomozó cselekményről van szó, ezt természetesen foganatosítani kell, aminthogy az sem hiba, ha a járőr a feljelentett bűncselekményt egész terjedelmében kinyomozza.

A célszerűség és alaposág elve azonban mégis inkább amellet szól, hogy az örs a feljelentéseket sürgősen a kir. ügyészséghez juttassa, merl a csödbejutottak ellen mar keretnyomozás folyik s ebbe a keretbe szervesen beletartozik az újabban megtett feljelentés is; helyes tehát az, ha ellenük minden feljelentést egy hatóságnál összesítenek.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Szerelem vagy elvetemültség?

Irta: EGY ÖREG CSENDŐR.

Zalamegye bájos dombvidékén, Csáktornyán szolgáltam az 1890-es évek végén, midőn egy júniusi nap reggelén reggel hat óra körül éppen fegyverzetem s szerelvényem lisztogatását voltam megkezdendő, minthogy előtte való este vonultam be szolgálatból, mikor is nagy jajgatással, csaknem úgy esik be egy tótszentmártoni parasztasszony az ajtón.

— Jaj, drága örmester uram, végem van! Nincs többé az én galambom, aranyos uram, az én istápolóm.

Mindezeket s még Isten tudja mit hadart össze el-elcsukló hangon a fájdalomtól roskadozva az alig 30—32 évesnek látszó, életerőtől duzzadó, barna horvát menyecske.

Látván, hogy valami fontos eset történt, de azt is, hogy ilyen lelkiállapot közepette a nőtől nem tudom meg tulajdonképeni panaszát, leültettem s egy pohár friss vízzel kínáltam meg.

— Köszönöm a szíves jóindulatát, már a szívem majd leszakadt, annyira futottam, de hála Istennek, csakhogy már itt vagyok.

— Segítsenek rajtam, keressék elő, aki tette. Akasszák fel, vagy adják a kezembe, hogy a tulajdon két kezemmel fojtsam meg, vagy a körmeimmel tépjem ki a szemét! — jajveszékelt ismét.

— Jó asszony, azt sem tudom, miről van szó, csillapodjék s adjá elő nyugodtan, hogy mi történt, — csillapítottam.

— Hát még nem mondtam? De ne csodálkozzék rajta, kedves örmester úr, mert az eset oly rettenetes, hogy azt sem tudom, hol a fejem. Ha megőrültem volna, még azt sem lehetne csodálni.

Sok csillapítás után, de még mindig siránkozva elkezdett beszélni:

— A hegyen levő szőlőnk alján van egy kis rétünk. Tegnap, már minthogy szerdán délután a megboldogult emberem: jaj, jaj, hogy a holló vágja ki a szemét a gazemberének, aki tette, gyehenna tüze égesse a lelkét! Hát mondom, az emberem fél kenyeret meg egy darab szalonnát a tarisznyájába tett s kaszát fogott, hogy azt a kis füvet, már mint tegnap és ma lekaszálja. Azt is mondta, hogy addig nem jön haza, míg el nem végzi s künn hál a pincében. Ma reggel, hogy a szénát forgassam, utána mentem. Már messziről lestem, néztem, hogy észre vesz-e. Előre örültem, hogy majd meglepem, mert nem volt szó arról, hogy utána megyek. Megyek, nézem, de csak nem látom. No, talán elfáradt vagy sokáig dolgozott az este s most megszerzi egy kicsit az álmát mondok s avval csak tartok a pince felé. Hát a pincétől vagy 20 lépés távolságban látom, hogy a fűben fekszik. Rákiáltok: Hé, apjuk, nem szégyelli kend magát, már a nap mindjárt feljön s kend még lustálkodik. Lássá, én már egy órája

gyalogolok. Az apjukom azonban annyit sem szólt, mint ez a szék, ni! Ej, mondok, nagyon elaludt, no majd felrázom. Hát amint hozzáérek, — uram bocsá! — majd hanyatt vágódtam. Ott fekszik az én drágám, az én egyetlen jó emberem vérében, mellette meg a kasza, az ő kaszája véresen. Odamentem hozzá, költögettem, gügyöröztem, de nem szólt, nem volt már benne lélek.

— Meghalt, anélkül, hogy tölem elbúcsúzott volna, hogy lefoghattam volna a szemét. Óh jaj, miért is nem én haltam meg! Ki lesz már most az én istápolóm, ki keres nekem kenyeret! Hanem azt mondom, örmester úr, hogy nekem kézre adják, aki ezt tette, mert ha nem...

A többit már nem hallottam, csak azt mondtam, hogy várjon s öt perc múlva egyik csendőrrel felszerelve, a panaszos nővel együtt a laktanyából kiindultam. Mire a járásbíró lakásához értünk — ki egyszersmind a vizsgálóbíró szerepét is betöltötte — s azt felzörgettem, az özvegy elbeszélése folytán közölhettem, hogy a tótszentmártoni szőlők közt Podveczanecz Istvánt az éj folyamán meggyilkolták s kértem a bizottság kiszállását. Magam pedig járőrtársammal s a megtört özvegygel az erdős dombokon át a rövidebb utat választva, a helyszín felé siettem.

Még most is emlékszem reá, milyen gyönyörű tavaszi reggel volt.

Jó egyórai gyaloglás után megpillantottuk a kunyhót. Az utolsó pár száz lépést csaknem futva tettük meg. Amint a pince mellett elkanyarodtunk, mintha csak gyökeret vertek volna a lábaim: megdöbbenve állottam meg, mert noha hullát már nagyon sokat láttam, a kép, mely elem tárult, borzalmasságban mindent felülmúlt. A bújá, csaknem térdig érő fűbe vágott rend félbe volt hagyva s egy jó ötvenes, erőteljes férfi hullája feküdt hanyatt, egyik lába aláfordulva, míg a másik mereven ki volt nyújtva. Ajkai félig nyitva voltak, mintha egy kiáltás lett volna odafagyva. Megüvegesedett szemei mereven az égre szegezve. Köröskörül a még lábon lévő, de a lekaszált fű is vérrel fecskendezve, kissé hátrább jobbra egy véres kasza feküdt.

Ezek még nem keltettek volna bennem borzadályt, mert hiszen láttam vért is, hullát is eleget, hanem az a seb, mely a hullának jobb vállától a mellkasán keresztül húzódott s mely az összes csontrészeket átszelve, feltárta az egész mellüregét, rettenetes volt.

Felocsudva lidércnyomásszerű zsibbadtságomból, azonnal hozzáfogtam a helyszíni szemle megtartásához, de a fentebb elmondottakon kívül sem a hullán, sem körülötte nem találtam semmit, ami figyelmemet felkeltette volna. Benéztem a pincébe is, de ott sem találtam lényeges dolgot. A kabátja és tarisznyája egy szegre akasztva lógott. A magával hozott kenyérből és szalonnából csak annyi hiányzott, amennyit egy egészséges, erősebb munkával foglalkozó ember egy étkezésre elfogyasztani szokott. Így tehát rablásról szó sem lehetett.

A velem volt csendőrnek meghagytam, hogy maradjon a hullánál s igyekezzék a jajveszékélő s még folyton átkozódó özvegyet attól távol tartani, én pedig, mert a bizottság úgylis csak egy óra múlva érkezhett meg, egy kis körútra indultam.

A pince a hegy alsó harmadán feküdt, közte és a hegy felső része között egy út vezetett. Ezen túl volt a

»Vajha a francia történetírás leróhatná már egyszer hálájának adóját a magyarsággal, a nemzetek hőisével szemben. E nemzet hősi példájával jelemel és megnemesít minket. A magyar hősiesség magas erkölcs megnyilatkozása«.

MICHELET francia történetíró (1798—1874).

tulajdonképeni szőlő, míg a hegy lába felé a kaszáló terület el mintegy 100 lépés szélességben s 350 lépés hosszúságban. A rétnak már mintegy fele le volt kaszálva. Először is ezt vettem szemügyre. A hullától jobbra a három rendtől kezdve a lekaszált fű sötétebb színű volt s a rendek sokkal alacsonyabbak voltak, ami nyilvánvalóan azt bizonyította, hogy előtte való nap volt lekaszálva a napsütésben megfonnyadt s így jobban összeesett, a rendek tehát laposabbak lettek. Ezek között lefelé ballagva, a fű tarlóját, a kaszálás módját, tehát a végzett munka minőségét vettem szemügyre. Mondhatom, kifogástalan munkát találtam. A fű olyan egyenletesen volt vágva, mint mikor a borbély a nullás géppel nyír meg valakit. Látszott, hogy aki végezte, higgadt, megállapodott ember s nem másnak, hanem magának dolgozott. Majd átmentem a frisseb rendek közé s ott folytattam tovább vizsgálódásomat. Alig akartam hinni szememnek, mert itt már nem egy, hanem két ember keze munkáját láttam. Az egyik rend az előbbi napi munkás kezényomát viselte magán, míg a másik, amennyiben a tarló kissé magasabb volt, de meg a kaszavágás nyomai is szélesebbek voltak, határozottan arra mutattak, hogy még egy másik embernek is kellett ott dolgoznia.

A völgybe érve visszafordultam s lépésről-lépésre erősebb lett fentebb mondott meggyőződésem. Képzetelemben testet öltött a két alak. Láttam, amint a meggyilkolt előre hajolva, gondosan ereszti minél mélyebben kaszáját a fűbe, hogy csak egy milliméternyit se hagyjon a földben, míg a másik utána kevésbé lelkiismeretesen dolgozott. De nini, mi ez? A hátulsó most már nemcsak, hogy nem dolgozik elég tisztességesen, hanem csaknem tenyérszerűen hagyja. Szerencséje, hogy az öreg elől nagyon el van mélyedve munkájában, mert máskülönben alighanem fizetés nélkül bocsátaná el. Most meg, úgy látszik, visszamaradt, de igyekszik utólni, mert nem a kaszások által szokott csapást tapodja lábaival, hanem nagyokat lép, kaszáját csak imitt-amott vágja a fűbe, de ahol bevágja, ott nemcsak a fű, hanem a talaj is sebet kap. A kasza tehát nem vízszintes irányban beretvaszerűen süppedt a fűbe, hanem magasról rézsutos irányban csapott le. Végre ez is elmarad, csak néhány ugrásra valló nyom mutatja, hogy a kaszás a meggyilkolt háta mögé került. Állj, gyilkos!... Arra ocsudtam fel, hogy a hulla mellett állok s a velem volt csendőr halálsápadtan néz rám, fegyveremet pedig két kézben fogva tartom magam előtt.

— Mi lelte, hogy olyan különösen néz rám, kérdem a csendőrtől?

— Semmi, semmi, de örmester úr talán...

Nem tudta, mit mondjon, míg végre biztatásomra elmondta, hogy fegyveremmel úgy tettem, mintha kaszálni akarnék, meg hogy »gyilkos«-t kiáltottam. Megvallom, egy kissé elresteltem magamat. Zavaromból azonban csakhamar kimentett a bizottság megérkezése, melynek tagjait, midőn a hullához vezettem, az orvos megállapította, hogy a halál megérkezésük előtt 4—5 órával állott be.

Hogy a hullával ezután mi történt, az mellékes, az azonban a tárgyhoz tartozik, hogy a járásbíró távozása előtt hozzám fordulva, azt mondotta, hogy ismert ügyességemtől elvárja, hogy eme rejtélyes esetet ki fogom deríteni.

— Nem rajtam múlik járásbíró úr, ha kiderítetlenül marad, — mondottam s azután barátságosan elbúcsúztunk egymástól.

Ezek után áttettem a nyomozás színterét Tótszentmártonba, hol a meggyilkolt lakott. Ott akartam keresni a tettést, nem a meggyilkolt ellenségei, hanem ellenkezőleg, a barátai között.

Amint már mondtam, a réten két kaszás kezemun-

káját láttam. A második kaszás, a végzett munkából ítélve, csak rövid ideig, fél óráig dolgozott a meggyilkolttal. Az orvos azt mondotta, hogy a halál csak 4—5 órával előbb állhatott be, mint ő a hullát megvizsgálta. A halál egyetlen kaszavágás eredménye volt.

Mindezeket összevetve, arra a következtetésre jutottam, hogy a tettes az éj folyamán érkezett a helyszínere. A gadát a pincében felköltötte s azzal együtt fogott a munkához. Az özvegy azt állította, hogy férje egyedül ment ki s nem is volt szó arról, hogy munkást fogad. Most egy teljesen idegen ember hogy megyen oda éjnek idején magát munkába ajánlani s vajjon a meggyilkolt beeresztette volna-e azt a pincébe s végül munkába állott volna-e azzal? Mindezeket kizártnak tartottam. De megdől az a feltevés is, hogy valamelyik haragosa tette volna el láb alól, mert ha az ezzel a szándékkal kereste volna fel s tegyük fel, hogy ismerte volna a helyi viszonyokat s tudta volna, hogy a meggyilkolt künn is hál, miért nem hajtott végre a tettet a pincében alvó emberen? Hiszen könnyebben végezhetett volna vele.

A községbe érkezve, a községházához mentünk s a jegyzőtől meg a bírótól a meggyilkolt családi és vagyoni viszonyai után kérdezősködtem. Megtudtam, hogy háza, néhány hold földje, a már ismert szőlője és rétje van. Vagyona kitett mintegy 20.000 koronát. Józanéletű, takarékos, gyermektelen ember volt.

Mintegy 10 év előtt másodszor nősült, elvevén a nálánál 20 évvel fiatalabb, teljesen árva és vagyontalan, most hátrahagyott özvegyét, kire házasságkötése alkalmával fele vagyonát ráíratta. Közeli rokona sem neki, sem feleségének nem volt. Kérdezősködtem még a plébánostól, tanítótól is, de úgy a meggyilkoltról, mint feleségéről csak jót hallottam. Úgy a férj, mint a feleség tisztességes családi életet élt, mely nem emelkedett ki, de nem is süllyedt alá a falusi polgárok átlagos családi életének. Végre a szomszédokat hallgattam meg, kiket különösen arra vonatkozólag kérdeztem ki, hogy kik szoktak a meggyilkolt házában gyakrabban megfordulni. Ezek megneveztek néhány oly férfit és nőt, akik a termények betakarításánál szoktak segédkezni.

Míg ezeket elvégeztem, ránk esteledett, miért is nyugalomra tértünk. Álom azonban egész éjjel nem jött szememre. Egyik oldalamról a másikra fordultam s alig vártam, hogy újra munkához láthassak. Az áldozat temetése délelőtt 10 órára volt kitűzve. Ott akartam lenni.

Mihelyt megvirradt, felszereltünk s elindultunk. Sorba vettem azokat a házakat, hol azok laktak, kik a meggyilkoltnál meg szoktak jelenni. Valami különösét egyiknél sem tapasztaltam. Az asszonyok a tyúkokat etették, vagy az udvart söpörték, az emberek meg vagy készülöbe voltak, vagy már munkára mentek. Az egyik háznál azonban, özv. *Nemecz Jánosné* házában, valami megragadta a figyelmemet s ez nem volt más, mint az, hogy az özvegy egyetlen fia tiszta gatyába öltözve a kis kapuban állt, fogai közt egy makrapipát szorongatva s hol a jobb, hol a bal száj-szögletén egyszer-egyszer hegyeset köpve, anélkül, hogy a pipa csutorát fogai közül kieresztené.

Középtermetű, mintegy 20—22 éves, se szép, se csúnya legény, olyan, aminő minden faluban tucatszámra van. Szó nélkül elhaladtunk mellette. Én őt, ő pedig minket nézett, anélkül azonban, hogy bennünket észrevett volna, legalább azzal, hogy nem köszöntött bennünket, annak látszott kifejezést adni.

Az udvaron egy töpörödött anyóka dolgozgatott, míg hátrább a trágyadombon egy csomó tyúk kaparászott.

Ezek után, minthogy már 9 óra körüli járt, a pihenőszobába tértünk, hol megreggeliztünk, A velem volt csendőr

arcából az unalom, a fáradság, de meg a bosszúság kifejezéseit olvastam ki. Sajnáltam, mert azt hitte, hogy minden cél nélkül járunk-keliünk, de vele nem közöltem semmit, mert az a természetemben rejtett, hogy munkaközben szóval, csaknem mogorva voltam. Minek is fecsegettem volna; mert ha feltevéseim, következtetésem — bár hiszen mindnyájan emberek vagyunk s így tévedhetünk — nem válnak be, a kudarc még sem vált volna előjárói tekintélyemnek valami nagy gyarapítására.

Közelegvén a 10 óra, fegyverzetemet s szerelvényemet járőrlársam felügyeletére bízva, magam a temelésre mentem.

Nem tudom, hogy a temetés szertartása miként folyt le, azt sem tudom, hogy mester uram miként bícsúztatta a boldogultat, mert a közönséget figyeltem. Néztam, de nem láttam. Azaz mégis láttam. Láttam, hogy nincs ott az, akire a gyanúmat alapítottam. Midőn a halottat elszállították, visszamentem járőrtársamhoz s felszerelve, két községi esküdtel elindultunk özv. *Nemecz Jánosné* házához. A legény még mindig a tiszta gatyában parádézott s a szobában az asztal mellett ülve, erősen szívta a már ismert makrapipát. Amint megpillantott, felállt, miközben észrevettem, hogy emelkedés alkalmával jobb kezével az asztal lapját görcsösen megfogta s arcán egy pillanatnyi ború lengett át.

— Adj Isten, János! — köszöntöttem be.

— Fogadj Isten! Miben lehetek szolgálatukra a csendőr uraknak, — válaszolta.

— Pár kérdést szeretnék magához intézni, János barátom, — mondtam.

— Allok parancsolatjára, — felelte a legnagyobb készséggel.

— Hát nézze, János, ebben a nagy munkaidőben minden épkézláb ember a mezőn foglalkozik. Miért van maga itthon, — kérdeztem tőle.

— Erre a kérdésre csak annak tartoznám feleletet adni, akinek a kenyerét enném, minthogy pedig magam keresem a kenyeremet, senkinek s így a csendőr uraknak sincs semmi közük hozzá, — heveskedett.

— Jó, jó, János, hiszen nem is azért kérdezem én, mintha kíváncsi volnék, hanem nekem azt tudni kell.

— Ha kell, hát akkor tudja meg, de én meg nem mondom, — hetvenkedett.

— Hm, látom, hogy maga kemény legény. Erre a kérdésemre nem válaszol, de azt csak megmondja, hogy miért van magán tiszta ing, meg gatyája?

— Azért, mert felvettem, — adta foghegyről a feleletet.

— Okosan beszél. Felvette! Azt látom, de miért vette fel? Azt mondja meg. Hiszen még csak péntek van. Ilyen jóra való munkásember pedig, mint amilyennek magát mondják, egész héten át dolgozik s csak vasárnap ér rá tisztát venni, adtam fel neki a kérdést.

— Akkor veszek, ha akarok. Hát a szegény embernek még tiszta gatyában sem szabad járni? Már az is szemet szúr, ha az ember tiszta gatyát vesz magára, — méltatlanodott.

A legény arcáról s nyeglegességéről láttam, hogy helyes nyomon járok, mert az ember természetében rejlik, hogy ha valamely bűn nyomja a lelkét, azt igyekszik leplezni, vagy nyugodtágot erőszakol magára, vagy a méltatlanul sértettet játssza, de sem a nyugodtság, sem az önérzet felbuzdulása nem természetes. Atcsap a természetes lelkiállapot határain s az egyébként szelidlelkű embert nem ritkán nyerssé, durvává, az erőszakost meghunyászkodóvá teszi.

Látván ezen lelki tusát, a legényt felszólítottam, hogy szennyes ingét és gatyáját adja elő, de azt válaszolta:

— Adja a fene, ha őrmester úr annyira kíváncsi rá, keresse meg.

— Ezek szerint ön megtagadja a tárgyak előadását? — kérdeztem most már más hangon.

— Úgy látszik, — felelte.

— Tehát kijelentem önnek, — mondtam — hogy a ruhadarabok előkerítése végett házkutatást fogok tartani s egyben felszólítottam, hogy a házkutatásnál legyen jelen. Ezt azonban megtagadta. Így egyik szomszédját hívtam át, hogy őt képviselje, mert a házban más nem volt otthon. Mielőtt azonban a házkutatáshoz fogtunk volna, a legényt motoztattam meg; ennek megtörténte után egyik esküdt hátrahagyásával járőrtársamra bízom, magam pedig a másik esküdttel előbb a konyhát, kamrát, majd a padlást, végül az istállót kutattam át. Nem maradt egyetlen tárgy sem a helyén, megnéztem tüzetesen a legkisebb zúgot is, de másfél-órás erős munka után még mindig eredménytelenül dolgoztam. Átkutattam már a kertet és az udvarnak egy részét is, hogy nem találok-e valahol friss földhányásnyomot, de sehol semmi. Végre az istálló mellett összehalmozott trágyadombra esett a tekintetem. Felmentem rá s noha nem láttam, hogy tehén volna a háznál, mégis azt tapasztaltam, hogy a teteje frissen van hányva. Villát hoztattam az esküdttel s megkértem, hogy hányja le a tetejét. A trágya lentebb is olyan laza volt, mint fölül. Csak tovább, tovább, sürgettem az esküdtet s alig hányta le a trágyát, mintegy másfél láb mélységre, megakadt a villa...

Két perc sem telt bele, már bent voltam a szobában, a véres inggel és gatyával. Felmutattam *Nemecz János*nak. Halálra vált az arca. A még előbb sugáregyenes alak megroskadt; szemeit lesütötte. Nem szólt egy szót sem, de nem is kérdeztem. A törvény nevében foglyom! — jelentettem ki neki s ezek után a járőrtársammal megbilincseltettem. Mig ezzel s a véres ruha összecsomagolásával elkészültünk, megérkezett a legény anyja.

— Adjon Isten jó napot! — szavakkal nyitott be az ajtón.

Hogy az ördög vitt volna el, vén banya, épp most kell jönnöd, gondoltam magamban. De hogy is ne bosszankodtam volna. Mert ha van része a dologban, később is rendelkezésre állhatott volna, ha pedig nincs, hogy vigyem el tőle egyetlen fiát, anélkül, hogy fájdalmat ne okozzak neki? Mit volt mit tenni, beszélgetésbe kezdtem vele.

— Honnan, honnan, néni?

— Annak a szegény embernek a temetésén voltam. Majd kirittam a szememet, de meg is érdemli szegény. Áldott jó szíve volt. Akármikor hozzám mentem kérni, mindig kíségetett. Bizony, ha ő nem segített volna, nem tudom, hogy neveltem volna fel szegény özvegyasszony létemre a gyermekeimet. Hanem akárki ölte is meg, megérdemli, hogy felakasszák, — dőlt a szóáradat az ajkán.

— Édesanyám, ne beszéljen tovább, ne kívánja kend, mert én tettem. Én vagyok a gyilkos, — szólt közbe a fia.

Velőtrázó sikoltás és a szegény anya tompa zuhanással a földre esett. Mellette hagytam az egyik esküdtet, az elfogott legénynek pedig kijelölve a követendő utat, a község házához mentünk. Még úgyszólván be sem értünk a szobába, a tettes felém fordult s azt mondta: — Vallani akarok, őrmester úr!

— Nem vallatok én *Nemecz*, hanem csak kérdezek, — feleltem.

Inge ujjával végig törülte verejtékes homlokát, lázas, el-elcsukló hangon, mintegy magának elkezdett beszélni.

— Nem vagyok én oka tulajdonképpen semminek. Az asszony. Azt verje meg az Isten, mert ha utamba nem kerül, becsületes ember maradok egész életemre. De megismerkedtem vele s azóta azt csinált velem, amit akart.

Édesanyám, az Isten áldja meg, még a földet is, ahová lép, gondosan nevelt. Félte örzött minden rossztól. Részben ez talán az oka, hogy nem úgy, mint a többi legény, még legénykora elején megismeri az élet örömeit, én azt mind nem ismertem s midőn megízleltem, pusztulásomat is okozta. Az ősszel kukoricatörés alkalmával náluk dolgoztam. Egyik holdvilágos este a férje, édesanyám, ő és én együtt fosztottuk a tengerit. A két öreg, t. i. anyám és az asszony férje elálmosodván, aludni mentek. Mi ketten tovább dolgoztunk. Hogy és mint kezdődött, azt már nem tudom, de akkor este s tőle ismertem meg az asszonyi ölelést, az asszonyi csókot. Ezután gyakran, csaknem minden este felkeresett az istállómban, hol hálni szoktam. Sokszor elfogott a rettegés és a szégyenérzet. Rettegtem érte s rösteltem magamat, hogy férjét, azt a derék embert ilyen galádul megcsaljuk. Mindezeket közöltem is vele, de kacagva háritotta el aggályaimat, biztosított, hogy férje nem fog a viszonyunkra rájönni, mert gondoskodik róla, hogy álmát italába kevert porral mélyebbé tegye.

— Később házasságról álmodoztunk, illetve ő helyezte kiállításba, hogy ha férje meghal, feleségül jön hozzám. A gondolatot megbarátkoztam. Egy idő múlva arról kezdett panaszkodni, hogy teher neki a férjével való élet. Borzad a csókjától, undorodik az ölelésétől. Sírva kért, hogy szabadítsam meg tőle. Indítványoztam, hogy menjünk el, ahol bennünket senki sem ismer, s két kezem munkájával becsületesen eltartom. Lebeszélte, hogy minek hagynánk itt az ő fele házat, földjét, rétyét, mely megér 10.000 koronát. Azt mondta, az ingatlanok másik fele is az övé lesz, ha a férje meghal.

— Csak a halál megjelenését kell siettetni, suttogetta a fülemben.

Visszaborzadtam ennek még csak a gondolatától is, sőt meg is dorgáltam, de ezután nem mult el találkozás anélkül, hogy mindezt szóba ne hozta volna s megvallva az igazat, midőn megígérte, hogy a fél vagyont rám iratja, a gondolat kezdett előttem megszokott lenni, de hogy is ne, összehasonlítván a mostani szegénységemet a jóléttel, melyre kilátásom volt, megtántorodtam. Később kezdtek lesni az alkalmat, hogy tervünket végrehajtsuk, de nem jött. Végre szerdán éjjel felkeresett s közölte, hogy férje egyedül kiment kaszálni s ösztönözött, hogy most van a legjobb alkalom tettünk kivételére.

— Elérkezvén a cselekvés ideje, a tett kivételétől visszariadtam s kértem, hogy maradjunk meg a mostani viszonyunkban s várjuk meg férjének természetes halálát, de erre elkezdett sírni. Szemrehányást tett, hogy ő föláldozta értem a nyugalmát, a becsületét. Ő szerelmében mindenre kész, de én őt nem szeretem igazán, mert ha szeretném, igyekezném őt minden áron magamévá tenni. Midőn szerelmemről biztosítottam, pipogyának, gyávanak nevezett s azzal távozott, hogy ha nem cselekszem, többé nem találkozunk s férjét rábirja, hogy tartozásunkért a házunkat is árvereztesse el. Mit bántam volna én, ha tönkretesz bennünket, de az a lehetőség, hogy őt elveszthetem, megremegtetett. Éjfél után két óra körül magamhoz véve kaszámat, elindultam. Kérkezve a szőlőbe, a férjének segítségemet felajánlottam, mit az, mint máskor is, szívesen fogadott s még három óra előtt hozzáfogtunk a munkához. Most már kevés mondani valóm van.

— Ő kaszált elöl, én utána. Sokszor kaszáltam már napokon keresztül, de még úgy sohasem izzadtam meg, mint akkor. Egyik pillanatban előntött a forróság, másikkban a hideg rázott, a kasza remegett a kezemben. Ezt, illetőleg hogy a munka nem jól megy, István bácsi észrevette, de midőn az okát kérdezte, azt hazudtam, hogy új kaszám van, nem szoktam még meg. Erre elkérte tőlem

a kaszát, hogy kipróbálja, míg én az ő kaszájával dolgoztam volna, de azzal sem tudtam. Egyik percben felemeltem a kaszát, hogy lesújtsak vele, a másik pillanatban pedig térdre akartam előtte borulni, hogy mindent bevalljak s bocsánatát kérjem, de ugyanabban a pillanatban eszembe jutott, hogy ha nem végzek vele, elvesztem a nőt, ki nekem üdvöm, boldogságom, mindenem volt. Végre győzött a rossz s lesújtottam.

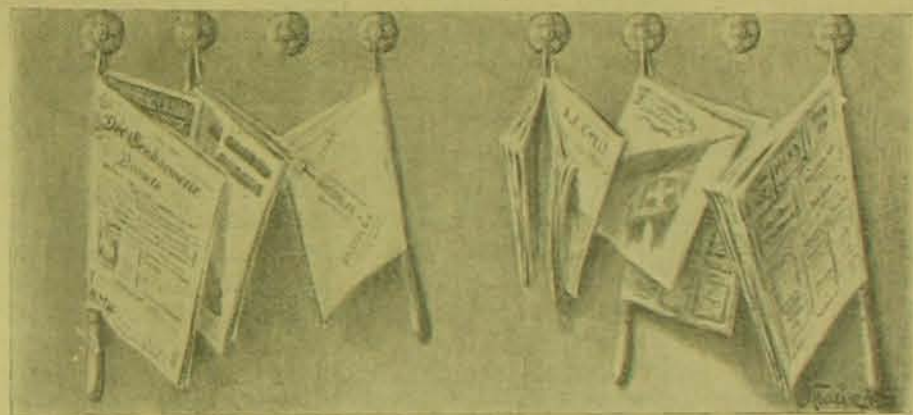
— Hogy miként kerültem haza, eddig sem tudom.

Mig a legény beszédének végére ért, azalatt elküldöltem az özvegyért. A legény éppen előadásának végére ért, midőn az ablakon kitekintve a nő közeledtét láttam. A legényt a járőrtársammal az ajtó mögé állítottam, úgy hogy az asszony, midőn az ajtón belépett, nem láthatta. Amint bejött, közöltem vele, hogy megvan a tettes. Láthatólag örömmel vette a hírt, s élénken mondta, hogy szeretné tudni kicsoda. Áthatóan a szeme közé néztem, de szemhéja meg se rezzent, egy arcizma meg nem rándult.

— A tettes, mondtam hangsúlyozva s szünetet tartva, Nemez János, aki a maga fölbujtására ölte meg az urát. Mintha pörölyvel ütötték volna homlokon.

— Az nem igaz, hiszen nem hallotta senki, mit beszélünk, azt sem látta senki, mikor... De itt észrevette, hogy elszólta magát s többé nem lehetett belőle kivenni egy szót sem. Nem tudom a szerelem volt-e benne nagyobb vagy az elvetemültség.

Az özvegyet, illetőleg felbujtót 15 évre, áldozatot — mert bizony az a gyerekeMBER, kit a törvény értelmében tettesnek tekintünk, csak áldozat volt — 12 évre ítélte a nagykanizsai törvényszék.

LAPSZEMLE.

(Franciaország.) L'Écho de la Gendarmerie.

1929 március 3.

A legnagyobb gondot a katonai harcos igazolvány okozza a csendőrségnek, mert anélkül nehezen képesek nyugdíjaztatásuk esetén a polgári életben elhelyezkedni és ami a fő, lakást kapni vagy jutányosan házat venni. Eddig a csendőrség ezt az igazolványt nem kapta meg, dacára a löbbször megismételt jogos felszólalásoknak. Most egy csendőr felsorolja, hogy majdnem két évet töltött szakadatlanul a fronton. »De csak türelem« mondja, »végül mindig a csendőrségnek van igaza«.

A nyugdíjasok köréből felszólalnak az új nyugdíjtörvény hibái ellen és azt követelik, hogy a nyugdíj kiszámata 25 évi szolgálat után az utolsó alapilletmény háromötöd része legyen, az egyéb külön megállapított illetményeket nem számítva.

A hétéves háború alatt (1756—1763) a poroszok arra kényszerítették az elfogott magyar huszárokat, hogy az ő huszársapataikhoz lépjenek be. Az ilyen bekényszerített huszárok közül nem egy átment onnan a svéddekhez, azoktól a franciákhoz, majd haza a saját seregéhez. Mindenütt szolgált egy keveset, amíg alkalmat nem nyílt a szökésre. Az igazi, vagyis magyar huszárt mindenütt örömmel fogadtak.

1929 március 10.

»Félretolás és megalázás« cím alatt a vezércikk széles alapon ismerteti a francia csendőrség szerepét a világháborúban és ennek alapján világosan kimutatja a csendőrség jogos igényét a katonai harcos igazolványra és zászlaja számára a hadikeresztre. Kéri a hadügyminisztert, hogy ezt az égető kérdést végre ily értelemben oldja meg és ezáltal vessen véget a sok ostoba legendának, mint pl. hogy »A front ott kezdődött, ahol az utolsó csendőrt lehetett látni«.

Az utóbbi időben az Echo helyet adott rendszeres *vitáinak őrsparancsnokok és csendőrök között*. Maguk a csendőrök szólaltak fel, hogy ne folytassák ezt a vitát, amely nem vezethet másra, mint egyenlenségre és fegyelmetlenségre.

Páris környékén rendezett ünnepélyek és sportversenyek alkalmából a rendezőség meghatározott tarifa szerint a kivonult csendőrség és rendőrség részére pótdíjakat köteles fizetni. Ezek a díjak rendfokozatok szerint vannak meghatározva; a nők magasabb díjazásban részesülnek. Összehasonlítva a gyakorlatban álló kétféle tarifát a lap megállapítja, hogy a rendőrség a csendőrséggel szemben előnyben van s azért egyenlő részesedést követel mindkét fél számára.

A belügyminiszter felhívást intézett a mindinkább túltengő csavargás és koldulás ellen. (Ügy látszik, a győztes Franciaországban sem arany az élet. Szerk.)

A tartalékos csendőrtisztek 1929 október 1-től kezdve kiegészítő tanfolyamon kötelesek részt venni. Három éven belül az összes tartalékos csendőrtiszteket ilyformán ki kell képezni és pedig a polgári hivatásuknak legjobban megfelelő csendőrségi ügykör teendőiben.

1929 március 17.

A vezércikk a mozgó köztársasági gárda intézménye ellen fordul. Amikor Sacco és Vanzetti (Szakko és Vacetti) amerikai anarchisták kivégzése alkalmából a párisi kommunisták 1927 augusztusában puccsot rendeztek, Páris rendőrsége és helyőrsége majdnem csődöt mondott. Ha a kommunisták jobban fel lettek volna készülve, könnyen a kezükbe keríthették volna a hatalmat. Hogy ez meg ne ismétlődhesse, felállították a »Mozgó köztársasági gárdát«, amelynek kifejezetten az a rendeltetése, hogy szociális zavarok esetén megbízható karhatalmat nyújtson. Ez a gárda 15.000 emberrel van rendszeresítve, de tényleges létszáma egyelőre csak 4000 fő. A csendőrség nem jó szemmel nézi ezt az intézményt, mert állandó »szociális rendőrség« csak akkor kellene, ha a szociális zavargások is állandóak lennének. Mivel azonban ilyen zavargások csak kivételesen fordulnak elő, a gárdának nincs dolga, tehát más foglalkozás után kell látnia. Legutóbbi rendelet jelent meg, hogy a gárda kiképzési kereteket létesítsen, amelyeken belül szakasparancsnokokat képezzen ki. Ezáltal a gárda a német Reichswehr nyomdokaiba lépett, mert francia felfogás szerint a német hadsereg nem más, mint egy óriási néphadsereg elsőrendű kerete, ahol minden közkatonát parancsnokká képeznek ki. Mivel a Reichswehr utánpótlása ellenkezik a múlt évi francia honvédelmi törvénnyel, amely csak az állam »védelmét« szolgálja, a lap állást foglal a mozgó köztársasági gárda ellen egyáltalán, kiképzési működése ellen pedig különösen.

De nemcsak a csendőrség, hanem a gárda is panaszkodik. Ha nem is a csendőrségre, de a kincstárra, mert a gárda másféle egyenruhát, más felszerelési cikkeket és jelvényeket kapott, mint a csendőrség s ezáltal a csendőrségtől a gárdához áthelyezetteknek sok kiadást okoz az egyenruha átalakítása, amit eddig nem térítettek meg.

Az eddig lovasított csendőrörsök nagyrészt gyalogosították (mert motorkerékpárokat kaptak), de az őrsparancsnok lovas maradt. Minthogy azonban a gyalog csendőrök gyorsabban lépnek elő, megtörténhetik, hogy a tegnapi alárendeltek az őrsparancsnok elé kerülnek. Egy ilyen lovasítva maradt őrsparancsnok egyenlő igazságot követel a csendőrség mindkét fegyverneme részére.

Egy szenegáli (Nyugat-Afrika) csendőr leírja az ottani viszonyokat. A szerkesztőség örömmel közli a leírást, mint útmutatást azok számára, akik a gyarmatokon akarnak szerencsét próbálni és felszólítja a többi gyarmatok csendőreit is hasonló leírások beküldésére. A szenegáli csendőr tisztí különítmény 83 főből áll, de ez a létszám is lényegesen fel lesz emelve, tehát előnyös kilátásokat nyújt az elhelyezkedésre. Az egyetlen nehézséget az éghajlat okozza. Május elejétől október végéig — tehát 6 hónapon át — felhőszakadások vannak napirenden, melyek nyomán állandóan vastag gőz fedí a talajt. Ezt az időszakot fehér ember csak nehezen bírja ki.

A rendeletek között fel van említve, hogy olyan csendőrök, akik bármely okból félbeszakították a tényleges szolgálatot, azt bármikor folytathatják, mert mindig az illető csendőralakulat állományában maradnak.

Érdekes könyv jelent meg új kiadásban, 48 fényképpel illusztrálva, amely bemutatja, hogyan lehet a veszélyes gonosztevőket anélkül elfogni, hogy a csendőr életét kockáztatná, »amelyre úgy a családjának, mint az államnak szüksége van«. A »Fizikai gyakorlatok« kézikönyve 5 frankért (1 p 15 fillér) Lavauzelle kiadónál Párisban kapható.

1929 március 24.

Foch (Fós) francia tábornagy március 20-án meghalt. A lap ez alkalomból első helyen közli az elhunyt tábornagy életleírását.

A rendőrkutya alkalmazása a csendőrségnél már-már feledésbe ment, amidőn a fiatal csehszlovák csendőrség példát mutatott, hogy miképpen lehet a rendőrkutyát a csendőrség szolgálatában is kitűnően értékesíteni. Ezen a példán felbuzdulva a francia rendőrség és a mozgó köztársasági gárda átvették a csehszlovák eljárást a kutyák idomításánál és várható, hogy az így tökéletesített kutyákat nem-sokára a csendőrségnél is szolgálatba fogják állítani.

1929 március 31.

A március 17. számban közölt támadásra a mozgó köztársasági gárda szerepe ellen, amely elégtelen létszámmal és eszközökkel a német Reichswehrt akarja utánozni, most egy mozgó gárdista felel és azt mondja, hogy »senkisé is képes az egész világot és a saját apját kielégíteni«, tehát a mozgó gárda sem. De ez még nem ok arra, hogy a csendőrség és a mozgó gárda az állam érdekében közös munkára össze ne fogjanak és egymást ki ne egészítsék. Fölöslegesnek találja ellentéteket felidézni.

Rendeletek: Az új pénzügyi törvénynek azt a rendelkezését, amely felemeli a csendőrségi pótdíjat, kiterjesztették azokra a csendőrökre is, akik az új törvény életbelépte előtt lettek nyugdíjazva.

A mozgó köztársasági gárda részére katonai utasítás jelent meg. Eszerint a szakasz- vagy rajparancsnoknak minősített gárdisták a csapatnál kötelesek ilyen minőségben évente rövid szolgálatot teljesíteni; lovasított rajok résztvesznek a lovasság gyakorlatain; ezeket a csapatgyakorlatokat nem egyszerre, hanem fokozatosan kell végrehajtani. Céljuk az, hogy a mozgó köztársasági gárda kiképzési kereteket állítson fel, melyen belül volt csapataltiszteket fognak szakasz- és rajparancsnokokká kiképezni.

A francia csendőrség különítményeket tart fenn Szíriában, mely ország a békekötés óta francia védnökség alatt áll. Miután az ottani szolgálat többféle erkölcsi és anyagi előnnyel jár, a lap figyelmezteti olvasóit a szíriai csendőrséghez való átlépésre.

—0—

(Olaszország.) Fiamma d'argento [ardzsénto].

1929 március.

A lap könyvtárak felállítását ajánlja minden csendőrörsön. Erre a célra különösen alkalmas könyveket kínál megvételre 20% engedménnyel.

A vezércikk a fasiszmus 5-ik évfordulóján egybehívott, úgynevezett nagy fasisztatanácsról számol be. Helyesebben mondva a kormányelnök számolt be a nagytanács előtt mindenről, amit a fasiszmus 5 év alatt létrehozott és megteremtett. Mindennapi munkájáról is beszélt Mussolini és felemlítette, hogy kormányzása alatt hivatalos munkája mellett 60.000 látogatót fogadott és közel 2 millió levélben felelt a hozzá fordult polgároknak. (Naponta 34 látogató és 1050 levél.) Ezek a számok bizonyítják a legjobban, hogy helyes munkabeosztás, de főleg dolgozni akarás mellett mit lehet végezni.

Martino Recchia (Rekkia) tragikus esetet ír meg egy ikerpárról, akik közül az egyik a csendőrségbe lépett, a

Emlékezzünk a vértanukra, kik nemzetükért haltak meg. Roland Pauline Afrikában, Madespacher Franciska Temesvárt, Teleki Blanka Pesten, Guillement Eugénia és hányan még anyák, hitvesek, leányok, akiket száműztek, kínoztak, megfeszítettek, kivégeztek. Vértanuságuk mily tárgya a forró könnyeknek és ki-mondhatatlan szenvedelmeknek.

(Victor Hugo. 1802—1885.)

másik pedig eltűnt hazulról. Még a háborúban sem jött elő, hogy hazafias kötelességének eleget tegyen. Háború után a csendőr — Doro — előléptetve és többszörösen kitüntetve, többedmagával egy hirhedt kalábriai (Délolaszország) rabló elfogatásához iett kivezényelve. A csendőr éjjel lelőtte a rablót, de maga is halálra sebesült. Haláluk előtt ismerték meg egymást: A rabló Venusto (Venuszto) volt, az eltűnt ikertestvér.

Ban Arturo százados kedves történetet ír egy csendőrbajtársának édesatyjáról, akivel egy városkában él és megbarátkozik pusztán annak a ténynek alapján, hogy ugyanahhoz a testülethez tartozik, mint Cesare (Csezare) az öreg úr fia.

Bucquoy (Bükoj) őrnagy fordításban közli a *Revue de la Gendarmerie*-ban megjelent cikket Napoleonról, Madame Stäel (Szaél)-ről és a rendőrségről. (A cikket mi már a francia rovatban ismertettük. Szerk.)

Mint más helyen is említettük, az olasz *gyarmatokon* is van csendőrség, amely olasz tisztek és altisztek' vezetése alatt benszülöttekből áll. *Macioce* (Macsócse) brigadéros leírja, hogyan képezik ki a csendőrnövendékeket Bengáziban (Cirenaika, másképp Barka nevű északafrikai olasz gyarmat főhelye). Több kép mutatja be a lovas »zaptié« (csendőr) csapatot festői egyenruhájában, mely még az olasz csendőrség igen díszes egyenruhája mellett is feltűnést keltett, amikor 1928-ban a Torino-ban tartott győzelmi ünnepélyen egy Barka-i zaptié-szakasz is megjelent.

A *nyugdíjas csendőrök* köréből felmerült az indítvány egy állásközvetítő hivatal létesítésére, melynek feladata volna az évente kb. 2000 nyugdíjazott csendőrt a polgári életben elhelyezni.

A »nagy világból« rovatban egy érdekes megállapítással találkozunk. *Loweil Tamás* amerikai író könyvet írt a »Mélységek bűváraitól«, melyben a híres amerikai »Luzitánia« megtorpedozását is felemlíti. A közölt naplóból kitűnik, hogy a torpedózásnál 2 robbanás történt. Először robbant a torpedó a hajó oldalában, melyet egy második óriási robbanás követett. Észert bizonyos, hogy a »Luzitánia«, dacára annak, hogy személyszállító hajó volt, tele volt rakva tiltott hadi lőszerrel és azonkívül zászló nélkül is haladt; a torpedózás tehát jogos volt. És Amerika mégis ezt hozta fel okul, hogy hadra kelhessen a központi hatalmak ellen, amelyek Amerika közbelépése nélkül sohasem vesztették volna el a háborút.

A *katonai rovat* ismét a népszavazásra tér vissza. Az olasz nép egyhangúlag a fasizmus mellett döntött, tehát a legjobban érzi magát Itáliában. Tényleg még Amerikában sem lehetne jobb dolga, ámbar ma az Egyesült Államok aranyban úsznak.

A *Vatikán-város* felállításával kapcsolatban most az érdeklő leginkább az olasz csendőrséget, hogy milyen lesz a vatikáni csendőrség és ki fogja azt felállítani?

—0—

(Olaszország.) La fiamma fedele.

1929 március.

Igen célszerű újítás egy állandó *könyvtárrovat*, melyben a könyvet vásárolni szándékozó csendőr az őt érdeklő könyveket megtalálja. A csendőrök a forgalmi árakból 10% kedvezményt kapnak.

A szerkesztőség a Savoya- (Szavója, a királyi család neve) házból származó fejedelmekről 8 monográfiát készített. Az első négyet felajánlotta a királynak, aki azokat kegyesen fogadta. A szerkesztőség részletesen ismerteti a kiadványokat és ajánlja a csendőrök és állomások könyvtárainak beszerzésre.

Mussolini már decemberben bejelentette, hogy 1929-re egész sorozat *történelmi eseményt készít elő*. Az eddig végzett nagy alkotó munka után alig lehetett elképzelni, hogy mi lehet az, amire Mussolini érdemesnek tartotta a világ figyelmét felhívni? Az első esemény, ami már bekövetkezett és ami tényleg méltó a világ érdeklődésére: A Szentszék kibékítése Itáliával! A lap gyönyörű képekkel illusztrált cikkben ünnepli a nagyjelentőségű eseményt.

Az *olasz hősök* soraiban feltűnő alak *Enrico Toti*. Kalandos életének méltó befejezése volt hősi halála. Pietro Bolzon nevű barátja életrajzot közöl róla, ami regénynek is beillik. Eleinte tengerész volt. A Tüzföldön (Délamerika) megszőkött a hajóról, hogy kulturát és felvilágosodást vigyen a benszülötteknek. Később fűtő lett a vasútnál. Ott baleset következtében elvesztette a ballabát. Erre mechanikus lett és több ipari találmányt dolgozott ki. De a sportot sem hanyagolta el, — a kerékpárt egy lábbal is tudta hajtani. A háborúban mint önkéntes kerékpáros teljesített szolgálatot

a bersaglieri (berzaljéri) elitcsapatnál, míg végzete elérte. Emlékét az arany vitézségi érem adományozásával tisztelték. Hősi lelkére jellemzőek az édesanyjához intézett leveleiben foglalt mondásai:

— »Mi nekem a halál? Az élet szép, de a halál is az, ha jóért tudunk meghalni«.

— »Tudod kedves anyám, a hősök mind meghalnak. Ez a végzet, amely a hősöknek nem okoz szenvedést«.

Jegyzetek: A *milicia-csapatoknál* bevezettek két új legénységi rendfokozatot, amelyek a hadseregben fennálló két rendfokozatnak megfelelnek (tizedes és főtizedesnek). A miliciák ugyanoly fegyelmi szabályoknak vannak alávetve, mint a hadsereg. Az országúti milicia szervezete, feladata és kiegészítése részletesebben van ismertetve.

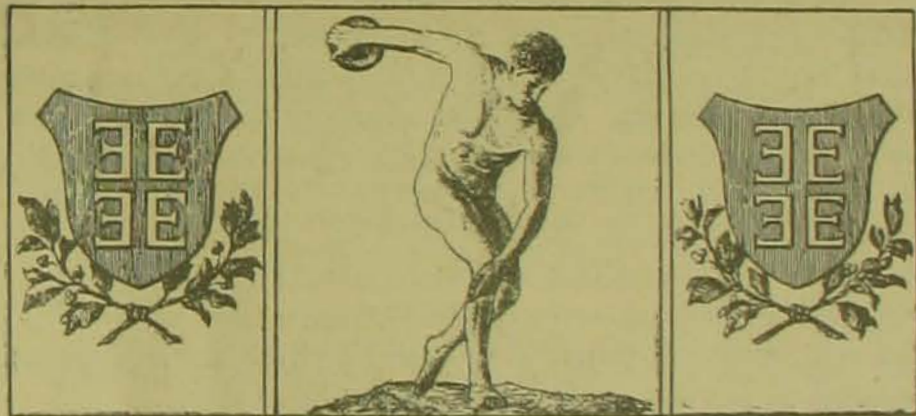
Az újév óta új köntösben megjelenő lap nemcsak a csendőrség, hanem a *pénzügyörség* kérdéseivel is foglalkozik és igyekszik a két fegyvernem között a legjobb egyetértést létesíteni. (Olaszországban a pénzügyörség éppen olyan katonailag szervezett testület, mint a csendőrség. Szerk.)

Prosperi Carola novellát ír Mario pénzügyőrrel, aki kötelessége teljesítése közben csempészek fegyvere által elesik, dacára annak, hogy menyasszonya, Lujza vissza akarja tartani, hogy ne tegye életét a túlerővel szemben kockára.

Olaszország afrikai gyarmatainak benszülött csapatokat és csendőrséget is tart. Az »Abbruzzi herceg« (az olasz trónörökös rangja) 1921-ben löversenyt rendezett Olasz-Szomáliában (Keletafrika), melyen a legjobb lövészekből összeállított 4 gyalogos-, 1 tüzér- és 1 csendőr- (zaptié) csapat vett részt. Az első díjat a csendőr csapat nyerte meg, amelyet a lap 3 eredeti képen a nyert díjjal együtt bemutat. Érdekes, hogy a benszülött csendőrök halálfejes fezt viselnek.

Ulderico Barengo az olasz csendőrség történelméről *Lazari Fabrizio* gróf ezredes szerepét írja le, amely neki az 1848-as év harcaiból jutott.

A melléklet a csendőrség néhány belső ügyével foglalkozik, tanácsokat ad és beküldött kérdésekre felel.

S P O R T.

Szent-László gyaloglóverseny.

Április 14-én délelőtt a budai hegyek üdülést kereső kirándulói nagy érdeklődéssel nézték azt a 167 főnyi csapatot, mely mind hosszabban megnyúlva, fegyveresen, 20 kg. terheléssel törtetett előre a Bécsi-uti vámtól Solymáron, Hidegkuton, Hűvösvölgyön át a Vérmező közepén levő célíg. A csendőrség, a több csapattal képviselt honvédség, a Ludovika Akadémia és a rendőr ujonciskola csapatai között folyt itt a gyaloglóverseny teljes katonai felszereléssel, 25 kilométeres távon.

A táv utolsó szakában a Hűvösvölgyben, Retek-utcán és Krisztina-köruton találgatták a járókelők, ki az első, ki diktálja azt az emberfeletlinek látszó iramot? A kísérő motorkerékpárról időközönként kiáltás hangzik fel: »Gyalog csendőr!« A Hűvösvölgyi villamos jókedvű közönsége azonnal kész a megállapítással, hogy »Ez bizony jól megválasztotta a nevet«.

A célnál kihirdetik: első *Gyalog Sándor* próbacsendőr és a hihetetlennek tetsző idő: 2 óra 21 perc és 24 másodperc.

Pillanatok alatt lefejtik róla a nehéz szerelvényt, alig győzi a sok gratulációt, kézsoritást fogadni s csak arra ocsudik fel, amikor a mozifelvevő előtte áll s forgatják a filmet a »M. T. I. híradó« számára.

Máris gyors egymásutánban érkeznek a többiek, egy honvéd, két csendőr s így váltakozva, 10 perc sem telik el, a csendőrség csapata már együtt van.

Két évi egymásutáni győzelem után a beavatottak ugyan erősen várták a csendőrség győzelmét, de nem hiányoztak a kételkedők sem, kik más csapatok fényesnek mondható tréningidejét ismerték, ily teljesítményekre azonban senki se gondolt.

A célnál találgatták, mi a diadal nyitja? Szívós fizikum! Válogatott emberek! Hozzá gondos tréning! Mindenki a maga felfogása mellett argumentált. Egy jónevű sportolónk eldöntötte a vitát két szóval: »Törhetetlen akarat«. Mi is ezt valljuk; a törhetetlen akarat, csak választottak tulajdona, a hosszú, gondos tréningre való kitartás csak velejárója, a szívós fizikum pedig már csak következmény.

Akik teljes felszereléssel hosszabb menetekben vettünk részt, tudjuk igazán értékelni *Gyalog Sándor* próbacsendőr és társainak rendkívüli teljesítményét, melyhez szívből gratulálunk nekik.

A részletes versenyeredmények az alábbiak:

Csapatversenyben indult: 16 csapat és 5 egyéni versenyző.

1. A csendőrség csapata 30 ponttal. 2. A 6. kerékpár zászlóalj csapata 58 ponttal. 3. Az 1. honvéd gyalogezred a) csapata 132 ponttal. 4. A 6. kerékpár zászlóalj b) csapata 133 ponttal. 5. A 4. kerékpár zászlóalj csapata 183 ponttal.

Az egyéni versenyben az abszolút győztes: 1. *Gyalog Sándor* próbacsendőr 2 óra 21 p. 24 mp. 2. *Mosó* honvéd 6. kp. zlj. 2 óra 22 p. 43 mp. 3. *Kiss Mihály* próbacsendőr 2 óra 25 p. 26 mp. 4. *Csuka László* próbacsendőr 2 óra 26 p. 20 mp. 5. *Omán* honvéd 6. kp. zlj. 6. *Szabó János III.* próbacsendőr 2 óra 28 p. 04 mp. 7. *Timkó Lajos* próbacsendőr 2 óra 28 p. 16 mp. 8. *Tóth* honvéd 6. kp. zlj. 9. *Németh József* próbacsendőr 2 óra 29 p. 07 mp.

A csapatverseny vándordíját 1929-ben ismét a csendőrség védi, megörzés végett a győzelem kivívásában legnagyobb érdemeket szerzett esztergomi tanosztály kapta.

A Honvédség Főparancsnokának tiszteletdíját, egy gyönyörű ezüst cigarettatárcát, *Gyalog Sándor* próbacsendőr nyerte.

A Honvédelmi Miniszter, Honvédség Főparancsnoka és a Magyar Athlétikai Szövetség értékes tiszteletdíját a hat első helyezett kapta.

A csapat minden tagja a M. A. Sz. kis ezüst érmével lett ellátva.

A díjakat *Molnár Dezső* nyugállományú altábornagy úr Önagyméltósága, a MASz. társelnöke, magas katonai és polgári méltóságok, valamint nagy, lelkes közönség jelen-

Sajátságos jelenség, hogy az intelligencia és az etika színvonala milyen gyakran nem párhuzamos, illetőleg nem kongruens. Sűrűn találkozunk magas intelligenciájú, nagy szellemi műveltségű emberekkel, akiknek lelki műveltsége azonban mélyen alatta marad a szelleminek, sőt akad közöttük a szó legszorosabb értelmében vett bűnöző. Viszont a legalacsonyabb intellektus gyakran ragyogó lelki kvalitásokat takar. En ezt a jelenséget annak tulajdonítom, hogy az intelligens osztály a minél magasabb szellemi színvonal felé törtelve, megfeledkezik arról, hogy legalább is ugyanolyan erőfeszítéssel kell a gyermek és az ifjú lelkét az erkölcs magasságai felé irányítani. Kossuth Lajos.

létében a célnál osztotta ki a győzteseknek, mély gondolatokat tartalmazó buzdító beszéd kíséretében.

A verseny résztvevői 14 napi, a tanalosztályoknál április 7-én tartott előversenyek első helyezettjei 7 napi, a kiméretbe nem számító szabadságot kaptak a csendőrség felügyelőjétől.

A versenyzők között sajnálattal nélkülöztük polgári atlétáinkat. Céltudatos, nagyobb propagandával talán lehetne kedveltetni ezt a kétségtelenül nehéz versenyágot, melynek értéke honvédelmünk szempontjából felbecsülhetetlen.

Németországban már negyed század óta a katonai körök támogatása mellett széles tért hódított a gyaloglás katonai felszereléssel s nem túlozunk, ha főleg a Mazuri tavaknál kivívott győzelmeket az oroszok számításait megsemmisítő német menetteljesítményeknek tudjuk be.

A jövő évben örömmel üdvözöljük és mérnök össze erőnket nemes versenyben polgári sportbarátainkkal is.

A gazdasági tiszthelyettesi tanfolyam záróvizsgálója. A napokban tartotta záróvizsgálóját a budapesti csendőrlaklányában a gazdasági tiszthelyettesi tanfolyam, amely a múlt év október 1-én vette kezdetét. A tanfolyamnak 27 hallgatója volt, parancsnoka dr. *Szücs István* őrnagy, tanulmányvezetője *Bérczy Gyula* g. százados volt, tanárai pedig: *Gunda Gyula*, *Havas László*, *Szücs János*, vitéz *Ásvány Mihály* és *Fodor Lajos* g. századosok. A tanfolyam minden tekintetben a legjobb eredménnyel járt. A hallgatók példás magaviseletet tanúsítottak, — a hat hónap alatt egyetlen fegyelmi ügy sem fordult elő — ernyedetlen szorgalmukat pedig a tanulmányaikban elért kiváló eredmény bizonyítja. Április 8-án 8-tól 13 óráig voltak az írásbeli, 9-én 8-tól 9-ig a katonai gyakorlati és 9-től 13-ig a gazdasági elméleti vizsgák. A vizsgabizottság elnöke *Zselyonka József* ezredes, a budapesti csendőrkerület parancsnoka volt, a m. kir. belügyminisztérium VI. b. osztályát pedig *Raab Antal* alezredes és *Novák Nándor* számvevőségi I. oszt. főtanácsos, a belügyminisztériumi számvevőség csendőrségi osztályának vezetője képviselték. A vizsgabizottság a legnagyobb megelégedéssel hallgatta a vizsgázóknak alapos készültségre valló szép feleleteit s *Zselyonka József* ezredes, a vizsgabizottság elnöke, a tanfolyam parancsnokának, tanári karának és hallgatóinak a legteljesebb elismerését nyilvánította az elért eredményért. A tanfolyamot »kitünő« eredménnyel végezték: *Néder Antal* törm. (I. ker.), *Majoros Márton* törm. (I. ker.), *Erdélyi András* örm. (VI. ker.), *Keszthelyi István* törm. (IV. ker.), *Sütő Sándor* törm. (VI. ker.), *Boros Miklós* törm. (VI. ker.) és *Kiss Gyula* örm. (V. ker.). Folyó hó 10-én a hallgatók illetékes gazdasági hivatalaikhoz útbaindultak.

Dicséretetek. A m. kir. miskolci VII. sz. csendőrkerület parancsnoka: *Bán József* sátoraljaujhelyi osztály állományabeli tiszthelyettes 21 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett kötelességű,

igen buzgó és eredményes tevékenységéért és mert mint őrsparancsnokhelyettes alárendeltjeit igen helyesen vezette és befolyásolta, úgyszintén példás magaviseletéért; *Stuller András IV.* gyalog tanosztály állományabeli tiszthelyettes, 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett kötelességű, buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint, mint őrsparancsnokhelyettesnek alárendeltjei szakszerű és helyes irányú befolyásolása, nevelése és vezetéséért, úgyszintén példás magaviseletéért, *dícsérő okirattal* látta el.

Elöléptek: A székesfehérvári II. sz. csendőrkerületben őrmesterré: *Szabó Sándor I., Szabó Mihály, Dombi Mihály, Horváth Péter, Herczeg Nándor, Selmeczi József, Lender Hugó, Németh György, Nagy Oszkár, Horváth Ferenc I., Kovács István I., Takács Sándor II., Végh Károly, Szöke János, Nagy Kálmán, Farkas József, Bognár István és Iker Gyula* csendőrök. — A szombathelyi III. sz. csendőrkerületben őrmesterré: *Kántor István II., Szollár János, Toldi János, Bodó Bertalan, Gömzsi János, Brunner István, Horváth Ferenc III., Hergovits István, Landt Károly és Musits János* csendőrök. — A szegedi V. sz. csendőrkerületben törzsőrmesterré: *Pethő József, Aracsi Lajos és Macetka Pál* őrmesterek. Őrmesterré: *Szállás András, Ungi Móric, Demkó Mihály, Kerekes András, Győrfi József, Áron Sándor és Hegedüs Mihály* csendőrök. — A debreceni VI. sz. csendőrkerületben törzsőrmesterré: *Maklári József* őrmester. Őrmesterré: *Szakács András* csendőr.

Házasságot kötöttek: A szegedi V. sz. csendőrkerületben: *Nádasdi Imre* törzsőrmester *Poharanszky Erzsébet*tal Kunhegyesen; *Pethő József* törzsőrmester *Lestár Mária*val Szegeden; *Mellár Károly* őrmester *Aufmuth Erzsébet*tal Ujkigyóson. — A debreceni VI. sz. csendőrkerületben: *Nemes Ferenc* tiszthelyettes *Katona Julianna*val Egyeken; *Szécsényi László* őrmester *Bagosi Margittal* Berettyóújfaluban; *vitéz Kun Miklós* őrmester *Kiss Zsuzsanna*val Derecskén.

Talált zsebkönyvek. A tatabányai őrs egy járőre Győr és Tatabánya között a vasuti kocsiban 4 darab 1929. évi csendőrségi zsebkönyvet talált. A könyveket a győri csendőr osztályparancsnokság gazdasági hivatala örzi, ahol az igazolt tulajdonos azokat átveheti.

A helyesírás elsajátítása fontos feladata mindenkinek, aki irással foglalkozik s így a csendőrség tagjainak is. Ha helyesen akarunk írni, ismernünk kell a szók ragozásakor előálló mássalhangzókezdéseket, amit a nyelvtannak néhány havi szorgalmas tanulásával könnyen megtanulhatunk. Azonban ennél nehezebb az irodalomban használt mintegy 15—20 ezer magyar töszó írásmódjának a fejbentartása, amihez már sokévi gyakorlat szükséges. Azért még az irással évtizedek óta foglalkozók is rászorulnak gyakran a helyesírási szótárra, mert annyi szóalak írásmódját igazán nehéz fejbentartani. Kár, hogy a helyesírási szótárak rendszeresen csak 3—4 ezer szónak az írásmódját mutatják a könyvet forgatónak. Egyetlen egy magyar helyesírási szótár van, amely az összes irodalmi töszót hozza, tizenötezer szóalakot és tízezer használatos idegen szót. Ezt a szótárt annak szerzője a csendőrség tagjainak kedvezményes áron adja, ha azt a jövő hó végéig nála megrendelik. A szótár eredeti ára 3 pengő, a csendőrség tagjainak 2 pengő. Aki 5 példányt rendel, annak az ingyen tiszteletpéldánnyal együtt 6 példányt küld a szerző 10 pengőért. Megrendel-

hető: *Horváth Endre*, Kispest, Hunyadi-utca 138. sz. címen. Ennek a helyesírási szótárnak iskoláink is nagy hasznát vehetik.

Kérelem. *Bakony N.* csendőrt, aki Galiciában a 79. h. gyalog dandárnál 1915—1916-ban tábori csendőr szolgálatot teljesített, kéri *Aladics János* dávodi (Bácsbodrog vm.) gépész, hogy a címét közölje vele.

Disz-tollforgók, válogatott szép tollakból, tartósan kötve, igen szép és dús kivitelben darabonként 10 pengőért kaphatók *Vlahina Mihálynál* (Budapest, I., Böszörményi-út 21.). Használt tollforgók átkötése darabonként 1 pengő, ha ki kell egészíteni, 3 pengő. Új tollforgó kötése beküldött nyers tollakból 4 pengő.

A m. kir. honvédség 60 éves jubileuma alkalmából a Hadtörténelmi Levéltár a régi honvédségről művészi levelezőlapokat készített. Az egyszínűek ára darabonként 12 fillér, a színeseké 20 fillér. Megrendelhetők a Hadtörténelmi Levéltárnál (Budapest, I., Bécsikapu-tér 4.).

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az írónak csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsárol csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomáshelyét használjuk jelige gyanánt. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon“ rovatban válaszolunk. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományu legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám“.

Kéziratok az utóbbi időben olyan tömegesen érkeztek be hozzánk, hogy elolvasásuk és elbírálásuk hosszabb időt vesz igénybe. Türelmet kérünk.

Bátor csendőr. Ön a világháború idején még gyermek lehetett s így fogalma sincs arról, hogy mi az igazi életveszély. Elbeszélésekből és leírásokból azonban összehasonlítást lehet az ön mostani bátor tette és a háborút viselték hősi tettei között. Ezzel nem az ön cselekedetének az értékét akarjuk leszállítani, hanem felhívni a figyelmét arra, hogy még azok sem kérhettek önmaguk részére kitüntetéset, akik valóban a halál torkában vitték végbe hősiességükkel.

Mária Terézia 1762-ben elrendelte, hogy Magyarországon a becsmérlelésszámba menő »cigány« név minden eszközzel kiirtassék, a cigányok közül katonának alkalmasakat pedig be kell sorozni. Addig ugyanis a cigány nem lehetett katona, még ha kedve is volt hozzá.

dolgokat. Önmaga számára tehát senki, semmilyen körülmények között kitüntetés vagy másféle elismerést nem kérhet. Az előjárók tudomást szereznek alárendeltjeik tetteiről s ha arra őket méltóknak, magát a tettet pedig elég súlyosnak találják, az elismerés vagy kitüntetés nem marad el. Megbokrosodott lovak megfékezése kétségtelenül férfias, bátor cselekedet, de hát elvégre azért csendőr a csendőr, hogy amikor arra szükség van, — férfias és bátor legyen. Ki lenne az, ha nem éppen a csendőr, akinek ez is a hivatásához tartozik? Lehetnek ilyen esetnek a körülményei olyanok, hogy a tett kitüntetésre méltó, de általában lovak megfékezését nem lehet kitüntetés alapul venni. Ha azt is kitüntetéssel jutalmazná a felsőbbség, ami a csendőrnek szorosán vett kötelessége, mivel jutalmazná a valóban kiemelkedő, különösen hősiessé tetteket? A kitüntetéseknek is csak akkor lehet értékük, ha ritkán s csak valóban kiemelkedő tettekért vagy szolgálatokért adják.

Országház. Most egy félévig nem lesz felvétel a vámőrséghez. Előjegyzésre azonban beadhatja a kérelmét akár melyik vámörkerületi parancsnoksághoz, természetesen szolgálati úton. A vámőrséghez való törekvésében azonban egyetmást meg kell alaposan gondolnia. Erre vonatkozólag lapunk f. évi 10. számában »Régi sir, K. L. cs.« jelige alatt ismét részletes felvilágosítást.

Mohács 15. Tárgyalás alatt álló kérdés. Nem valószínű, hogy hamarosan dülöre jut, a közeljövőben semmi esetre sem.

Z. H. A kórházban levők napi betétjére vonatkozó üzenetünket megtalálja lapunk f. évi 10. számában »Napoleon császár« jelige alatt. A jelenlegi helyzet az, hogy a kórházi ápolás ideje alatt a fenmaradó zsoldmaradvány a csendőrt illeti, a kidolgozás alatt álló új közzgazdálkodási határozvány azonban az ügyet másként fogja rendezni.

Hegyalja. A 385 kg-ra felhízlat sertés jól vezetett közzgazdálkodás mellett tanuskodik, de a kép nem elég éles és sokszorosításra nem alkalmas. Közlése egyébként már most időszerűtlen volna s az idén különben is közöltünk disznótoros képet.

Jutas. Kísérje figyelemmel a Honvédségi Közlönyt, vagy ha az nem áll módjában, a Budapesti Közlönyt, amelyik minden községi előjáróságnak jár. A jutasi altisztképzőbe való felvétel feltételeit ott közlik a közeljövőben. A feltételek általában ugyanazok lesznek, mint amelyeket lapunk 1925. évi 12. számának 218. lapoldalán közöltünk. A felvételre jelentkezők orvosi vizsgálatát szigorítani fogják.

Méh. Ha van hova elhelyezni a méheket s az őrsparancsnok valami oknál fogva a méhek elhelyezését nem kifogásolja, akkor nyugodtan méhészkedhetik. Felfogásunk szerint a méhészkedéstől mereven elzárkózni nem helyes eljárás, ha a méhészkedő csendőr kötelességének egyébként mindenképpen eleget tesz. Inkább méhészkedjék otthon a csendőr, mint unatkozzék vagy a kocsmákat bújja.

Japán. A nősülési kérvények beadása és nősülések engedélyezése szünetel. Ez előreláthatólag hosszabb ideig fog tartani. Minden kerületnél magasabb a nők száma a megengedett százaléknál. Sejtjük, hogy miben sántikál, de azzal sem jutna előbbre.

Keve. Az ezüst gombok rendszeresítésének kérdését most tárgyalják. Valószínű, hogy a »csendőr« rendfokozattól kezdve minden csendőrlegénységi állományú egyén részére rendszeresítve lesz.

Bácskai. Válasz a lekszikon rovatban.

Szebb jövőt. Nem írta alá a levelét, biztosan elfelejtette. Verse alakilag különben sem ütné meg a közölhetőség mértékét, de tartalmával, hogy a magyar ne várja, amíg a véletlen szerencse kikaparja számára a sült gesztenyét, hanem a maga erejében bizva, a maga szorgalma és munkája révén igyekezzék talpra állni, teljesen egyetértünk.

N. J. örm. Ügynevezett házicipőt a csendőr csak reggel viselhet, addig, amíg takarít és magát rendbehozza. Napközben házicipőt az ember nem szokott viselni. 2. Minden szolgálatot, tehát a vasárnapokra és az ünnepekre eső napos szolgálatot is a csendőrök között egyenlő mértékben kell megosztani, tekintet nélkül arra, hogy az illető nő-e vagy nőtlen. 3. A Szut. 182. pontja félreérthetetlenül szabályozza, hogy a csendőr, ha a laktanyát szolgálaton kívül elhagyja, kinél és hogyan köteles jelentkezni. Egyebet mi sem mondhatunk. 4. Jeligés levelek íróinak neveit senkivel sem közöljük.

P. P. ny. örm., Felsőmocsolád. Az 1924. évi 5.100/M. E. rendelet I. fejezet 3. pont a) bekezdése értelmében azoknak, akik tizenöt beszámítható szolgálati évnél kevesebb beszámítható szolgálati idővel rendelkeznek s így helyezettnek nyugállományba, a különben járó nyugdíjnak csak 60%-ára van igényük. Ez az oka annak, hogy ön a levelében említett alacsonyabb százalékot kapja. Ez az ügynevezett szanalási levonás. Aki 60. életévét betöltötte, vagy kedvezményes nyugdíjat élvez, avagy teljesen munka- és keresetképtelen és semmi jövedelme nincs, annál a szanalási levonás elmarad, illetve az minden korlátozás nélkül, teljes százalékban kapja a nyugdíját.

Ezüstfenyő. Az, hogy a legénységi szoba asztala viaszos vászonnal vonassék be, sehol szabályozva, elrendelve nincs. Mindenesetre praktikus dolog a viaszos vászon, de a ráfordított költségek elosztását csak közös egyetértéssel lehet elintézni. Az asztalt a nők legénység is használja, a viaszos vászon beszerzéséhez tehát természetesen nekik is hozzá kell járulniuk. Ami a legénységi szoba padlójának a tisztántartását illeti, arra vonatkozólag s általában a gazdasági átalányra vonatkozólag a közeljövőben rendelet jelenik meg. Az átalányok folyósítása valószínűleg f. évi július 1-én kezdetét veszi.

B. P. örmester, Tolcsva. Számtani rejtvényeket nem közlünk.

Nagykanizsa. Ugyanerre a jeligére legutóbbi számunkban már válaszoltunk.

12. 1., 2. Válasz a lekszikon rovatban. 3. Tárgyalás alatt áll, de hogy mikor s hogyan dől el, azt ma még nem lehet tudni.

Györkei Lajos II. oszt. altiszt, Szeged. A csendőrségnél csak II. osztályú altisztek vannak rendszeresítve, I. osztályú altisztte kinevezésre tehát lehetőség nincs. Az 1927. évi 16. sz. Belügyi Közlönyben megjelent 3.000/M. E. 1927. sz. ren-

T Á R O G A T Ó

a legkönnyebb fuvóhangszer! Saját találmány!
Gyakodás utánzatoktól! mert mind melyek nem gyáramból erednek, silány, külföldön készült utánzatok. Hegedűk, Trombiták, Harmonika és az összes hangszerek és hurok legfinomabb kivitelben szállítja az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR

STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5.

Kivánatra árjegyzék bérmentve.

Az egyedüli magyar hangszergyár az országban,
Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!

A legjobb gyártmányú

GYERMEKKOCSIK

a legdúsabb választékban

HOCHMANN LAJOS-nál

Budapest, VII., Erzsébet körút 4.

Telefon: József 418-90.

Ugyanott: réz, vas és kerti butorok matracok, paplanok, stb. Vidékre megrendelést azonnal elintézzük. — Képes árajánlat díjtalan. Legelőnyösebb fizetési feltételek.

Butorhitel

ÚJ ALAPON, készpénzárban, 18 havi részletfizetésre. Ezen rendkívüli fizetési kedvezményt vidéki vendőknek is megadom. Sándor Ignác

butoráruháza Budapest, VI., Desewffy-ucca 18-20. Vilmos császár út és Nagymező utca között (saját házban). 2-es és 10-es villamos megálló.

Ha megbízható beszabályozott, pontosan járó

ÓRÁT

akar venni, forduljon hozzám bizalommal

SÁRGA JÁNOS

királyi udvari ékszerész
Alapítva: Kolozsvár 1895.

BUDAPEST, IV. KERÜLET, KIGYÓ-UTCA 5 SZÁM. — Klotild-palota.

Új, képes árjegyzék ingyen, bérmentve!

delet II. fejezet 6. pontjában megtalálja az altisztek státuszának újabb szabályozását. Olvassa el az említett pontot, abból látni fogja, hogy ügye egészen másként áll, mint ahogyan most gondolja. Az 1927. évi 22—24. számunkban »II. osztályú altisztek« jeligére adott válaszukban tényleg azt írtuk, hogy I. osztályú és műszaki altisztek kinevezése tekintetében tárgyalások vannak folyamatban. Valóban voltak is ilyen tárgyalások, de azok pénzügyi okokból eredményre nem vezethettek. Mindazonáltal valószínűnek tartjuk, hogy az I. oszt. altisztek rendszeresítésének kérdése a csendőrségnél is előbb-utóbb rendezve lesz.

M.-sziget. 1—7. és 9—10. kérdéseire válasz a lekszikon rovatban. 8. A Szut. 485. pontjának 2. bekezdésében megtalálja kérdésére a felvilágosítást. 11. A korlátlan kimaradási engedélyjegyek évenkénti kiadása csak a Szut. megjelenése előtti volt kötelező. A Szut. 178. pontja úgy rendezi a kérdést, hogy a három éven felül szolgáló jól minősített csendőrök részére korlátlan kimaradás engedélyezhető addig, amíg minősítvényük hátrányosan nem változik. A szárnyparancsnok által kiállított engedélyjegy tehát mindaddig érvényes, amíg a hátrányosan megváltozott minősítés miatt azt vissza nem vonják, avagy amíg a csendőr őrmesterré előlép, amikor a korlátlan kimaradás elvben megilleti s így kimaradási engedélyjegyre szüksége nincs. 12. Ha a levelében írt honvédségi szolgálata igazolva van, akkor a 3. oszt. legénységi katonai szolgálati jel megilleti s ha megilleti, akkor hivatalból fogják azt önnek adományozni. Kérni ezt nem lehet.

125-ös bucka. 1. A belügyminiszter úr által a közigazdálkodás felsegélyezésére kiutalt fentartási pótlék teljes összegét be kell vételezni a közigazdálkodásba s abból senki részére semminemű visszatérítésnek — kiírásnak — helye nem lehet. 2. Valószínűleg csak a gombra vonatkozik, de még az is tárgyalás alatt áll, rendszeresítve még az sincs. 3. Őrmestertől felfelé tanukihallgatások alkalmával a gyalog tiszti kardot viselni szabad.

Időszerű. 1. Olvassa el lapunk 1928. évi 15. számában »F. M. őrmester, Szank« jeligére küldött üzenetünket. 2. Válasz a lekszikon rovatban.

K. E. th., Újszász, Sajnos, nem közölhető egyik sem. A beküldött leírások »esetek«, de nem »tanulságos nyomozások«.

Volhynia. Deschán Benő (nem Désán István) tábornok a m. kir. 2. honvéd lovasdandár parancsnoka Nyíregyházán.

S. T. Olvassa el lapunk 1926. évi 5. számában »Ö. J. csendőr, Kondoros« jeligére küldött üzenetünket.

Szöke Tisza. 1. A Nemzeti Múzeum éremtárához küldje be lehetőleg magát az érmet. Olyan lenyomatról, aminőt nekünk a levelében küldött, nem lehet pontosan kivenni az adatokat, az érem anyagára pedig még csak következtetni sem lehet. A felvilágosítást kérő levelét címezze dr. Harsányi Pál éremtári igazgatónak (Nemzeti Múzeum, Budapest). 2. Nem tudunk róla, de nem is tartjuk valószínűnek.

Karcag. Ha igazolni tudja, hogy 1922 július 26-áig Bácsbokodon illetőséget szerzett, akkor a magyar állampolgársága nem kétséges. Ha azonban ezt igazolni nem tudja, akkor kérnie kell a visszahonosítását.

Dugy. Régi nyakatekert találós kérdés, kár rá az időt vesztegetni.

Tanulságos nyomozások. »Elhatározás«. Az eset maga érdekes és az elért eredményhez mi is csak gratulálhatunk. A leírásnak azonban két hiányossága van. Egyik: miként történhetett meg, hogy egy járőr szembeötlően feltűnő zsinogelésből eredő gyilkosságot öngyilkosságnak néz? Erre nem terjeszkedik ki a nyomozás leírásában, pedig ez érdekli az olvasót. A másik: mily okok, tények, észleletek indították Önt arra, hogy a meggyilkoltnak a vejét vegye gyanúba? Erről az őrizetbevételig egy szó említés sem esik. Tagadhatatlan, hogy bűncselekmények kiderítésénél a lettes személyét illetőleg nagy szerepet játszhat a nyomozó ösztön-szerű megsejtése, mint ahogyan az jelen esetben is beigazolódtott. Azonban ahogyan Ön a gyanúsított őrizetbevételét foganatosította, majd később a beismerést kivette, ezzel — dacára az ez esetben elért eredménynek — nem értünk egyet. Ha a gyilkos személyéhez pusztán a megsejtés vezet, az lehet egy jó emberismerettel rendelkező, kitűnő nyomozónak kitűnő eredménye és a leírás is lehet értékes és érdekfeszítő, de hiányzik belőle éppen az, amit mi az egyes nyomozati esetek leírásában keresünk: az *elraktározható* tanulság és a *követendő* példa. A beküldött nyomozást címére visszaküldjük s ha gondolja, hogy a fentebb említett két hiányosságot elfogadható érvekkel és logikával áthidalni tudja, úgy az átdolgozott nyomozást szívesen közölni fogjuk. Egyidejűleg felhívjuk figyelmét, hogy ne csak *félhasábosan* írjon, de azt is vegye figyelembe, amit mi oly régen üzenetünk sokaknak hiába, hogy a lapnak *csak egyik oldalára* írjanak, azaz a lapnak másik, tehát hátsó oldalát hagyják üresen, mert ez nyomdai szabály.

Nem kell tinta után keresni! Hetenként egyszer újratöltve, mindig írásra kész, zsebben hordozható, elpusztíthatatlan a

Járőrszolgálatban nélkülözhetetlen. **Ára 6 pengő.**

Levelezőlap megrendelésre bérmentve, kezelési utasítással küldi vidékre, teljes garanciát vállal!

HATTYU ARANY TÖLTÖTOLL

HATTYU PAPIRKERESKEDÉS Budapest, IV., Múzeum krt. 21

DUPLA

erős acélcsövek,
belső erősítések,
hegyi gummik,
tölcséres sínes nyereg,
erős küllők,

csak
az ára

SZIMPLA

Megjelent az 1929. Modell, nehéz kivitelű **csendőrségi** szolgálati **kerékpár**,
járása azonban **pehelykönnyű**, mert szab. csapágyrendszere van.

»SCHÜTZENRAD«

(védjegye:
karabélyos csendőr
a kerékpárral).

extra erős **úti-
kerékpár**
ára felszerelve

230 P

Havi részlet **20 pengő.**

Ne késlekedjék, hanem saját érdekében még ma írjon egy levelezőlapot az előnyösen ismert csendőrségi kerékpár-szállító cégnek és kérjen díjtalan, képes műszaki leírást.

KOVÁCS JÓZSEF

GLOBUS Kerékpár és Varrógép Vállalat BUDAPEST, VI., Szív-utca 37 b.
(Ezelőtt Podmaniczky ucca 18.) Alkatrészek, gummik részletre is!

Brazilián keresztül.

Irta: **KALETSKY ZOLTÁN.** (12.)

Január 13. Élénk sürgés-forgás a táborban, készül a reggeli, a nap most szórja szét első sugarait, bearanyozva a tábor mellett hömpölygő folyam sima tükkrét. Éneklő madarak csicsergése és hangos papagájok rikácsoló krakogása vesz körül minden oldalról. Rendbehoztuk fegyvereinket, gyorsan elfogyasztjuk a reggelinket és máris indulunk. Barátom északnak, vadászunk nyugatnak, én pedig déli irányba tartok; mindannyian egy-egy embert vettünk magunkhoz kíséretnek. A táborban hagytuk vadászunkat és egy portugált. Úgy állapodtunk meg, hogy csak vacsorával várjanak, mert csak naplemente előtt fogunk megérkezni. Hogy embereinket nagyobb teljesítményre serkentsük, jutalmul egy sukuri bőrének árát tüztük ki annak, aki a legtöbb sukurit lövi ma és aki a legtöbb élő mérgeskigyót fogja el. Megállapodásunk értelmében az elejtett kigyók lenyúzásánál kölcsönösen vagyunk kötelesek egymásnak segédkezet nyújtani.

Két hosszú óráig meneteltem emberemmel, de még nem került kigyó az utunkba. A folyam medrében ugyan többet láttunk már, de céltalannak tartottuk, hogy rájuk löjünk, mert csónak hiánya miatt úgy sem halászhattuk volna ki őket. Útközben több lövést hallottunk abból az irányból, amerre társaink mentek. Én állandóan a parton haladtam,

míg emberem 50—60 lépésre beljebb az erdő mélyén követt. Végre az emberem lött. Közelébe akarok szaladni, mikor észreveszem, hogy egy hatalmas sukuri a folyam medre felé menekül. Célba veszem hatalmas, ocsmány fejét és már lövök is. Jól céloztam, a kigyó csak a farkával csapkodott még néhányat. Mikor odaérkeztem, hogy közelebről megnézzem, rémülten látom, hogy egy másik hasonló példány a közeli fák egyikén csüng. Pillanat műve volt csak, hogy célba vegyem s egy jólirányzott lövéssel leszedjem az ágról. Le sem tudom írni örömeimet, mikor tudatára ébredtem annak, hogy a biztos halál torkából mentett meg szemem egy pillantása. Emberem, ki a saját példányát vonszolta maga után, éppen akkor ért hozzám, amikor az ijedtség okozta hideg veritéket töröltem le a homlokomról. A parthoz közel húztuk az áldozatokat és hozzáfogtunk gyors nyúzásukhoz. Mikor elkészültünk, helyet cseréltünk, én haladtam a sűrűben, míg emberem a parton maradt s ott folytatta útját.

Már egy jó félórája mehettünk, amikor emberem ismét lött. Hozzá sietek s látom, hogy már az első metszéseket végzi az elejtett sukurin. Olyan tempóban, mintha mindig ezt csináltuk volna, fejeztük be ennek nyúzását is. Két óra volt délután, mikor visszafordultunk, most már mindketten beljebb hatoltunk a sűrűbe és így közeleedtünk táborunk felé. A nap lenyugodni készült éppen, mikor fáradlan és kimelegedve a nagy hőségtől táborunkba érkeztünk. Emberem hat sukurit és négy mérges kigyót, én négy sukurit és öt mérges kigyót hoztam. Barátom és embere egy jó órával később érkezett csak meg, későn fordultak vissza és a sötétség miatt csak nagyon lassan jöhettek. Az eredmény nála öt sukuri és hét mérges kigyó, míg emberénél három sukuri és hat mérges kigyó volt. A jutalomban vadászunk embere fog részesülni, aki hét darabot ejtett el. Örömmel állapítottuk meg a mai nap szép eredményét. Úgy terveztük ugyan, hogy reggel tovább megyünk, de mivel nyersbörkészletünk erősen gyarapodott, kénytelenek voltunk indulásunkat kitolni, hogy a bőroket szárítsuk és rendbehozzuk.

A MÁV. és a csendőrség hivatalos szállítója

világhírű **THE WHITWORTH** kerékpárok

csendőröknek **16 pengős havi részletre.** Kerékpár alkatrészek, lánc, pedál stb. gyári árban, külsők P. 680-tól, bejsők P. 210-től. Új kerékpárok 135 pengőtől kezdve. **LÁNG IMRE** műszerész-mester, kerékpár és gyermekkocsi gyári raktára. **Budapest, Teréz-kr. 3.** (sarok üzlet). Árjegyzék 950 képpel ingyen

Ne ügynök útján vegyen.

BUTOR-HITEL

készpénzárban. Évtizedek óta közismert butoráruházunkban hálószobák, ebédlők, uriszobák legkedvezőbb fizetési feltételek mellett **„BOG-MIL“** Kereskedelmi rt., ezelőtt **Balázs** kaphatók. **„BOG-MIL“ és Társa** butoráruháza, Vilmos Közlisztviselőknek külön kedvezmény. császárt-ut 43. (saját ház.)

BECZÁSSY ANDOR

ékszerszalonya a Société Horlogère de Porrentruy Phénix Watch Co, Julliard et Cie Cortébert és La Chaux de Fonds Cortébert Watch Co svájci óragyárak magyarországi képviselője

BUDAPEST, Kossuth Lajos utca 4. szám. I. emelet, 2. ajtó.

ajánlja a m. kir. honvédségnél, a m. kir. államrendőrségnél **szolgálati óra** gvanánt forgalomba hozott és **kítűnően bevált Phénix és Cortébert gyártmányu szolgálati-zsebórákat**, valamint **Luxor ébresztő órákat.**

A Phénix és Cortébert órák, valamint a Luxor ébresztő óra a m. kir. csendőrség tagjai által közvetlenül a cégtől rendelhető meg levelezőlapon, vagy levélben a pontos cím és személyi adatok megjelölésével. Az első részlet a megrendelést, illetve az óraleszállítást követő hó 1. napján esedékes. — Raktáron tart ezenkívül mindennemű arany-, ezüst- és ékszerárut a legmérsékeltebb áron és kívánatra, levélbeli megkeresésre, megbízottját gazdag választékkal küldi vidékre is.

A **Phénix** és **Cortébert órák** valódi **svájci gyártmányok**, tiszta nikkel tokban, 15 rubinos szerkezettel bírnak és **10 évi jótállással havi 5 pengős** részletfizetéssel mindössze **30.— P-be** kerülnek

A Phénix és Cortébert órák fölötté állnak minden más hasonló gyártmányu óráknak. Teljesen pormentesen zárnak és úgy lovaglásnál, mint bármilyen erősebb rázkódtatás mellett is a lehető legponosabbak, ezért **szolgálati célokra különösen alkalmasak.**

A Luxor ébresztő német gyártmány csinos külsővel, erősen világító számlappal és ismétlő ébresztő szerkezettel bír. Ára — ugyancsak 6 havi részletfizetésre — **24.— pengő.**

Megrendelő katonai parancsnokságoktól számtalan elismerést és megelégedést nyilvánító levél bi.tokában van a cég.

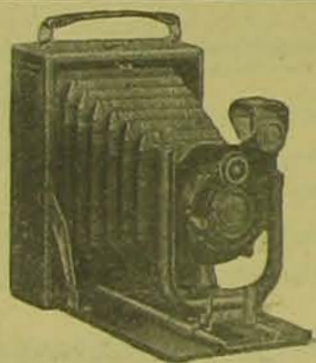
A kígyóbőr igen gyorsan szárad, úgy hogy besózva is hosszú ideig megmarad anélkül, hogy elromlanék. Másnap délután úgy az állati, mint a kígyóbőröket szépen összecsomagoltuk. A tapirbőrök képezték a külső felületet. A csomagot jól átszijasztuk és táborunktól kb. 200 lépésre egy nagy fának az oldalágára helyeztük olyképen, hogy a csomag a földtől körülbelül öt méter magasságban függött. Azért hagytuk itt a bőröket, hogy öszvéreinket megkíméljük a fölösleges tehercipeléstől, e helyen pedig visszajövet biztosabban meg fogjuk találni, mint egy város közraktárában. Itt még tűzkár sem érheti, legfeljebb a majmok igyekeznek majd hozzáférközni, de szomorúan hagyják majd ott, ha látni fogják, hogy nem juthatnak a tartalmához.

Január 15. Mikor reggelinket elfogyasztottuk, azonnal útnak indultunk. Az élen én és egyik vadászunk haladtunk. Az ösvény állandóan rosszabb lett, mindig több és több időt vett igénybe az akadályok elhárítása. Délelőtt találkoztunk az első nagyobb majom csoporttal, melyek közül tizennégy darabot ejtettünk el; ahogy lefejtettük és besóztuk a bőröket, azonnal tovább indultunk. Menetelés közben sem voltunk tétlenek, öt darab sukurit löttünk. Ahogy a nap lenyugodni készült, mi is táborot ütöttünk és vacsora után nyugalomra tértünk. Mivel az ösvény, amelyen haladtunk, teljesen járatlan volt, alig tudtunk tizenöt km.-t megtenni rajta. Reményünk az volt, hogy a holnapi nap folyamán fogjuk elérni a Rio Donrado folyó torkolatát, hogy annak folyása mentén haladjunk majd a forrásvidék felé. Az éjszakát a legnagyobb nyugalommal töltöttük.

Január 16. Csak nagyon lassan törtetünk előre, az ösvény majdnem járatlan, az állatok csapásai teszik csak néhol járhatóvá. Barátom és én vagyunk csak fegyverrel

ellátva, a többiek elöl mennek és tisztítják az ösvényt, hogy haladni tudjunk. A bozót állandóan sűrűsödik; hol kisművésű bambuszerdő, hol vadananással sűrűn benőtt erdő-részlet, hol pedig ingoványos, mocsaras terep nehezíti meg az előrehaladást. Ma, hogy időnköt ne veszítsük el, nem is ebédeltünk. Délután öt óra lehetett, mikor egy campszerű mezőségre jutottunk, itt csak a vállig érő fű akadályozott a menetelésben, de ez még mindig jobb volt, mint az erdő sűrűsége. Esteledett, mikor elértük a folyó torkolatát, mely délről a camp határát képezte, de már a tulsó partja a legsűrűbb erdővel volt borítva. Kénytelenek voltunk a folyó medrét felfelé követni, hogy alkalmas gázlót találjunk, amelyen keresztül hatolva tüzelőanyagot gyűjtsünk az éjszakai táborhoz. Rövid keresés után siker koronázta fáradozásunkat. Egy vadász és két portugál fáért mentek át, mi pedig a campi oldalán táborot ütöttünk, fűvet sarlóztunk foicáinkkal, hogy kényelmes fekhelyet készítsünk magunknak. Távollétünk óta ma fogunk először szilárd talajon aludni, függőágyaink csak a derékalj szerepét lesznek hivatottak betölteni. Öszvéreinket lenyergeltük és szabadjára engedték a fütengerbe, ahol kényük-kedvük szerint jóllakhattak a ropogós takarmánnyal. Hatalmas tábor tüzet rakunk és jó étvágygal költöttük el vacsoránkat, mely bab és rizs keverékéből állott, utána megbeszéltek a másnapi teendőket. Néhány napig itt maradunk, reméljük, hogy nem fog az időnk kárba veszni.

Január 17. A nap égetően tűzött alá, mikor felébredtünk, most láttuk csak, hogy lehetetlen a táborunkkal továbbra is itt maradni, mert a nap forró sugarait se ember, se állat nem képes elviselni. Összes dolgainkat átvittük a tulsó partra, hol a terebélyes fák árnyékában védve voltunk a nap hevétől. A táborot úgy készítettük el,

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6—12 hónapig terjedhető részletfizetésre készpénzáron, ellenőrizhető eredeti gyári árjegyzék szerint. **HATSCHEK és FARKAS** optikai és fényképezési szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 26. szám.
Fiók: VI., Andrássy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérjen árajánlatot!

Hegedű
Harmonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Citera

és az összes hangszer, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók. Művésziesen javít, legjobb hurokat készít. Árjegyzéket ingyen küld.

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára

Egyedüli magyar hangszergyár az országban

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény

Saját készítményű BÚTORAIMAT

10 százalék árkedvezményvel kaphatják fényképes igazolványuk felmutatása mellett a csendőrség tagjainak 12 havi részletvásárlásnál teljes ka-

malmentességet engedélyeznek. **MÜLLER LAJOS** bútorgyáros Dohány-u. 37
Gyári telefon: 980—95. —o— Mintaraktár telefon: J. 373—18.

KERÉKPÁROK, varrógépek, csillárok gramafónok

és lemezek olcsón, csekély részletre, előleg nélkül
HUBERT gépáruház Budapest, VII., Thököly-ut 3.

KERÉKPÁROK

valódi **Styria** és francia **Hunter** gyártmányuak olcsón, előnyös fizetési feltételek mellett is kaphatók.

DEMÉNYI ÉS FIA CÉG-nél

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 4.

Kérjen árjegyzéket kerékpárokról, motorkerékpárokról, gramolonokról.

KOVÁCSSEVICS MILENKO

IV., Petőfi Sándor u. 3. az udvarban és az emeleten
Telefon: Aut. 897—03.

Női konfekció, tavaszi kabátok, esőköpenyek, szövet- bélés-, selyem-, vászon- és kötészövölt áruk, férfi- és női kész fehérneműk, divatárak, szőnyeg, függöny, paplan, takaró, matrac stb.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező részletfizetési feltételek.

hogy négy-öt napig itt fogunk maradni s hogy erre az időre némi kényelmet biztosítsunk magunknak.

Az útközben gyűjtött bőröket a camp napos oldalán szárítottuk. ketten a táborban maradtak, míg a többiek valamennyien vadászni mentünk. Itt már nem találtunk annyi sukurit, minden más mérges kigyófajta azonban erősen képviselve volt.

Négy napi vadászat után céltalannak találtuk tovább maradni, mert az eredmény naponta csökkent. A négy nap alatt megtöltöttük kigyódobozainkat, ezenkívül harminckét sukuri- és tizenhét majombört szereztünk. Még 20-án délután becsomagoltuk a bőröket és úgy mint a Rio Verdénél, itt is elrejtettük, sőt hogy élelmiszereinket se cipeljük hiába magunkkal, azt is itt hagytuk két zsákba csomagolva, csak annyit vittünk magunkkal, amennyi ennyi távollétünk idejére elégséges lesz.

Másnap, január 21-én most már jóval könnyebb teherrel indultunk el. Állandóan a folyó partján haladtunk a camp füvel borított mezőségén. A nap erős hevétől állandóan égetve, úgy ember, mint állat teljesen el volt csigázva, mikor délutáni három órakor megszakadt a mezőség és hatalmas sűrű erdő állott előttünk. Fáradt tagokkal kerestünk tábornak való helyet és érkezés után mindjárt pihenőre is tértünk.

A mai nap folyamán szintén körülbelül 15 kilométert tehettünk. Éjfél lehetett, mikor hatalmas dördülés ébresztett fel. Egyik vadászkunk teljesített éppen szolgálatot s egy szentelen jaguárt terített le, amely már nyolc méterre közelítette meg a táborát, mikor vadászkunk szerencsére észrevette. Az éjszaka koromsötét volt, csak a tűz halvány fénye világította meg a bestiát, melynek bizonyára áldozatul esett volna valamelyikünk, ha éber vadászkunk lövése meg nem előzi. Reggel későn keltünk. Az éjszakai kalandtól inspirálva, arra határoztuk magunkat, hogy a mai nap

még itt maradunk s az éj folyamán jaguárlesre megyünk.

Január 22. Este. Vacsora után ismét három csoportra szakadunk és kettesével indulunk leshelyeink felé. Egyik olasz munkásunk kíséretében hagytam el a táborát. Már alkonyodott, mikor alkalmas helyre találtunk, hol bevárjuk majd a braziliai erdők királyát, a jaguárt.

Az előkészületeket befejezve, fára másztunk, honnan jó kilátás nyílt a kikötött tyúkhöz. Még éjjeli 11 óra sem volt, mikor a közeli bokrok zörgése figyelmeztetett, hogy jaguár közeledik. Nem sokáig váratott magára, alig néhány perc múlt el, mikor váratlanul egy ügyes, szinte kecses szökkenéssel a kikötött tyúkra vetette magát, de ebben a pillanatban már dördült is a fegyverem. Bár a célt a sötétség miatt csak rosszul láthattam, mégis a véletlen úgy hozta, hogy jól találtam, a gerincét löttem át, első lábaival még menekülni igyekezett, de a második lövésem már a fején ütött halálos sebet, mely után azonnal összeesett. Szegény tyúkkunk is életét vesztette, mert mikor a jaguár rávetette magát, máris agyon nyomta.

Céltalan volt tovább maradnunk, de a sötétség miatt nem hagyhattuk el helyeinket, a fán maradtunk tehát s amennyire a viszonyok megengedték, kényelembe helyeztük magunkat. Több távoli nyávogást hallottunk még az éj folyamán, de jaguárok nem jöttek a közelünkbe.

Távoli lövéseket is hallottunk s alig vártuk a hajnalt, hogy megtudjuk a többiek vadászatának eredményét.

Végre világos lett, megnyúztuk a jaguárt s igyekeztünk a táborunk felé. Ott már valamennyien együtt voltak, ahogy oda érkeztünk.

Az éjszaka eredménye csak két jaguár volt, barátom hasonlóan járt, mint én, ő is későn vette észre a jaguárt, hibázott s már duplázni sem volt ideje, mert az a tyúkkal együtt gyorsan eltűnt a sűrűben. Egyik vadászkunk, ki

IRÓGÉPEK

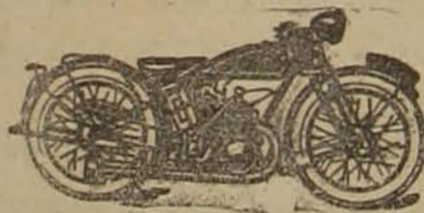
Remington, Royal, Underwood, Ujlaki, Mercedes, Adler, Smith, Ideal, utazó és egyéb rendszerűek havi 20—40 pengős részletre készpénzárban **garanciával**. — Szakszerű **javitóműhely**. — Kérjen ajánlatot. —

„ENERGIA” Írógép és Irodafelzerelési Vállalat, Budapest, V, Alkotmány-u. 31. (Vilmos császár-út sarokház) Telefon: Aut. 141-05

~ • KEREKPÁROK
• LEGJOBBAK •
• LEGOLCSÓBBAK •
~ • KEDVEZŐ • ~
RÉSZLETFIZETÉSEK
CSENDŐRÖKNEK
~ • KÜLÖN • ~
ÁRKEDVEZMÉNY.

* BALINT * LASZLO *
KEREKPÁRKERESKEDE'S BUDAPEST VIII. ÜLLŐI-ÚT 52b

ZENITH
ÉS DOT

angol motorkerékpárok árban és minőségben **utólérhetetlenek**

DOT villanyvilágítással **1140 PENGŐTŐL**

Vezérkép-
viselet: **DEMÉNYI ÉS FIA**

BUDAPEST, VI. kerület, Király-utca 85. szám.

Modern javítóműhely és alkatrész raktár.

Igen kedvező fizetési feltételek.

A világ legjobb hangszerei: hegedű, zongora, harmonika, harmónium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál
Budapest, VI., Király-u. 58—60.

Ófensége Dr. József Ferenc kir. herceg kamarai és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.

Csendőröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.

Minden hangszerről külön-külön árjegyzék díjmentes.

szintén lesen volt, lötte a másik példányt, egy gyönyörű hatalmas himet.

Január 26. Összesen még öt jaguárt sikerült itt lönünk. Ma korán indultunk, a terep sűrűn volt benöve, csak nagyon lassan haladtunk. A sükrik teljesen elmaradtak, egyetlenegy sem láttunk itt belőlük, de annál több volt a másfajta mérges kígyó, melyeket — sajnos — nem foghattunk össze, mivel összes dobozaink megteltek már.

Madarakon kívül csak majomcsoportokkal találkoztunk, de ezek vadászatával nem töltöttük az időnköt. Néha lötünk egy-egy papagályt vagy süket fajdot, hogy ezzel javítsunk az étkezésünkön.

Február 3-áig meneteltünk egyhuzamban, csak éjjelenként ütöttünk tábort. E nap éjszakáján nagyon sok jaguárnyávogást hallottunk minden oldalról, azért abban állapodtunk meg, hogy néhány napot itt fogunk tölteni s továbbmenetelünk idejét az elért eredménytől fogjuk függővé tenni. Úgy az éjszakát, mint az azt követő teljes napot pihenésnek szenteltük.

Február 4. Rosszul érzem magam és egy emberrel a táborban maradok, míg a többiek éjjeli lesre mennek. A láz erősen gyötör s nem enged aludni. Több oldalról jaguárok közeli nyávogását hallom. Figyelmezteteni emberem, hogy legyen résen, mert megtörténhetik, hogy közelünkbe merészkednek.

A tábortűz állandóan élénken lobog, nagy csend van az egész környéken, csak a patak ritmikus csobogása hallik és az ösvérek csapkodnak a farkaikkal. Néha távoli lövéseket is inkább sejtünk, mint hallunk. Egy-egy hatalmas éjjeli pillangó csap a tűzre néha és sercegő lobbanással hamuvá ég. Hajnalodik, lázam alább száll, nyugodtan elalszom.

Nagyon mélyen alhattam, mert déli 12 óra volt, mikor a párolgó ebédhez költöttem. Lázam teljesen megszűnt, de gyengének érzem magamat. Az éjjeli eredmény után érdeklődve megtudtam, hogy bár valamennyi leshelyet megközelítették a jaguárok, célba megis csak kettő került; bőrük már bambuszrudakon száradt a napon.

Gyengélkedésem még három napig kötött a táborhoz, úgy hogy csak 7-én este mehettem én is lesre, amikor egy jaguárt löttem. A három nap alatt barátom és embereink még négy darabot ejtettek el.

Február 9-én reggel tovább indultunk, most már csak a forrásvidéken fogunk megállapodni, hova 14-én délután értünk el. Nyolc forráságot számláltunk, valamennyihez erősen kitaposott csapások vezettek sok tapir- és jaguárnyommal.

Táborunkat a források előtt körülbelül két kilométerre ütöttük fel, az éjszakát pedig két ór felügyelete alatt töltöttük. A sűrűből állandó nyávogás és csörtetés volt hallható. Itt hallottuk az első vadkutyák ugatását is, melyek Braziliában Cashoro de Matto néven ismeretesek. Sikerült három darabot lönünk belőlük. A farkasokhoz hasonló állatok, csak valamivel kisebbek. Az éj folyamán 50—60 lépésre is megközelítették táborunkat, de csö elé egy sem került.

Február 15-én este, két ember kivételével, valamennyien lesre mentünk. Szép, holdvilágos este volt, még ötven lépésre is megláthattuk a célt. Minden csoport a patak más-más forrásához ment s ott keresett magának lesre alkalmas helyet. Én a barátommal együtt mentem egy erős csapás mentén, a forrásnál két közelálló fára kúsztunk. Még jóformán el sem helyezkedtünk, mikor egy him jaguár foltos testét vettem észre, amint óvatosan a kikötött tyúk felé

Világceg: Sferberg

királyi hangszergyár BUDAPEST

Rákóczi út 60. — Képes árjegyzék ingyen

Világmarkás **kerékpárok, varrógépek**

gramofonok legolcsóbban, részletre is
LENGYEL Gépáruház Bpest, Jókai-u. 1.

Végre
megjelent
a

Stoewer írógépek
hordozható modellje

Páratlan
újítások: } **sajtolt acélváz**
 } **kiemelhető betűkarok**
 } **leemelhető kocsi**

A csendőrség tagjainak legkedvezőbb árak és feltételek!

Saját érdekében kérjen ajánlatot a vezérképviseleltől:

V., Vilmos császár-ut 60.

TELEFON: 248-65.

OPERA

RUHÁZATI VÁLLALAT

BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 20. SZ.
AZ OPERA MELLETT.

Férfi és női ruházati cikkek, vásznak,
selymek, fehérneműek, szőnyegek a
csendőrség tagjainak készpénzárban,
8 havi részletfizetésre

küszött. Tíz lépésre lehetett vélt áldozatától, amikor pontosan célozva löttem, golyóm fején találta, egyet-kettőt rügött még, aztán kiszenvedett. Gyorsan leküsztem és a hulláját a sűrűbe vontattam, hogy ne feküdjék a csapáson, aztán hamar visszamentem az előbbi helyemre.

Sokáig ülhattünk, türelemmel várva, hogy valami ismét

lövésre kerüljön, még az órát sem mertem elővenni, hogy azzal se csináljak zajt. Éjfél lehetett, mikor társam a második példányt is leterítette. Az öserdők ébresztő mardara, a Cabu, sípra emlékeztető füttyével, már a hajnalt jelezte, mikor erős csobogás zajára letlünk figyelmesek.

(Folytatjuk.)

Távolsági kimutatás

rejtvénypályázatunk (lásd a folyó évi 10. számot) megfejtésére sokféle lehetőség van, azért itt csak példaképpen mutatunk be egy 1. időkiszabati szerinti megfejtést:

1. Cege község	2.2 km.
2. Temesváry gözmalom	1.6 "
3. 23. sz. vasúti őrház	0.8 "
4. Szentiván község	4.2 "
14. 237. magassági pont	1.5 "
13. Öreghegy	3.2 "
12. Gr. Wass szeszgyár	0.6 "
11. Császári házcsoport	1.5 "
10. Ménesbirtok	2.4 "
9. Kabdebó tanya	1.2 "
8. Rókás erdőrezs	3.2 "
7. Szentgotthárdi útkaparóház	2.4 "
6. Cegei tómalom	2.4 "
5. Szentiváni vasútállomás	2.4 "
1. Cege község	2.4 "

Összesen: 29.6 "

lefelé kikerekítve 29.5 km. Ez után a távolság után illetékes 21 óra 30 p.

Hozzáadva a községek és tereptárgyak lepor-tyázására szükséges időt és pedig: Temesváry gözmalom (30 p.), Szentiván község (1 óra), Gr. Wass szeszgyár (30 p.) és császári házcsoport (30 p.), összesen 2 óra 30 p.

Az őrjárat tartama: 24 óra.

A többi időkiszabatok szerint való megfejtés ugyanígy történik, azzal a különbséggel természetesen, hogy a lepor-tyázandó kilométerek számának megfelelően nagyobbak kell lennie.

—0—

Beérkezett összesen 147 megfejtés. (Egyesek ugyanazt a tereptárgyat egy őrjáratban kétszer vették fel; ez nem indokolt, mert kivételes esetben is csak az őrsállomást lehet ismételtelen felvenni akkor, ha a járőr a nagypihenőt a lak-tanyában tartja meg. Sok őrsről hárman-négyen is szó-szerint ugyanazt a megfejtést küldötték be, ami igen alapos-sá teszi a gyanút, hogy azt egymástól másolták le. Az ilyen megfejtéseket nem vettük figyelembe.)

Helyesen állították össze az őrjáratot:

Ilyés Ferenc th. Csákvár, vitéz Ambrus András th. Kerkaszentmiklós, Juhász Gábor őrm. Györszentiván, Vágó József csendőr Ujkécske, Fésüs János th. Törökszentmiklós, Kocsis Ferenc th. Hercegfalva, Bodasi Imre törm. Szabadszállás, Raposa csendőr Szabadhidvég, Pataki Dénes th. Szeged, Batki Ferenc őrm. Tiszafüred, Pomazi Lajos őrm. Zákány, Zsinkó Sándor csendőr Hidas, Havrilla Ferenc th. Szombathely, Veszprémi Antal őrm. Lébény, Magyar József őrm. Báta, vitéz Kolosbósi Gyula törm. Okány, Lázár Alajos th. Zalaegerszeg, Császár János th. Cibakháza, Kiss Károly őrm. Szatmárcseke, Takács József II. őrm. Sopronbánfalva, Bereczki Lajos őrm. Tárpa, Kovács csendőr Diósgyőrvasgyár, Balogh Samuel th. Margittasziget, Szili János I. csendőr Alcsút, Németh János I. th. Érsekivádkert, Fonyadt törm. Ercsi, Nyisztor József th. Szombathely, Varga Károly őrm. Berettyóújfalva, Horváth Ferenc csendőr Hajmáskér, Garai Zsigmond csendőr Mennye, Kispál János th. Győr, Terenyi István th. Tiszakeszi, Láng Gusztáv csendőr Pétervására, Szlijka József csendőr Pétervására, Matusz Péter th. Enying, Papp István csendőr Mennye, Jobbágy Kálmán csendőr Mád, Márton th. Szombathely, Simon István III. őrm. Bakóca, Gödni József th. Erdőtelek, Kovács Mátyás őrm. Kübekháza, Abrahám István csendőr Kevermes, Borbély Viktor törm. Hajdusámson, Molnár János III. th. Csurgó, Nagy József th. Geszt, Fazekas János csendőr Kenéz, Hordás Gyula őrm. Csurgó.

A zsebórát a szerkesztőségben megejtett sorsolás során Takács József II. sopronbánfalvai őrsbeli őrmester nyerte meg, akinek azt egyidejűen postán elküldöttük.

Nyomozzunk!

A Csendőrségi Lapok pályázata.

Múlt év október 2-án d. u. 4 órakor Kocsis János mátrafüredi vendéglőbérlet megjelent a gyöngyösi őrsön s előadta, hogy aznap hajnalban feleségével együtt a vámosgyörki vásárra ment s most, amint jöttek hazafelé, egy ismeretlen ember azt ujságolta, hogy a mátrafüredi lakásukat kirabolták. Ha ez igaz, akkor minden asztalneműjük és evőeszköz készletük odaveszett s a kár — bár minden biztosítva volt — meghaladja a 2000 pengőt. Nem gyanakszik senkire, ámbar a nyáron Kozma János facér lakatos alaposan elverte, mert fizetés nélkül akart távozni s egy poharat is zsebre dugott. A lakatos akkor azt a kijelentést tette, hogy megbánja ezt még kend! A vámosgyörki vendéglős barátjától hallotta, hogy Kozma tegnap este megfordult nála s azt mondta, hogy Gyöngyösön van valami dolga. Mikor eltávozott, akkor vette észre, hogy egy szalvétája hiányzik.

Egy járőr azonnal a helyszínre sietett és ott a következőket állapította meg:

Az udvar felőli üveges ajtó be van törve. A földre hullott üvegdarabok vastagon sárral vannak bekenve. A kulcslyukba a kulcs beletört, a törés régi. Az ajtó előtt egy férfitől és egy nőtől eredő lábnyomok. Ujjnyom az üvegdarabokon nem észlelhető, a sáros részen látható, hogy ökölrel nyomták be. Az üvegajtón belül már csak férfi lábnyomok vezetnek a folyosón végig. A lakószobában nyom nincs, mert, mint az ajtó előtt lévő gyékényen látható, a tettes a lábát letörülte. A ruhás szekrények fel vannak törve, de nincsenek megrongálva. Tanuk vallják, hogy egy nappal a betörés előtt a káros rovottmultú fiát látták a ház környékén ólálkodni, akit az apja már két évvel előbb kitagadott. A vendéglősné bevallja, hogy züllött fia tényleg meglátogatta őt s mivel cipője rossz volt, saját téli cipőjét adta oda neki, de alighogy a cipőt felhúzta, távozott, mert apjától nagyon fél. Csösz Péter útkaparó előadja, hogy tudomása szerint Kocsis János züllött fia és Kozma János napokkal előbb a parádi úton kötőréssel foglalkoztak. A gyöngyösi vámos úgy emlékszik, hogy Kocsisék a hajnalban megrakott szekérral mentek át a vámon. Kérdésére, mert jó ismerősök, azt felelték, hogy búzát visznek eladni és sertést vesznek. A gyöngyösi városházán azt mondták, hogy a vendéglőbérletet a jövő évre felmondták Kocsisnak. A vámosgyörki kocsmáros azt állítja, hogy a kukoricát ő vette meg Kocsistól, de sertést — bár több helyen megpróbáltak — vásárolni nem tudtak, mert igen magas volt az ára.

Kérdés: Ki gyanúsítható a tett elkövetésével és mi alapon? Hogyan történhetett a bűncselekmény végrehajtása s mivé minősül az? Milyen irányba kell a nyomozást kiterjeszteni? A válasz két gépirásos vagy négy kézírásos hasábot meg nem haladhat.

A legjobb megfejtést lapunkban közölni fogjuk, a három legjobb megfejtő pedig szép könyvjutalomban részesül. Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Megfejtési határidő: május 1. Az eredményt a május 10-i számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.

Telefon: József 413—27.

Felelős vezető: Weitz Károly.